ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΥΛΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ φίλτατε Ἄρειε, ὄντι πρώτῳ τῶν περὶ ὕλης ἡμῖν συντεταγμένων, παρεδώκαμεν τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν γινομένων ἐξ αὐτῶν ὀπῶν τε καὶ δακρύων καὶ καρπῶν λόγον· ἐν δὲ τούτῳ δευτέρῳ ὄντι, ἐπελευσόμεθα, περί τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος καὶ τῶν λεγομένων σιτηείων, ἔτι δὲ λαχάνων ὑποτάξαντες αὐτοῖς ὅσα δριμέα τῶν βοτανικῶν κέχρηται δυνάμει διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν αὐτὰ ὥσπερ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ νᾶπυ· ἵνα μὴ διαζευχθῇ τῶν ὁμογενῶν ἡ δύναμις.

Περὶ Ἐχίνου θαλαττίου. Κεφ. α΄.

Ἐχῖνος θαλάττιος, εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός· οὗ τὸ ὄστρακον ὠμὸν, μίγνυται χρησίμως ὀπτηθὲν, τοῖς πρὸς τὰς ψώρας ἁρμόζουσι σμήγμασι· κεκαυμένον δὲ καθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα.

Περὶ

PEDANII DIOSCORIDIS Anazarbei de medicinali materia libri ſecũdi præfatio,

Io. Ruellio Sueßionẽſi interprete.

IN primo chariſsime Aree libro quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, vnguẽtis, arboribus, & naſcẽtib⁹ ex eis ſuccis, lachrymis, ſeminibúsq; diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus explicabimus, ſubnexis herbaceis quæ acri prædita ſunt facultate, vtpote quæ cũ ipſis cognatione iuncta ſint: qualia allium, cepa, ſinapi, intelliguntur. Idq; ideo, ne cognatorum vires diſiunxiſſe videamur.

Echin⁹ ſiue erinace⁹. Cap. I.

Marinus echinus ſtomacho ventriq; vtilis eſt: vrinã cit, huius teſta cruda inaſſata, cõmodè medicamentis admiſcetur, q̃ pſoras abſtergũt: crematę verò cinis ſordida vlcera expurgat, luxuriantẽ carnẽ reprimit.

Eſchinus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0183-1

Echinus terreſtris.

Cap. II.

Terreſtris erinacei corium combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſsimè illinitur, aſsiccatum corp⁹, & cum aceto mulſo potum, renum vitiis auxilio eſt: item aquæ quæ cutem ſubiit, conuulſionibus, elephantiæ, & malè habitis, quos cachectos vocant: viſcerũ fluxiones exiccat. Eiuſdem iecur fictili ſolibus ex cocto arefactum, ad eoſdem vſus vtiliſsimè reconditur.

Hippocampus.

Cap. III.

Hippocampus marinum animal eſt exiguum, cuius cremati cinis exceptus cum liquida pice, aut axungia ſeu amaracino vnguento illitus, alopecias replet.

Purpura. Cap. IIII.

Purpura vſta exiccat, dentes abſtergit, excreſcentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit.

Buccina. Cap. v.

Eadem præſtant concremata buccina, ſed vehementius vrunt: ſi quis ſalis plena fictili crudo adurat, dentifricio conueniunt: ambuſtis vtiliter.

Περὶ τοῦ χερσαίου ἐχίνου.

Κεφ. β'.

Καὶ τοῦ χερσαίου δὲ ἐχίνου τὸ δέρμα καὲν, πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ πίσσης ὑγρᾶς καταχριόμενον ἁρμόζει· ἡ δὲ σὰρξ σκελετευθεῖσα καὶ πινομένη μετ' ὀξυμέλιτος, βοηθεῖ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ὑπὸ σάρκα ὕδρωψι, καὶ σπασμώδεσιν ἐλεφαντιῶσι, καχέκτοις· ξηραίνει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὰ σπλάγχνα ῥευματισμοὺς, καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτοῦ ξηρανθὲν ἐπ' ὀστράκου ἡλιοκαοῦς, καὶ ἀποτεθὲν, πρὸς τὰ αὐτὰ ὁμοίως ἁρμόζει διδόμενον.

Περὶ Ἱπποκάμπου.

Κεφ. γ'.

Ἱππόκαμπος, θαλάσσιόν ἐστι ζῶον μικρὸν, οὗ καέντος ἀναληφθεῖσα ἡ τέφρα πίσσῃ ὑγρᾷ ἢ ὀξυγγίῳ ἢ ἀμαρακίνῳ μύρῳ καὶ καταχρισθεῖσα, ἀλωπεκίας δασύνει.

Περὶ Πορφύρας. Κεφ. δ'.

Πορφύρα καεῖσα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν, σμηκτικὴν ὀδόντων, ὑπερσαρκωμάτων δὲ κατασταλτικὴν, ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, ἀπουλωτικήν.

Περὶ Κηρύκων. Κεφ. ε'.

Τὰ αὐτὰ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κήρυκες καέντες· εἰσὶ δὲ μᾶλλον καυστικοί· ἐὰν δέ τις ἁλῶν αὐτοὺς πληρώσας ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καύσῃ, ἁρμόζουσι πρὸς σμῆξιν ὀδόντων, καὶ κατακαύματα ἐπιπλασθέντες, ἐὰν δὲ δεῖ ἀποστρακοῦσθαι τὸ φάρμακον· μετὰ δὲ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ κατακαύματος αὐτόματον ἀποπίπτει. γίνεται δὲ ἄσβεστος ἐξ αὐτῶν ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ ἀσβέστου λόγῳ.

Περὶ Ιονίων. Κεφ. ϛ΄.

Ιόνια δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ πορφύρων μέσα, περὶ οἷς ἡ ἕλιξ ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· καίεται δὲ ὁμοίως δύναμιν ἔχοντα καυστικωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τὸ πιέζειν αὐτῶν τὴν φύσιν. αἱ δὲ σάρκες τῶν κηρύκων, εὔστομοι καὶ εὐστόμαχοι· κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσουσι.

Περὶ Μυάκων. Κεφ. ζ΄.

Μύακες διαφέρουσιν οἱ ποντικοί. καέντες δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι τοῖς κήρυξιν. ἰδιαίτερον δὲ πλυθέντες ὡς μόλιβδος, χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ σὺν μέλιτι· ἐκτήκοντες παχύτητας βλεφάρων καὶ σμήχοντες λευκώματα, καὶ τὰ ἄλλως ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν κυνοδήκτοις ἐπιτίθεται ὠφελίμως.

Περὶ Τελλινῶν. Κεφ. η΄.

Τελλῖναι δὲ νεαραὶ εὐκοίλιαι· μάλιστα δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός· ταριχηραὶ δὲ καεῖσαι καὶ τριβεῖσαι λεῖαι καὶ μετὰ κεδρίας ἐπισταζόμεναι, τὰς ἐκτιλθείσας τῶν βλεφάρων τρίχας

οὐκ

liter illinũtur: quibus ſolui medicamentum nõ oportet: nam poſtea quàm vulnus cicatricẽ duxerit, ipſum in teſtæ modum induratũ, ſpõte ſua decidet. Fit etiam calx è buccinis, vt in ei⁹ mentione demonſtrabimus.

Cionia. Cap. VI.

Cionia vocãtur purpurarum buccinorũq; mediæ partes, circa quas teſtæ volumẽ clauiculatim intorquetur. Cremata ſimili modo, maiorem purpuris buccinisq; facultatẽ vrẽdi cõſequunt̃, quoniã apprimẽdi naturã obtinẽt. Buccinorum carnes ori gratæ ſũt, & ſtomacho vtiles: ſed aluum nõ molliũt.

Mituli. Cap. VII.

Mituli laudatiſsimi in Põto. Cremati eundẽ buccinis effectum præbent. Priuatim plũbi more eloti, oculorũ medicamentis cum melle vtiles habẽtur: genarũ craſsitudines abſumunt, albugines purgãt, & cętera quæ oculis caliginem offundũt: carnes eorum ad canis morſus vtiliſsimè imponũtur.

Tellinæ. Cap. VIII.

Recẽtes tellinæ aluo vtiles, ſed maximè ius earũ: ſalitæ vrũtur, tritæq; in cinerẽ, & cum cedria inſtillatæ, auulſos pilos

renaſci

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0185-3 DFG

renaſci non patiuntur.

Chamæ. Cap. IX.

Chamarum conchularúmque in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet: id cum vino aſſumitur.

Vnguis odoratus. Cap. X.

Vnguis ſiue onyx cõchylij tegumentũ eſt, ei ſimile quo purpura integitur: quod in Indiæ nardiferis lacubꝰ inuenit̃. ſuauẽ ideo ſpirãs odorẽ, ꝙ conchylia inibi nardi pabulo veſcantur. Colligitur posteaq̃ ſtagnantes aquę æſtiuis ſqualloribꝰ inaruerũt. Laudatiſsimus qui à rubro mari defertur, cãdicãs, pinguis. Babylonicus nigreſcit, atq; minor conſpicitur. Ambo odoris gratia ſuffiunt̃, ſed aliquátenus caſtoreum olent. Iidem ſuffitu excitant fœminas vuluę ſtrangulatu oppreſſas, comitialésq;: poti vẽtrem molliunt. Crematum cõchylium eadem efficit, quæ purpura & buccinum.

Cochleæ. Cap. XI.

Terreſtres cochleæ ſtomacho vtiles ſunt, & non facilè corrumpuntur. Optimæ Sardonicæ, Aphricanæ, Aſtypaleicæ, & quę in Sicilia, ac Chio gignuntur, & quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id eſt operculares cognominatæ. Marina

ſtomacho

οὐκ ἐῶσιν αὖθις φυῆναι.

Περὶ Χημῶν. Κεφ. θ'.

Καὶ ὁ ἐκ τῶν χημῶν δὲ ϗ τῶν ἄλλων κογγαείων ζωμὸς, κοιλίαν κινεῖ ἑψόμενος μετ᾽ ὀλίγου ὕδατος· μετ᾽ οἴνου δὲ λαμβάνεται.

Περὶ Ὄνυχος. Κεφ. ι.

Ὄνυξ ἐστὶ πῶμα κογχυλίου, ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας· εὑρισκόμενον ἐν τῇ ἰνδίᾳ, ἐν ταῖς ναρδοφόροις λίμναις. διὸ ϗ ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τὴν νάρδον· συλλέγεται δὲ, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν αὐχμῶν ἀναξηρανθῶσιν αἱ λίμναι· διαφέρει δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς κομιζόμενος, ὑπόλευκος ὢν καὶ λιπαρός. μέλας δὲ ὁ βαβυλώνιος ϗ μικρότερος. ἀμφότεροι δὲ εὐώδεις, θυμιώμενοι, καστορίζοντες ποσῶς τῇ ὀσμῇ· ἐγείρουσι δὲ ϗ οὗτοι ὑποθυμιαθέντες τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας, ϗ ἐπιληπτικούς· ποθέντες δὲ κοιλίαν μαλάσσουσιν· αὐτὸ δὲ τὸ κογχύλιον καὲν, ποιεῖ ὅσα ϗ ἡ πορφύρα ϗ ὁ κήρυξ.

Περὶ Κοχλίου χερσαίου.
Κεφ. ια.

Κοχλίας χερσαῖος εὐστόμαχος, δύσφθαρτος· ἄριστος δὲ ὅ, τε ἐν σαρδῶνι, καὶ λιβύῃ, ϗ ἀστυπαλίᾳ, καὶ σικελίᾳ καὶ χίῳ γινόμενος, καὶ ὁ ἐν ταῖς κατὰ λιγυρίαν ἄλπεσι πωματίας καλούμενος. καὶ ὁ θαλάσσιος δὲ εὐστόμαχος καὶ εὐέκκριτος· ὁ δὲ ποτάμιος βρομώδης. καὶ ὁ ταῖς ἀκάνθαις καὶ τοῖς θαμνίσκοις* προσκεκολλημένος ἄγριος, ὅν τινες σέσιλον καλοῦσι, ταρακτικός ἐστι κοιλίας καὶ στομάχου ἐμετοποιός. Δύναται δὲ πάντων τὰ ὄστρακα κεκαυμένα θερμαίνειν καὶ καίειν· σμήχειν λέπρας, ἀλφούς, ὀδόντας· οὐλὰς δὲ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ λευκώματα καὶ ἐφήλεις, καὶ ἀμβλυωπίας, μετὰ τῆς σαρκὸς ὅλοι καέντες καὶ λειανθέντες καὶ ἐγχριόμενοι σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρουσιν. ὠμοὶ δὲ σὺν τοῖς κελύφοις καταπλασθέντες, ἐξικμάζουσι τὰ ὑδρωπικὰ οἰδήματα· καὶ οὐκ ἀφίστανται πρὶν ἢ πᾶν ἀνικμασθῆναι τὸ ὑγρόν· καὶ ποδαγρικὰς δὲ φλεγμονὰς πραΰνουσι. καὶ σκόλοπας ἕλκουσιν ὁμοίως καταπλασθέντες καὶ ἔμμηνα ἄγουσι λεῖοι προστεθέμενοι. αἱ δὲ σάρκες αὐτῶν λεῖαι σὺν σμύρνῃ καὶ λιβανωτῷ καταπλασθεῖσαι, τραύματα καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὰ νεῦρα κολλῶσι, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμοῤῥαγίας σὺν ὄξει λειανθέντες ἐπέχουσι· ζῶσα δὲ ἡ σὰρξ* καταποθεῖσα τοῦ λυβικοῦ μάλιστα, ἀλγηδόνας στομάχου παύει· μετὰ δὲ τοῦ ὀστράκου ὅλος τριβεὶς καὶ μετ᾽ οἴνου καὶ σμύρνης ποθεὶς ὀλίγος, κωλικοὺς θεραπεύει καὶ κύστεως ἀλγήματα, ἀνακολλᾷ

ſtomacho idonea, & facilè aluo excernitur: fluuiatilis uirus olet. Quæ verò vepribus frutetíſque glutinata cohæret, quam vocant nonnulli ſeſilon, ventrem & ſtomachum turbat, vomitiones excitat. Crematæ omnium teſte excalfaciendi & vrendi naturã ſortiuntur: purgant lepras, vitiligines, dentéſque: emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac viſus hebetudines, ſi cum carne ſua vſtæ tritæq́ue ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: ſed nõ ante ſoluantur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflammationes leniunt, impactos corpori aculeos illitæ euocant, menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cũ thure & myrrha illitę, cùm vulnera alia, tum maximè quæ nerui acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto, ſanguinem naribus erumpentem infrenãt: viuæ corpus, & præſertim Africanæ cum aceto deuoratũ, ſtomachi dolores mitigat: trita cum teſta, vino & myrrha, ſi exiguum inde bibatur, coli veſiceq́ue cruciatus ſanat.

Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu lentore eius, pilum attingat.

Cancri. Cap. XII.

Cancrorum fluuiatiliũ exuſtorũ cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gẽtianæ modo, triduo potus cũ vino, magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus: rimas pedum ſediſq;, perniũculos, & carcinomata, cum decocto melle lenit: triti crudi, potiq; ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentium phalãgiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus: decocti auté & cũ iure eſitati, iis proſunt, qui tabe conficiuntur, aut leporé marinum hauſerunt: necant ſcorpiones triti, & cum ocimo admoti. Poſſunt eadé marini, verùm inefficacius omnia p̃ſtãt.

Terreſtris ſcorpio. Cap. XIII.

Terreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt: quin eſtur aſſatus, ad eadem.

Marinus ſcorpio. Cap. XIIII.

Marini ſcorpionis fel conuenit ad ſuffuſiones oculorũ, albugines, & hebetudines.

Draco.

ἀνακολλᾷ δὲ τρίχας ὁ χερσαῖος, ἐάν τις βελόνην κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ φέρων τῷ περιϊσταμένῳ γλοιώδει προσάπτηται τῆς τριχός.

Περὶ Καρκίνων, Κεφ. ιϐ΄.

Καρκίνων ποταμίων καέντων, ἡ τέφρα κοχλυαρίων δυοῖν πλῆθος σὺν γεντιανῆς ῥίζης κοχλυαρίῳ ἑνὶ, καὶ οἴνῳ ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ΄. βοηθεῖ λυσσοδήκτοις ἐναργῶς· σὺν δὲ μέλιτι ἑφθῶν, ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ χιμέθλας, καὶ καρκινώματα παρηγορεῖ· λεῖοι δὲ ὠμοὶ σὺν γάλακτι ὀνείῳ ποθέντες, βοηθοῦσι δήγμασιν ἑρπετῶν, φαλαγγίων, σκορπίων πληγαῖς· ἑφθοὶ δὲ σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι, φθισικοὺς ὠφελοῦσι, καὶ τοὺς λαγωὸν θαλάσσιον πεπωκότας· τριφθέντες δὲ μετ᾽ ὠκίμου καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ οἱ θαλάσσιοι, πλὴν ἧττον τούτων ἐνεργοῦσι.

Περὶ Σκορπίου χερσαίου. Κεφ. ιγ΄.

Σκορπίος χερσαῖος ὠμὸς, λεῖος ἐπιτεθεὶς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται· εὑρίσκεται δὲ καὶ ὀπτηθεὶς πρὸς τὸ αὐτό.

Περὶ Σκορπίου θαλασσίου. Κεφ. ιδ΄.

Τοῦ δὲ θαλασσίου σκορπίου ἡ χολὴ ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑποχύσεις καὶ λευκώματα καὶ ἀμβλυωπίας.

Περὶ

Περὶ Δράκοντος θαλασσίου. Κεφ. ιε΄.

Δράκων θαλάσσιος ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμά ἐστι πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ις΄.

Σκολόπενδρα θαλασσία ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ καὶ καταχρισθεῖσα, ψιλοῖ τρίχας· ψαυσθεῖσα δὲ κνησμοὺς ἐργάζεται.

Περὶ Νάρκης. Κεφ. ιζ΄.

Νάρκη θαλασσία ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ χρονίων ἀλγημάτων τῶν περὶ κεφαλὴν, πραΰνει τὸ σφοδρὸν τοῦ ἀλγήματος· καὶ ἕδραν δὲ ἐκτρεπομένην ἢ προπίπτουσαν στέλλει προστεθεῖσα.

Περὶ Σαρκὸς ἐχίδνης. Κεφ. ιη΄.

Ἐχίδνης σὰρξ ἑψηθεῖσα καὶ ἐσθιομένη, ὀξυδορκεῖς ποιεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πρὸς τὰ νευρικὰ ἁρμόζει, καὶ τὰς αὐξομένας χοιράδας ἵστησι· δεῖ δὲ ἐκδείραντας αὐτὴν, ἀποκόπτειν κεφαλὴν καὶ τὴν οὐρὰν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄσαρκον. μυθώδης γὰρ ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἀποκοπὴ τῶν ἄκρων. τὸ δὲ λοιπὸν πλύναντας καὶ τεμαχίσαντας, ἑψεῖν μετὰ ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ ἁλῶν ὀλίγων καὶ ἀνήθου. φασὶ δὲ τοὺς προστρεφομένους φθεῖρας γεννᾷν. ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος· προσιστοροῦσι δὲ ἔνιοι καὶ μακρογήρεις γίνεσθαι τοὺς ἐσθίοντας αὐτάς. κατασκευάζονται δὲ καὶ ἅλες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτά, πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦσι.

Draco marinus. Cap. XV.

Draco marinus diſſectus & apertus impoſitusq; ictus ſpinæ ſuæ qua ferit, medela eſt.

Scolopendra. Cap. XVI.

SCOLOPENDRA in oleo decocta ſi illinatur, auellit capillos: ſed contactu pruritus facit.

Torpedo piſcis. Cap. XVII.

Marina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet: eadem appoſita euerſam ſedem prociduámque coërcet.

Viperæ. Cap. XVIII.

Viperinæ carnes ſi coctæ edantur, claritatẽ oculis afferũt, neruorũ vitiis auxiliant̃, increſcẽtes ſtrumas reprimũt: detracta autẽ cute, caput caudaq;, quoniã carne vacãt, amputari debẽt. quippe cõmẽtitiũ eſt qđ præcipit̃, certã vtrinq; menſurã pręcidi oportere. Reliquũverò corpus exẽptis interaneis elotũ diſſectũq; diſcoquit̃ cum oleo, vino, ſalis exiguo, & anetho. Aiũt iis ꝗ viperas eſitẽt, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adiiciunt aliqui longã ſenectutẽ agere, ꝗ eo cibo veſcũt̃. Sal ex eis ad eadẽ cõficit̃, ſed inefficacior eſt.

Viua aũt vipera in fictile nouũ dimittitur, adiiciũtur ſalis caricarũq; tritarũ, ſingulatim quĩq; ſextarij, mellis cyathi ſex, mox fictilis operculũ luto oblinit̃, & fornacib⁹ inaſſat̃, donec ſal in carbones redigat̃: qui poſtea trit⁹ in pulueris faciẽ, recondit̃. Plerũq;, vt ori gratior fiat, immiſcetur, nardi ſpica, aut foliũ, aut malabathri momentum.

Senecta anguiũ. Ca. XIX.

Senectus anguium in vino decocta dolori aurium, infuſu: & dentium collutione, auxilio eſt. Addunt eam in medicamenta oculorum, ſed pręcipuè viperinam.

Lepus marinus.
Cap. XX.

Lepus marinus loligini paruæ ſimilis eſt, qui per ſeſe trit⁹, aut cum vrtica marina illit⁹ capillos euellit.

Lepus terreſtris. Cap. XXI.

Terreſtris leporis inaſſatum cerebrũ mãditur, iuuandis tremoribus qui valetudine cõtracti ſunt: affrictu aut cibo facilé infantibus dẽtitionem præſtat: exuſtũ caput & cũ adipe vrſino aut aceto illitũ, alopeciarũ inanitatib⁹ medetur. Leporinũ coagulũ poſt triduum à cõcubitu potũ, cõceptum adimere, partúsq;

καθίεται δὲ ἔχιδνα ζῶσα εἰς καινὴν χύτραν, καὶ μετ᾽ αὐτῆς ἁλῶν ἰσχάδων τετριμμένων ἀνὰ ξέστας ά. μετὰ μέλιτος κυάθων ϛ΄. περιχρίεται πηλῷ τὸ πῶμα τῆς χύτρας, καὶ ὀπτᾶται ἐν καμίνῳ, ἄχρις οὗ ἀνθρακωθῶσιν οἱ ἅλες· μετὰ δὲ τοῦτο λειοτριβηθέντες. ἀποτίθενται ἐνίοτε μιγνυμένου πρὸς εὐστομαχίαν αὐτοῖς ναρδοστάχυος ἢ φύλλου, ἢ μαλαβάθρου βραχέος.

Περὶ Ὄφεως γήρως. Κεφ. ιθ΄.

Γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, βοήθημά ἐστιν ὠταλγίας ἐγχεόμενον, καὶ ὀδονταλγίας διακλυζόμενον. μίσγουσι δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις μάλιστα δὲ τὸ τῆς ἐχέως.

Περὶ Λαγωοῦ θαλαττίου.
Κεφ. κ΄.

Λαγωὸς θαλάσσιος ἔοικε μὲν μικρᾷ τευθίδι· δύναται δὲ λεῖος καταπλασθεὶς καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ μετὰ ἀκαλύφης τρίχας ψιλοῦν.

Περὶ Λαγωοῦ χερσαίου. Κεφ. κά.

Τοῦ δὲ χερσαίου λαγωοῦ ὁ ἐγκέφαλος, ὀπτὸς βιβρωσκόμενος ὠφελεῖ τρόμοις τοῖς κατὰ πάθος γινομένοις· καὶ ὀδοντιάσεις ἐπὶ παίδων παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καεῖσα καὶ καταχρισθεῖσα μετὰ στέατος ἀρκείου ἢ ὄξους ἀλωπεκίας θεραπεύει. ἡ δὲ πυτία ποθεῖσα μετὰ ἡμέρας τρεῖς, μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀτόκιος εἶναι ἱστορεῖται· ἐπέχει δὲ καὶ τὴν ἐκ μήτρας ῥεῦσιν, καὶ κοιλίας, ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ᾽ ὄξους πινομένη, μάλιστα δὲ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν καὶ ἐχιδνῶν δήγματα. τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ θερμὸν καταχριόμενον, ἐφηλίδας καὶ ἀλφοὺς καὶ φακοὺς θεραπεύει,

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας.

Κεφ. κβ΄.

Τρυγόνος θαλασσίας τὸ κέντρον, ὃ δὴ ἀπὸ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς πέφυκεν ἀνεστραμμένον ταῖς φολίσιν, ὀδόντα πονοῦντα πραΰνει· θρύπτει γὰρ καὶ ἀποβάλλει.

Περὶ Σηπίας. Κεφ. κγ΄.

Σηπίας ἑψηθείσης τὸ μέλαν βιβρωσκόμενον δύσπεπτον, κοιλίας μαλακτικόν, τὸ δὲ ἀπ᾽ αὐτῆς ὄστρακον σμηματισθὲν εἰς κολλύρια ἁρμόζει πρὸς παράτριψιν τραχέων βλεφάρων· καὲν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ὀστράκῳ, ἄχρις οὗ τὸ πλακῶδες αὐτοῦ ἀποστῇ, σμήχει λεῖον ἀλφούς, πίτυρα, ὀδόντας, ἐφήλεις· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πλυθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς λευκώματα κτηνῶν ἐμφυσώμενον· καὶ πτερύγια τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει, σὺν ἁλσὶ λεῖον προσαγόμενον.

Περὶ Τρίγλης. Κεφ. κδ΄.

Τρίγλα συνεχῶς ἐσθιομένη ἐμβλυωπίας δοκεῖ κατασκευαστικὴ ὑπάρχειν

partúsq; ſpem intercipere p̃ditur: vuluæ & alui fluorem ſiſtit, comitiales iuuat, contra venena ex aceto bibitur, præſertim aduerſus cõcretum lac, & viperarum morſus. Sanguis eius ſi callidus illinat, vitia cutis in facie, vitiliginem, lentiginéſque ſanat.

Paſtinaca.

Cap. XXII.

Marinæ paſtinacę radius, qui ei⁹ cauda enat⁹ aduerſis ſquãmis reflectitur, dentium dolorem mitigat: nam eos frãgit, & euocat.

Sepia. Cap. XXIII.

Sepiæ coctæ dum eſtur atramentum ægrè concoquitur, aluum mollit, collyriis è teſta factis conuenienter genarum ſcabritiæ perfricantur: vſtum in ſua teſta donec id qđ cruſtoſum eſt abſcedat, poſtea tritũ, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie: elotum in medicamenta oculorum addi ſolet: cõtra albugines, oculis iumentorũ efficaciter inſpirat: pterygia oculorũ abſumit, cum ſale tritum & iniectum.

Mullus piſcis. Cap. XXIIII.

Mullorum aſsiduo cibo, aciem oculorũ hebetari cõſtat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0191-8

Is marini draconis, aranei, ac ſcorpionis morſibus medetur, ſi crudus atque diſſectus admoueatur.

Hippopotamus.
Cap. XXV.

Hippopotami teſtes exiccati ac triti cõtra ſerpentiũ morſus bibuntur.

Fiber. Cap. XXVI.

FIBER ancipitis vitæ animal, plerunque cum piſcibus & cancris ex aqua victum capeſsit. Huius teſtes ſerpentium venenis aduerſantur: ſternutamenta mouent, & in vniuerſum varios obtinent vſus: ſiquidem menſes ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti: partus ſecundáſque eiiciunt: contra inflationes, tormina, ſingultus, venena, ixiámque ex aceto bibuntur: lethargicos, & vtcunque veterno obdormiſcentes excitant infuſi: cum aceto autem & roſaceo, olfactu & odoris ſuffitu, idem faciunt: poti & illiti proſunt tremulis, conuulſionibus, & omnib⁹ neruorum vitiis. In ſumma, calfactoriam vim habent. Eligi debent teſtes, qui ex vno ortu connexi ſunt (fieri enim non poteſt, vt

χειν ὠμὴ δὲ ἀναχλιανθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα θαλαττίου δράκοντος καὶ σκορπίου καὶ ἀράχνης δήγματα ἰᾶται.

Περὶ Ὄρχεως ἱπποποτάμου. Κεφ. κέ.

Ὄρχις ἱπποποτάμου ξηρανθεὶς καὶ λειανθεὶς, πίνεται μετ᾽ οἴνου πρὸς ἑρπετῶν δήγματα.

Περὶ τῶν τοῦ κάστορος ὄρχεων. Κεφ. κϛ´.

Κάστορος ὄρχις· ζῶόν ἐστιν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι, σὺν ἰχθύσι, καὶ καρκίνοις τρεφόμενον. ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς ἑρπετά. ἔστι δὲ καὶ πταρμικὸς, καὶ καθόλου ποικίλην ἔχει τὴν χρῆσιν· ποθεὶς γὰρ μετὰ γλήχωνος < πλῆθος δυοῖν, ἔμμηνα κινεῖ καὶ ἔμβρυα, καὶ δεύτερα ἐκβάλλει. πίνεται δὲ σὺν ὄξει καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, στρόφους, λυγμοὺς, θανάσιμα φάρμακα, ἰξίαν· ἀνακαλεῖται δὲ καὶ τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ὅπως δή ποτε καταφερομένους, ἐμβρεχόμενος· σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὀσφραινόμενος, καὶ ὑποθυμιώμενος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ τρόμοις καὶ σπασμοῖς, καὶ παντὶ τῷ νευρώδει πινόμενός τε καὶ συγχριόμενος. καὶ καθόλου θερμαντικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐκλέγου δὲ ἀεὶ τοὺς συνεζευγμένους ὄρχεις ἐκ μιᾶς ἀρχῆς· (ἀδύνατον γὰρ δύο φύσας ἐζευγμένας ἐν ἑνὶ ὑμένι εὑρεῖν) καὶ τὸ ἐντὸς ἔχον κηροειδὲς βαρύοσμον, βρομῶδες, δριμὺ, δηκτικὸν, εὔτριπτον, διαφραττόμενον τε συνεχῶς φυσικοῖς ὑμέσι. δολοῦσι δέ τινες αὐτὸ, ἀμμωνιακὸν ἢ κόμμι συμπεφυραμένον αἵματι καὶ καστορείῳ, ἐγχέοντες εἰς φύσαν καὶ ξηραίνοντες. μάτην δὲ ἱστορεῖται ὅτι διωκόμενον τὸ ζῶον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους καὶ ῥίπτει· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἅψασθαι αὐτῶν προσεστύπτων ὄντων ὥσπερ ὑός. δεῖ δὲ διελόντας τὸ δέρμα κομίσασθαι σὺν τῷ περιέχοντι ὑμένι τὸ ὑγρὸν, ὂν μελιτῶδες, καὶ οὕτω ξηράναντας ποτίζειν.

Περὶ Γαλῆς κατοικιδίου.

Κεφ. κζʹ.

Γαλῆ κατοικίδιος περιφλεχθεῖσα, καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι᾿ ἁλὸς καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ παντὸς ἑρπετοῦ ἐνεργέστερόν ἐστι βοήθημα ποθεῖσα, μετ᾿ οἴνοου > β΄. πλῆθος, καὶ τοξικοῦ ἀντιφάρμακον ὁμοίως ληφθεῖσα. ἡ δὲ κοιλία αὐτῆς κορίῳ πλησθεῖσα καὶ σκελετευθεῖσα, θηριοδήκτοις καὶ ἐπιληπτικοῖς βοηθεῖ πινομένη. ὅλη δὲ καεῖσα ἐν χύτρᾳ, ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, τῆς τέφρας καταχριομένης μετ᾿ ὄξους. τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς καταχριόμενον, χοιράσι βοηθεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς.

vt gemini folliculi in vna membrana cõiuncti reperiantur) liquore intꝰ veluti ceroſo, odore graui & virus redolẽte, guſtu acri, mordẽte, ac friabili, naturalibus, tunicis circũdato. Quẽ fraude aliqui corrũpũt, cõiiciẽtes in follem gũmi, aut ammoniacũ cũ ſanguine & caſtorio ſubactũ, & ita exiccãtes. Vanũ eſt quod traditur teſtes ab ipſis euelli, & à ſeſe abiici, quũ venatu vrgentur: ſiquidem tangi nequeunt, ita, vt in ſue, ſubſtricti. Operæ autem pretium eſt, diuiſa pelle melleum liquorem cum eueſtiẽte tunica aſſumere, & ſiccatum potui dare.

Muſtela vulgaris.

Cap. XXVII.

Muſtela quę in domibus noſtris oberrat, ambuſta exenteratur, & inueterata ſale, in vmbra ſiccatur. Ea binis drachmis cũ vino pota, aduerſus omnia ſerpentiũ venena pręſentaneo eſt remedio: toxico, ſimili ſumpta modo, reſiſtit. Eius vẽtriculus coriandro farctus inueteratusq́;, percuſsis à ſerpẽte, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis cõfert, cinere ex aceto illito. Sãguine perũctæ ſtrumæ, iuuantur: comitialibus etiã prodeſt.

Ranæ. Cap. XXVIII.

Contra omnium ſerpétium venena pro antidoto ſunt ranæ, ſi ex ſale & oleo decoctæ edantur, iúſq; earũ itidem ſorbeatur: cõtra inueteratos tendinũ rigores pollent. Illitꝰ eorum cinis, profluétis ſanguinis impetus ſiſtit: explédis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarũ cruor auulſos genis pilos renaſci ꝓhibet, in veſtigia euulſorũ inſtillatꝰ: decoctæ in aceto & aqua détiũ dolores collutione leniũt.

Silurus. Cap. XXIX.

Silurus recés in cibo nutrit, & facilé præbet aluũ: ſale verò conditus, minimũ ſuppeditat alimentũ. Arteriã expurgat, & vocé expedit. Illita ſaliti caro, aculeos et infixa corpori ſpicula extrahit. Muria eiꝰ ĩcipiétibꝰ dyſenteriis ꝓdeſt, ſi in deſidétiũ fotꝰ adiiciatur, fluxiones ſiquidem ad ſumma cutis elicit: iſchiadicis infuſa medetur.

Smarides. Cap. XXX.

Smaridis piſcis caput exuſtũ, excreſcentes vlcerum oras puluillóſq; reprimit: nomas cohibet, thymos clauóſq; abſumit. Caro non ſecus atq; ſalſamétum prodeſt á ſcorpione percuſſis, aut à cane demorſis.

Mænæ.

Περὶ Βατράχων. Κεφ. κή.

Βάτραχοι ἀντιφάρμακόν εἰσιν ἑρπετῶν πάντων, ζωμευθέντες* ἐν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, τοῦ ζωμοῦ λαμβανομένου ὁμοίως· καὶ πρὸς χρονίους τῶν τενόντων ἀποστάσεις· καέντες δὲ καὶ ἐπιπασθέντες, αἱμοῤῥαγίαν στέλλουσι. καὶ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ καταχριόμενοι. τῶν δὲ χλωρῶν βατράχων τὸ αἷμα ἐπισταζόμενον, κωλύει τὰς ἐκτιλθείσας ἀπὸ τῶν βλεφάρων τρίχας φύεσθαι· ὠφελοῦσι καὶ ὀδονταλγίας συνεψόμενοι ὕδατι καὶ ὄξει καὶ διακλυζόμενοι.

Περὶ Αἰλούρου. Κεφ. κθ'.

Αἴλουρος νεαρὸς βιβρωσκόμενος, τρόφιμός ἐστι καὶ εὐκοίλιος· ταριχηρὸς δὲ ἄτροφος· ἀρτηρίας τε καθαίρει καὶ εὔηχας παρασκευάζει. καταπλασθεῖσα δὲ ἡ σὰρξ τοῦ ταριχηροῦ, σκόλοπας ἀνάγει. καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ τε ἅλμη ἁρμόζει ἐν ἀρχῇ δυσεντερικοῖς εἰς ἐγκάθισμα, κατάγουσα τοὺς ῥευματισμοὺς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἐγκλυζομένη δὲ ἰσχιαδικοὺς θεραπεύει.

Περὶ Σμαρίδος. Κεφ. λ'.

Σμαρίδος ταριχηρᾶς ἡ κεφαλὴ καεῖσα, ἕλκη στέλλει ὑπερσαρκοῦντα, καὶ νομὰς ἵστησι, καὶ ἥλους, καὶ θύμους ἀναλίσκει· σκορπιοπλήκτοις τε καὶ κυνοπλήκτοις ἡ σὰρξ ἁρμόζει καθάπερ πᾶς τάριχος.

Περὶ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0194-6
DFG

Περὶ Μαινίδος. Κεφ. λα´.

Καὶ τῆς μαινίδος δὲ κεφαλὴ καεῖσα λεῖα, τὰς ἐν δακτύλῳ τετυλωμένας ῥαγάδας καταπλασθεῖσα ἀφίστησι· τὸ δὲ γάρον αὐτῆς τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενον παύει.

Περὶ κωβιοῦ. Κεφ. λβ´.

Κωβιὸν πρόσφατον ἐὰν ἐμβαλὼν εἰς ὑείαν κοιλίαν καταῤῥάψῃς, καθεψήσῃς τε μεθ' ὕδατος ξεστῶν ιβ´. ἄχρι δυοῖν ξεστῶν, καὶ διηθήσας καὶ ἐξαιθριάσας ποτίσῃς, κοιλίαν ἀταράχως κάτω ὑπάξεις. καταπλασθεὶς δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ κυνῶν δηχθέντας ἢ ἑρπετῶν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὠμοταρίχου. Κεφ. λγ´.

Ο δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος, σάρξ ἐστι θύννου τεταριχευμένου. βοηθεῖ δὲ λαμβανόμενος τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, τῆς καλουμένης πρηστῆρος, δηχθεῖσι· δεῖ δὲ ὡς ὅτι πλεῖστον προσφέροντας οἶνον ἀναγκάζειν πίνειν πολὺν καὶ ἐμεῖν. εἴς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἁρμόζει, καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ κυνοδήκτων ὠφελίμως.

Περὶ Γάῤῥου. Κεφ. λδ´.

Γάῤῥον δὲ πᾶν τὸ ἐκ ταριχηρῶν ἰχθύων καὶ κρεῶν καταπλαττόμενον, νομὰς ἐφιστᾷ καὶ κυνοδήκτους ἰᾶται· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ δυσεντερικοῖς καὶ ἰσχιαδικοῖς· ἐφ' ὧν μὲν ἵνα τὰ εἱλκωμένα ἐπικαύσῃ, ἐφ' ὧν δὲ ἵνα τὰ ἀνέλκωτα ἐρεθίσῃ.

Mænæ. Cap. XXXI.

Mænarum ex capitibus cinis ſi illinatur, calloſas ſedis rimas abolet. Eius etiam garum oris putrilagines collutiōe ſedat.

Gobius. Cap. XXXII.

Gobius recens in ſuillū vētrē coniectus, ſi cōſuta rima in duodecim aquæ ſextariis, donec duo ſuperſint, decoquat̃, excolatus & ſub diuo refrigerat⁹ potui det̃, aluus ſine moleſtia deiicit̃. Illit⁹ cōtra ſerpentiū, canūq́; morſus auxilio eſt.

Thunnus. Cap. XXXIII.

Conditanei thunni caro, quā omotarichon vocant, ſumpta iis auxiliatur, quos vipera nomine prester momorderit: ſed oportet vinū quamplurimum ſubinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Contra acrimonias eſitatorum maximè valet, canum morſibus vtiliſsimè illinitur.

Garum. Cap. XXXIIII.

Garū oē, qđ ex piſcibus carnibusq́; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fot⁹ fiat, depaſcētia vlcera ſiſtit: morſis à cane medet̃, dyſētericis atq; iſchiadicis infunditur: nōnullis, vt exulcerata adurat: alijs autē ad laceſſenda, q̄ vlcera non ſenſerunt.

Ius piſcium.
Cap. XXXV.

Recentiũ piſcium ius, modò per ſe, modò ex vino potum, aluũ ſubducit. Priuatim adhũc vſum cõficitur è phycidibus & ſcorpionibꝰ, & iulide: è percis, & recẽtibus aliis ſaxatilibꝰ, nec virus reſipientibus, ſimpliciter cum aqua, oleo, & anetho.

Cimices lectularij. Ca. XXXVI.

Cimices qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorẽtur, quartanis auxilio ſunt: & citra fabas ſumpti, percuſsis ab aſpide ꝓſunt: vuluarum exanimationes olfactu reuocant: poti cum vino aut aceto adhærentes ſanguiſugas abigunt: triti & vrinariæ fiſtulæ impoſiti, vrinę anguſtias leuant.

Millepeda. Cap. XXXVII.

Millepedæ, quæ ſub aquario vaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedibus nitẽtia, quæ cõtacta manu contrahunt in orbem: hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis cum melle vtiliſsimũ. Tritę, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus auriũ, addito roſaceo, cõuenienter inſtillãtur.

Περὶ ζωμοῦ τῶν νεαρῶν ἰχθύων. Κεφ. λέ.

Ζωμὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν ἰχθύων κοιλίας ὑπαγωγός, ποτὲ μὲν καθ' ἑαυτὸν πινόμενος, ποτὲ δὲ μετ' οἴνου. ἰδίως δὲ σκευάζεται πρὸς ταῦτα ὁ ἀπὸ τῶν φωκίων καὶ σκορπίων καὶ ἰουλίδων καὶ περκίδων καὶ τῶν ἄλλων πετραίων ἁπαλῶν καὶ ἀβρώμων λιτῶς μεθ' ὕδατος καὶ ἐλαίου καὶ ἀνήθου.

Περὶ κόρεων. Κεφ. λϛ'.

Κόρεις οἱ ἀπὸ κλίνης ἐντιθέμενοι βρώμασι μετὰ κυάμων τὸν ἀριθμὸν ζ'. καὶ* καταπινόμενοι πρὸ τῆς ἐπισημασίας, ὠφελοῦσι τοὺς τεταρταΐζοντας, καὶ ἀσπιδοδήκτοις δὲ δίχα τῶν κυάμων καταποθέντες· ὑστερικῶς δὲ πνιγομένας ἀνακαλοῦνται ὀσφραινόμενοι· σὺν οἴνῳ δὲ ἢ ὄξει ποθέντες βδέλλας ἐξάγουσι· δυσουρίαν τε παύουσιν ἐντιθέμενοι τῷ οὐρητικῷ πόρῳ λεῖοι.

Περὶ κουβαρίδων. Κεφ. λζ'.

Ὄνοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας, ζῶά εἰσι πολύποδα, σφαιρούμενοι κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν χειρῶν· οὗτοι ποθέντες σὺν οἴνῳ βοηθοῦσι δυσουρίᾳ τε καὶ ἰκτέρῳ· διαχρισθέντες δὲ μετὰ μέλιτος συναγχικοὺς ὠφελοῦσι, καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ λεῖοι σὺν ῥοδίνῳ θερμανθέντες ἐν κελύφῳ ῥόας καὶ ἐνσταγέντες, ἁρμόζουσιν.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0196-8
DFG

Περὶ Σίλφης. Κεφ. λή.

Σίλφης τῆς ἐν τοῖς ἀρτοκοπείοις εὑρισκομένης, τὰ ἐντὸς τριβόμενα σὺν ἐλαίῳ ἢ ἑψόμενα καὶ ἐνσταζόμενα ὠταλγίας παύει.

Περὶ πνεύμονος θαλασσίου. Κεφ. λθʹ.

Πνεύμων θαλάσσιος πρόσφατος λεανθεὶς ποδαγριῶντας καὶ χιμετλιῶντας, ὠφελεῖ καταπλασσόμενος.

Περὶ Χοιρείου πνεύμονος. Κεφ. μʹ.

Ο δὲ χοίρειος καὶ ἄρνειος καὶ ἄρκτειος πνεύμων, τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπιτιθέμενοι, ἀφλέγμαντα τηροῦσιν.

Περὶ Πνεύμονος ἀλώπεκος. Κεφ. μά.

Καὶ ὁ τῆς ἀλώπεκος πνεύμων ξηρανθεὶς καὶ ποθεὶς, ἀσθματικοὺς ὀνίνησι. καὶ τὸ στέαρ δὲ αὐτῆς τακὲν καὶ ἐγχυθὲν, ὠτὸς πόνον παύει.

Περὶ Ἥπατος ὀνείου. Κεφ. μβʹ.

Ἧπαρ ὄνειον ἐσθιόμενον ὀπτὸν, ἐπιληπτικοῖς ὠφελεῖ, νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Περὶ Αἰδοίου ἄρρενος ἐλάφου. Κεφ. μγʹ.

Αἰδοῖον ἄρρενος ἐλάφου σὺν οἴνῳ ποθὲν λεῖον τοῖς ὑπὸ ἐχιδνῶν δηχθεῖσι βοηθεῖ.

Περὶ Ὀνύχων ὄνων. Κεφ. μδʹ.

Ὄνυχες ὄνων καέντες καὶ ποθέντες ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς πλῆθος κοχλιαρίων δυοῖν, ἱστοροῦνται ἐπιληπτι-

Blatta piſtrinaria.

Cap. XXXVIII.

Blattæ eius quæ in piſtrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores inſtillatu mitigant.

Pulmo marinꝰ. Cap. XXXIX.

Podagras pernionéſq; emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus.

Pulmo ſuillus.

Cap. XL.

Suillus & agninus vrſinúſq; pulmo impoſitu attritus à calceamentis contractos, ab inflammatione tuetur.

Pulmo vulpinus.

Cap. XLI.

Vulpinus verò ſi arefactus bibatur, ſuſpirioſos adiuuat. Adeps quoque liquefactus, infuſusque, auris dolorem finit.

Hepar aſini. Cap. XLII.

Aſini iecur inaſſatũ eſu comitialibus prodeſt, veruntamẽ ieiunis edendum præcipitur.

Genitale cerui.

Cap. XLIII.

Genitale cerui tritum & vino potum, à vipera demorſis auxiliatur.

Vngula aſini. Cap. XLIIII.

Vngularum aſini cinis per dies multos binis cochlearibus potus proditur comitiales adiu-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0197-4
DFG

adiuuare, cædem oleo ſubactæ ſtrumas diſcutiunt: & illitæ pernionibus medentur.

Lichenes equorum.
Cap. XLV.

Lichenes ſunt in equorum genibus, & ſuper vngulas in flexu harum partium indurati calli: qui triti & in aceto poti, comitialibus mederi tradũtur.

Vnguli caprinarum.
Cap. XLVI.

Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ ſanantur.

Iecur caprinum.
Cap. XLVII.

Capræ verò inaſſati decidua ſanie, inungi luſcioſos prodeſt: & dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari: prodeſt in cibo toſtum ad eadem. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi.

Iecur aprinum.
Cap. XLVIII.

Aprinum recens ſi arefactũ teratur, ex vino potum contra ſerpentium volucrúmque morſus auxilio eſt.

Iecur canis rabidi.
Cap. XLIX.

Iecur canis, qui rabie exagitatur, toſtũ & in cibo ab emorſis

ληπτικοῖς ὠφελεῖν, ἐλαίῳ δὲ φυραθέντες χοιράδας διαφοροῦσιν· ἐπιπλασθέντες δὲ, χιμέτλας θεραπεύουσι.

Περὶ λειχήνων ἵππων.
Κεφ. με'.

Λειχῆνες ἵππων, εἰσὶ δὲ τύλοι κατ' ἐπιγραφὴν ἐντετυλωμένοι παρὰ τοῖς γόνασι καὶ παρὰ ταῖς ὁπλαῖς· ποθέντες λεῖοι μετ' ὄξοις, ἐπιληψίας ἱστοροῦνται θεραπεύειν.

Περὶ Αἰγῶν ὀνύχων.
Κεφ. μϛ'.

Οἱ δὲ τῶν αἰγῶν ὄνυχες καέντες, ἀλωπεκίας καταχριόμενοι σὺν ὄξει θεραπεύουσι.

Περὶ Ἥπατος αἰγός. Κεφ. μζ'.

Τοῦ δὲ ἥπατος τοῦ αἰγὸς ὀπτωμένου, ὁ ἀποῤῥέων ἰχὼρ ἐγχριόμενος, νυκτάλωψιν ἁρμόζει· κἂν τὴν ἀτμίδα δέ τις ἑψομένου αὐτοῦ δέχηται ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς ὠφελεῖται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐσθιόμενον ὀπτὸν πρὸς τὰ αὐτά. φασὶ δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ἐλέγχεσθαι. φαγόντας μάλιστα τὸ τράγιον ἧπαρ.

Περὶ Ἥπατος κάπρου.
Κεφ. μη'.

Τὸ δὲ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον, ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν δήγματα ὠφελεῖ.

Περὶ κυνὸς λυσσῶντος.
Κεφ. μθ'.

Κυνὸς λυσσῶντος ἧπαρ βιβρωσκόμενον ὀπτὸν ὑπὸ τῶν δηχθέντων τῶν ὑπ' αὐτοῦ, ἀπεριπτώτοις ὑδροφοβίας τηρεῖν πιστεύεται. χρῶνται δὲ εἰς περιφυλακὴν καὶ τῷ κυνόδοντι τοῦ δακόντος ἀποδοῦντες εἰς κυστίδα καὶ περιάπτοντες τῷ βραχίονι.

Περὶ Ἥπατος αἰθυίας.

Κεφ. ν′.

Αἰθυίας ἧπαρ σκελετευθὲν καὶ ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, ἐκβάλλει δεύτερα.

Περὶ καττυμάτων.

Κεφ. να′.

Τὰ δὲ ἀπὸ τῶν καττυμάτων παλαιὰ δέρματα, κεκαυμένα καὶ λεῖα καταπλασσόμενα, πυρίκαυτα καὶ παρατρίμματα καὶ τὰ ἐξ ὑποδημάτων θλίμματα, θεραπεύει.

Περὶ Ἀλεκτορίδων. Κεφ. νβ′.

Ἀλεκτορίδες ἀνασχισθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι ἔνθερμοι, τοῖς ἑρπετῶν δήγμασι βοηθοῦσι· δεῖ δὲ συνεχῶς ἀλλάσσειν.

Περὶ Ἐγκεφάλου ἀλεκτορίδος. Κεφ. νγ′.

Ὁ δὲ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐν πόματι θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ δίδοται, καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἱμορραγίας ἐπέχει. * τοῦ δὲ ἄρρενος τὸ κατὰ τὰ ἐντὸς ὑποκείμενον τῇ κοιλίᾳ κερατοειδές· ἀποδερόμενον δὲ ἐν ταῖς ἑψήσεσι ξηρανθὲν, ἁρμόζει στομαχικοῖς, λεῖον μετ' οἴνῳ πινόμενον.

*ὁ δὲ

ſis ſumptũ, ne tententur metu aquæ tueri creditur. Vtũtur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur: hũc à cane, qui momordit exemptum, & folliculo inditũ, ꝓ amuleto brachio adnectũt.

Iecur mergi. Cap. L.

Inueteratũ autem ſale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum ſecundas pellit.

Coria veteramentaria.

Cap. LI.

Veteris corij cremati illitus cinis ambuſta igni, intertrigines, necnon calceamentorum attritus ſanat.

Gallinæ. Cap. LII.

Diſſectæ gallinæ, & adhuc calentes appoſitæ, ſerpentiũ morſibus auxiliãtur: ſed identidem alias ſufficere oportet.

Gallinarum cerebrum.

Cap. LIII.

Earũ cerebellum in vino bibendũ datur contra ſerpentiũ morſus, ſanguinem à cerebri mẽbrana profluentẽ ſiſtit. Quę ĩteriore vẽtriculi galli ſinu reſidet mẽbrana, ſecti in laminas cornus ſpecie ſimilis (ea verò inter coquẽdũ abiici ſolet) ſiccat, tritáq; in vino cõueniẽtiſsimè ſtomachicis datur in potu.

Iun

Ius è vetere gallinaceo aluum deiicit. Abiectis itaque interaneis ſalem coniici oportet, & conſuto ventre decoqui in viginti ſextariis aquæ, donec ad treis heminas redigantur: totum id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores craſſoſque, atram bilem, & ſtrigmenta elicit: prodeſt longis febribus, ſuſpiriis, articulariis morbis & inflationibus ſtomachi.

Oui natura. Cap. LIIII.

Ouum molliculum plus alit ſorbili, & durum plus molli. Luteum oui, contra oculorum dolores vtile eſt: inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cum croco, & roſaceo: & condylomatis, cum meliloto: cum vua autem fruticis eius, quem rhoa dicũt, aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos ſiſtat: per ſe etiam offerri ſolet.

Candidum oui.
Cap. LV.

Candidum oui crudum refrigerat, ſpiramenta cutis occludit, inflammationes oculorum infuſum lenit, ambuſta, ſi ſta-

* ὁ δὲ ζωμὸς τῆς νόσσακος μάλιστα δίδοται ἐπικράσεως χάριν φαυλοτήτων καὶ ἐπὶ τὸν στόμαχον πυρουμένων λιτῶς σκευασθείς. Ὁ δὲ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων, δίδοται πρὸς κάθαρσιν κοιλίας. ἐξελόντας δὲ τὰ ἐντὸς, δεῖ ἀντεμβάλλειν ἅλας, καὶ καταῤῥάψαντας ἕψειν μετὰ ὕδατος ξεστῶν κ΄. κατάγοντας εἰς κοτύλας γ΄. δίδοται δὲ πᾶν ἐξαιθριασθέν. ἔνιοι δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν, ἢ λινόζωστιν, ἢ κνίκον. ἢ πολυπόδιον. ἄγει δὲ πάχος ὠμὸν, γλοιῶδες, μέλαν· ἁρμόζει δὲ πυρετοῖς χρονίοις, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευματουμένοις στομάχοις.

Περὶ Ωοῦ. Κεφ. νδ΄.

Ωον τὸ ἁπαλὸν τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τὸ σκληρόν. ἡ λέκυθος αὐτοῦ χρησίμη, πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας· ὀπτηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ· πρός τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κονδυλώματα, σὺν μελιλώτῳ· μετὰ ῥοὸς δὲ ἢ κηκῖδος τηγανισθεῖσα, καὶ βρωθεῖσα ἵστησι κοιλίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προσενεχθεῖσα.

Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὠοῦ.
Κεφ. νε΄.

* Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὂν ψύχει, ἐμπλάττει, παρηγορεῖ ἐγχυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων. κατακαύματά τε

ἐὰν

οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθὲν· πρόσωπά τε ἀνεπίκαυτα τηρεῖ, ἀνακόλλημα δὲ ἐπὶ ῥευματιζομένων σὺν λιβάνῳ τῷ κατὰ τοῦ μετώπου* τιθέμενον· φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν πραΰνει ἐρίῳ ἀναληφθὲν μιχθέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ οἴνου καὶ μέλιτος· ὠμὸν δὲ ῥοφηθὲν, αἱμοῤῥοΐδος δήγμασι βοηθεῖ. ἀκροχλιαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοῖς καὶ ἕλκωσιν νεφρῶν, καὶ τραχυσμοῖς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ καταῤῥοις καὶ θώρακος ῥευματισμοῖς ἁρμόζει.

Περὶ Τεττίγων. Κεφ. νϛʹ.

Τέττιγες ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι, τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

Περὶ Ἀκρίδων. Κεφ. νζʹ.

Ἀκρίδες ὑποθυμιώμεναι, δυσουρίας μάλιστα ταῖς ἐπὶ γυναικῶν ὠφελοῦσι.* ἡ δὲ λεγομένη ἀκρὶς* ἀσίρακος ἢ ὄνος, ἄπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδήκτοις ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ. χρῶνται δὲ αὐτῇ κατακόρως οἱ κατὰ λέπτιν λίβυες.

Περὶ Φίνιδος. Κεφ. νηʹ.

Φίνις τὸ ὄρνεον ὃ ῥωμαϊστὶ καλοῦσιν* ὀσίφραγον, τούτου ἡ κοιλία καθ᾽ ὀλίγον ποτιζομένη, λίθους ἐξου-

ſtatim eo perungantur, puſtulas non ſentiunt: faciem à ſolis aduſtione tuetur, fronti impoſitum cum thure fluxiones arcet, auertítq;: inflammationes oculorum lana exceptum, addito roſaceo, melle & vino, mitigat: vtiliter cōtra hęmorrhoidis ſerpentis morſus crudum ſorbetur: ſummè tepidum prodeſt veſicæ roſionibus, renum exulcerationibus, gutturis ſcabritiæ, reiectionibus ſanguinis, deſtillationibus, & thoracis rheumatiſmis.

Cicadæ. Cap. LVI.

Cicadæ, quæ inaſſatæ manduntur, veſicæ doloribus proſunt.

Locuſtæ. Cap. LVII.

Locuſtæ odoris ſuffitu vrinæ difficultates adiuuant, præſertim quę fœminas malè habēt: earū carnes nullo ſunt in vſu. Eſt & quoddā genus locuſtæ, quæ aſiracos aut onos dicit̄, ſine pēnis, prelōgis crurib⁹. Exiccata autē ſi ex vino bibatur, cōtra ſcorpionis morſus magnopere ꝓderit. Hac abūdè veſcūtur Aphri, qui Leptin incolunt.

Oſsifragus. Cap. LVIII.

VENTER eius auis, quam Latini oſsifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

Galerita. Cap. LIX.

Galerita auicula eſt parua, apicem in vertice, pauonis modo, geſtans: quę aſſa, & in cibo ſumpta, cœliacos adiuuat.

Hirundines. Cap. LX.

Diſſectis creſcente luna pullis hirundinis, qui primo partu excluſi ſunt, in ventre eorum lapillos offendes: è quibus duos, vnum colore varium, alterum purum eximes: ij priuſquam terrã attigerint in iuuẽcæ corio, aut ceruina pelle brachio aut collo adalligati, comitialibus proderunt, & ſæpe prorſus eos recreabunt. Hirũdines, vti ficedulę, in cibo, aciei viſus medicamẽtum præbent. Tam pullorum, quàm matrum in fictili olla crematarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem adfert, anginæ eo commodè perunguntur: vuæ & tonſillarum inflammationibus hoc cinere ſuccurritur. Et ipſæ & pulli exiccati, ſi drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuãt, qui anginę morbo conflictantur.

Ebur. Cap. LXI.

Eboris ſcobe illito paronychia ſanantur. Vim adſtringendi ebur obtinet.

Suillus

ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

Περὶ Κορυδαλλοῦ. Κεφ. νθ΄.

Κορυδαλλὸς ὀρνίθιόν ἐστι μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπεροχὴν ὥσπερ ταῶνος. οὗτος βρωθεὶς ὀπτὸς, κοιλιακοῖς ὠφελεῖ.

Περὶ Χελιδόνος. Κεφ. ξ΄.

Χελιδόνος νεοσσοὺς τοὺς ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιΐας, αὐξομένης τῆς σελήνης ἀνατεμὼν, εὑρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἕνα ποικίλον καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιψαῦσαι τῆς γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βραχίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικοῖς ὠφελήσεις. πολλάκις δὲ καὶ παντελῶς ἀποκαταστήσεις· βιβρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκαλίδες, ὀξυωπίας εἰσὶ φάρμακον. καὶ ἡ ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ τέφρα καὶ ἡ τῶν μητέρων καεισῶν ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χρισθεῖσα, ὀξυδορκίαν ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς διαχριομένη, καὶ πρὸς σταφυλῆς καὶ παρισθμίων φλεγμονὰς, σκελετευθεῖσαι δὲ αὗται καὶ οἱ νεοσσοὶ, συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι μεθ᾽ ὕδατος πλῆθος < ά.

Περὶ Ελέφαντος. Κεφ. ξά.

Ελέφαντος ὀδόντος ῥίνισμα, παρωνυχίας καταπλασθὲν θεραπεύει. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν.

Περὶ Αστρα-

Περὶ Ἀστραγάλου ὑός. Κεφ. ξβ'.

Ἀστράγαλος ὑὸς καεὶς μέχρις ἂν ἐκ μέλανος γένηται λευκὸς, καὶ λεῖος ποθεὶς, ἐμπνευματώσεις κώλου καὶ στρόφοις χρονίοις ἰᾶται.

Περὶ Ἐλάφου κέρατος.

Κεφ. ξγ'.

Ἐλάφου κέρας κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον, ἁρμόζει πινόμενον πλῆθος δυοῖν κοχλιαρίων αἱμοπτοϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, κοιλιακοῖς, ἰκτερικοῖς, κύστεως ἀλγήμασι μετὰ τραγακάνθης, ῥοϊκαῖς δὲ γυναιξὶ μετ' ὑγροῦ τοῦ πρὸς τὸ πάθος ἁρμόζοντος. καίεται δὲ ἐν καμίνῳ καταβληθὲν καὶ κοπὲν εἰς ὠμὴν χύτραν περιπεπλασμένην πηλῷ, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται. πλύνεται δὲ ὡς καδμία· τὸ δὲ τοιοῦτον ἁρμόζει πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη καὶ ῥεύματα· καὶ ὀδόντας παρατριβόμενον σμήχει· ὠμὸν δὲ θυμιαθὲν, ἑρπετὰ διώκει· ἀποζεσθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ διακλυζόμενον, παρηγορεῖ γομφιάσεις.

Περὶ Καμπῶν. ξδ'.

Κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων γινόμεναι, περιχριόμεναι σὺν ἐλαίῳ ἀδήκτοις ἀπὸ τῶν ἰοβόλων φυλάττειν λέγονται.

Περὶ Κανθαρίδων.

Κεφ. ξε'.

Κανθαρίδες εἰς ἀπόθεσιν εὔθετοι αἱ ἀπὸ τοῦ σίτου, ἃς βαλὼν εἰς

ἀκά-

Suillus talus. Cap. LXII.

Suis talus comburitur, dum è nigro albeſcat: qui tritus & potus inflationibus coli, longíſque torminibus medetur.

Ceruinum cornu.

Cap. LXIII.

Cerui in cornu cinis elotus, binis ligulis epotus, prodeſt dyſentericis, excreantibus ſanguinem, cœliacis, regio morbo, & veſicæ doloribus cum tragacantha: fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contuſum, crudo fictili, luto circũlito, & in furnum indito, vritur donec albeſcat: id cadmiæ modo elotum, vlceribus oculorũ, & defluxionibus ſalutare eſt: infrictũ dentes expurgat. Crudi cornu ſuffiti nidore ſerpẽtes fugantur: feruefactum in aceto, ſi eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentitione dolorem adimit.

Eruca. Cap. LXIIII.

Erucis, quæ in oleribus gignuntur, cum oleo peruncti, à venenatis beſtiis feriri negantur.

Cantharides.

Cap. LXV.

E frumẽtis cõgeſtę cãtharides ad recõdẽdũ idoneæ ſunt, quæ fictili vaſe nõ picato conduntur, & raro linteo obligato ore, & deorſum cõuerſo ſuſpendũtur ſuper aceti feruẽtis, q̃ acerrimi halitũ, donec ęſtu exanimẽtur: poſtea lino transfixæ reponuntur. Potentiſsimæ omnes variæ, luteis lineis, quas in pẽnis trãſuerſas habẽt, promiſſóq; corpore craſſæ ac blattarum modo perpingues: ſed inertes ac imbecillæ, quæ vnius ſunt coloris.

Bupreſtes, & pinorum erucæ. Ca. LXVI.

Simili modo reconduntur bupreſtes, genera quędã cantharidum, & pinorum erucæ: quæ ſupra cribrum ſuſpenſum feruenti cinere pauliſper intoſtæ, reponuntur. Vis omnium communis erodere, vlcerare, calorem elicere, quade cauſa admiſcentur medicamentis quæ lepras, ferâſque lichenas & carcinomata ſanant. Menſes ciũt peſsis emollientibus additæ, Aliqui cantharidas antidotis impoſitas, aquæ ſubter cutem auxiliari prodiderunt: argumento, quòd vrinam moueant. Alij pennas pedesq́ue contra potarum veneficia, remedio eſſe tradiderunt.

Sala-

ἀκόνιτον ἀγγεῖον, καὶ τὸ στόμα περιδήσας ὀθονίῳ ἀραιῷ, καθαρῷ, περικατάστρεψον ἀτμῷ ζέοντος ὄξους δριμυτάτου, καὶ ἕως ἂν πνιγῶσι κράτει· εἶτα διαπείρας λίνῳ ἀποτίθεσο. ἐνεργέσταται δέ εἰσιν αἱ ποικίλαι, καὶ μηλίνας ἐπικαρσίους ζώνας ἔχουσαι ἐν τοῖς πτέρυξι, ἐπιμήκεις τὸ σῶμα, ἁδραὶ, ἐμπίμελοι, ὡς αἱ σίλφαι· ἄτονοι δέ εἰσιν αἱ μονόχρωμοι.

Περὶ Βουπρήστου. Κεφ. ξϛʹ.

Ὡσαύτως δὲ ἀποτίθενται καὶ αἱ βουπρήστεις, εἶδος οὖσαι κανθαρίδων, καὶ αἱ πιτυοκάμπαι· καὶ αὗται δὲ ἐπὶ κοσκίνου ἐπαιωρουμένου, θερμοσποδιᾷ φωγνύμεναι, ἐπὶ βραχὺ ἀποτίθενται. δύναμις δὲ αὐτῶν κοινὴ, σηπτικὴ, ἑλκωτικὴ, θερμαντική· ὅθεν μίγνυται φαρμάκοις τοῖς τὰ καρκινώδη καὶ λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους θεραπεύουσιν. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα πεσσοῖς μαλακτικοῖς μιγεῖσαι. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν τὰς κανθαρίδας καὶ ὑδρωπικοῖς βοηθεῖν, μιγνυμένας ἀντιδότοις ὡς οὔρησιν κινούσας. οἱ δὲ, τὰ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιοῦσιν αὐτὰς ἀντιφάρμακον ἀνέγραψαν.

Περὶ σα-

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. ξζʹ.

Σαλαμάνδρα εἶδός ἐστι σαύρας· ἔστι δὲ νωχελὲς, ποικίλον, μάτην πιστευθὲν μὴ καίεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, ἑλκωτικὴν, θερμαντικήν. μίγνυται δὲ σηπτικαῖς καὶ λεπρικαῖς ὡς ἡ κανθαρὶς, καὶ ἀποτίθεται ὁμοίως. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας τακεῖσα μετ᾽ ἐλαίου. φυλάσσεται δὲ καὶ ἐν μέλιτι ἐξεντερισθεῖσα, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθέντων εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν.

Περὶ Ἀράχνης. Κεφ. ξηʹ.

Ἀράχνη τὸ ζῶον, ὃ ὁλκὸν ἔνιοι ἢ λύκειον καλοῦσι, συμμαλαχθεῖσα σπληνίῳ, καὶ ἐμπλασθεῖσα εἰς * ὀθόνην, προστεθεῖσα μετώπῳ ἢ κροτάφοις, τριταϊκὰς περιόδους ὑγιάζει. τὸ δὲ ὕφος αὐτῆς ἐπιτιθέμενον αἷμα ἵστησι, καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀράχνης, κατασκευάζον τὸν ὑμένα λευκὸν, λεπτὸν, καὶ πυκνόν· ὃ ἱστορεῖται ἐνδεόμενον εἰς κυτίδα, καὶ περιαπτόμενον βραχίονι, τεταρταϊκὰς περιόδους θεραπεύειν. συνεψηθὲν δὲ ῥοδίνῳ ὠταλγίαις βοηθεῖ ἐγχεόμενον.

Περὶ Σαύρας. Κεφ. ξθʹ.

Σαύρας ἡ κεφαλὴ λεία ἐπιτεθεῖσα, σκόλοπας ἐξάγει καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγότα.

Salamandra. Cap. LXVII.

Salamãdra lacertę genus eſt, iners, varium: quod fruſtra creditum eſt, ignibus non vri. Vim habet erodentem, calfactoriã, exulcerantem. Additur, vt cantharis, in medicamenta, quorũ vis eſt exeſſe, & lepras abolere: ſimiliq́ue modo reconditur: liquefacta in oleo pilos euellit. Exenterata, detractis pedibus & capite in melle ſeruatur ad eundem vſum.

Araneus. Cap. LXVIII.

Araneus quem holcum, alij lycon, id eſt lupũ vocant, ſubactus cũ ſplenio, & linteo illitus, prolatusq́ue vtriſq; temporibus aut fronti, tertianos circuitus perſanat. Tela eius impoſita ſanguinem ſiſtit, vulnera quæ ſummam cutem occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Eſt & alterum aranei genus, qui candidam, tenuem, dẽſamq; telam orditur: quem in aluta ligatũ, & lacerto appenſum, quartanis circuitibus mederi narrãt. Decoctus ex roſaceo, & infuſus, aurium doloribus auxiliatur.

Lacerta. Cap. LXIX.

Lacertæ caput intritum, & appoſitum, aculeos, & omnia corpori infixa extrahit:

varos, formicãtes verrucas, & penſiles, quas acrochordonas vocãt, tollit. Iecur exeſis dentibus cõiectũ dolores finit. Si diuulſa admoueatur, ictis à ſcorpione leuamentum præſtat.

Seps. Cap. LXX.

Seps, quam aliqui lacertam chalcidicam vocarunt, in vino pota morſus ſuos ſanat.

Scincus. Cap. LXXI.

Scincus aut Ægypti, aut Indiæ, aut rubri maris alumnus, quamuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Eſt autem terreſtris crocodilus, ſui generis, ſale inueteratus cum naſturtio. Aiunt carnes, quæ renes amplectantur, id ſibi virium vendicaſſe, vt ſi drachmæ pondere bibantur, venerem accendant. Verum decocto lentis cum melle aut ſemine lactucæ cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

Terreni vermes.
Cap. LXXII.

Terreni vermes impoſiti, pręciſos neruos glutinant, tertianas diſcutiunt: decocti cũ anſerino adipe, & infuſi, affectis auribus medẽtur: cum oleo autẽ decocti, ſi in contrariã aurẽ inſtillentur, dentium doloribus præ-

αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ ἥλους.* τὸ δὲ ἧπαρ αὐτῆς ἐντεθὲν τοῖς τῶν ὀδόντων βρώμασιν, ἀπονίαν ποιεῖ. ὅλη δὲ ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα σκορπιοπλήκτοις κουφίζει.

Περὶ Σηπός. Κεφ. ο'.

Σήψ, ἣν ἔνιοι σαύραν ἐκάλεσαν χαλκιδικὴν, ἐν οἴνῳ ποθεῖσα, τοὺς ὑπ' αὐτῆς δηχθέντας ἰᾶται.

Περὶ Σκίγκου. Κεφ. οά.

Σκίγκος ὁ μέν τίς ἐστιν αἰγύπτιος, ὁ δὲ ἰνδικὸς, ἄλλος ἐν τῇ ἐρυθρᾷ γεννώμενος· ἕτερος δὲ ἐν τῇ λυδίᾳ τῆς μαυρουσιάδος εὑρίσκεται. ἔστι δὲ κροκόδειλος χερσαῖος, ἰδιογενὴς, ταριχευόμενος ἐν καρδάμῳ. φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν ποθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ' οἴνου, ὁρμητικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς προθυμίας, φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένῳ ἢ θρίδακος σπέρματι μεθ' ὕδατος. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Περὶ τῶν τῆς γῆς ἐντέρων. Κεφ. οβ'.

Γῆς ἔντερα λεῖα ἐπιτεθέντα, νεύρων ἀποκοπὰς κολλᾷ, λύει δὲ καὶ τριταίους· ἑψηθέντα δὲ σὺν χηνείῳ στέατι, διαθέσεις ὤτων ἐγχυματιζόμενα θεραπεύει· συνεψηθέντα δὲ ἐλαίῳ καὶ ἐγχεόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ὀδονταλγίαις βοηθεῖ·

βοηθεῖ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα λεῖα πινόμενα σὺν γλυκεῖ.

Περὶ Μυογάλης. Κεφ. ογ΄.

Μυογάλη ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, ἄκος ἐστὶ τοῦ ἰδίου δήγματος.

Περὶ Μυῶν. Κεφ. οδ΄.

Μύας τοὺς κατοικιδίους ἀνασχισθέντας, σκορπιοπλήκτοις ὠφελίμως ἐπιτίθεσθαι ὁμολογεῖται· βρωθέντας δὲ ὀπτοὺς ὑπὸ παίδων ἀναξηραίνειν τὸ ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν σίελον.

Περὶ Γάλακτος. Κεφ. οε΄.

Γάλα κοινῶς μὲν πᾶν, εὔχυμον, τρόφιμον, μαλακτικὸν κοιλίας, φυσητικὸν στομάχου καὶ ἐντέρων· ὑδαρέστερον μέντοι τὸ ἐαρινὸν τοῦ θερινοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ χλωρᾶς νομῆς μᾶλλόν ἐστι μαλακτικὸν κοιλίας. ἔστι δὲ καλὸν γάλα, τὸ λευκὸν καὶ ὁμαλὸν τῇ παχύτητι, καὶ συστρεφόμενον ἐπειδὰν ἐπισταγῇ ὄνυχι. τὸ δὲ αἴγειον ἧττον κοιλίας ἅπτεται διὰ τὸ τὰς αἶγας τὸ πλέον στυφούσῃ νομῇ χρῆσθαι· δρυῒ καὶ σχίνῳ, καὶ θαλίᾳ, καὶ τερμίνθῳ· ὅθεν καὶ εὐστόμαχον τυγχάνει. τὸ δὲ προβάτειόν ἐστι * παχύ τε καὶ γλυκὺ καὶ πάνυ λιπαρὸν, οὐχ οὕτω δὲ εὐστόμαχον. τὸ μέντοι βόειον καὶ ὄνειον καὶ ἵππειον, εὐκοιλιώτερα καὶ ταρακτικά. πᾶν δὲ γάλα κοιλίας καὶ στομάχου ἀνατρεπτικὸν,

ὅπου

præſtant auxilium: triti in potu ex paſſo vrinam ciunt.

Mus araneus. Cap. LXXIII.

Mus araneus diſſectus, & impoſitus, ſui morſus veneficia luit.

Mures. Cap. LXXIIII.

Mures, qui in domibus oberrant, conciſos ſcorpionum plagis vtiliſsimè imponi, in cõfeſſo eſt: ſi inaſſatos infantes ederint, oris ſaliuam exiccari promittunt.

Lac. Cap. LXXV.

Lac generatim omne boni ſucci eſt: corpus alit, aluum emollit, ſtomachum & inteſtina inflatione vexat: vernum tamen dilutius æſtiuo habetur, & è viridi pabulo aluum magis emollit. Probatur autẽ candidũ, ęquali craſsitudine, quod vngui inſtillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum: quoniã pecus hoc adſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, & oleaginis frondibus, & terebintho magna ex parte veſcitur: inde ſtomacho accommodatiſsimũ reddi ſolet. Ouillum aũt dulce, craſſum, & præpingue, non vſque adeò vtile ſtomacho. Bubulum tamen, aſininum, & equinũ, ventri magis idonea: ſed ipſum turbant.

Qui-

Quibus in locis pecora, ſcammoniam, veratrũ, clematidem, aut mercurialem paſcũtur, lac omne ventrem, & ſtomachum ſubuertit. quale in Iuſtinis mõtibus eſſe, à nobis proditũ eſt. Siquidem capræ, quibus candidũ veratrũ pabulo fuerit, primo foliorũ partu euomunt: & eorũ lac hauſtũ nauſeã creat, & ſtomachũ in vomitiones effundit. Ventrẽ adſtringit lac omne decoctũ, præcipuéq; candentibus calculis marinis exuſtũ: & in ſumma, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præſertim faucium, pulmonis, interaneorũ, veſicæ, & renum: foris verò contra pruritũ cutis, eruptiones papularũ, & vitiatos corporis ſuccos, recẽs cum melle crudo, addito ſale, datur exigua aqua dilutũ. Minus inflat quodcũq; ſemel ferueſactũ. Decoctũ cum calculis marinis ad dimidias, vlceroſas ventris fluxiones adiuuat.

Serum lactis. Cap. LXXVI.

Lac quodcunq; ſerum continet implicitũ, quod vbi diſceſſit à lacte, multò potentiſsimũ ad purgatiões redditur. Datur quibus ſine acrimonia volumꝰ deiectionem moliri, vt melancholicis, comitialibꝰ, lepris, elephantiis

ὅπου ἐστὶ νομὴ σκαμμωνία, ἢ ἐλλέβορος, ἢ λινώζωστις, ἢ κληματίς. ὡς καὶ ἐν τοῖς ἰουστίνοις ὄρεσιν ὑφ' ἡμῶν ἱστόρηται· αἱ γὰρ αἶγες νεμόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα, κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν αὐτῶν. αὗται ἐμοῦσι· καὶ τὸ γάλα ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας* γίνεται. ἑψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας καὶ μάλιστα τὸ διαπύροις κόχλαξιν ἐξικμασθέν, κοινῶς δὲ καὶ ταῖς ἐντὸς ἑλκώσεσι βοηθεῖ, μάλιστα δὲ βρόγχου, πνεύμονος, ἐντέρων, νεφρῶν, κύστεως, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπιφανείας κνησμούς, ἐξανθήματα, καὶ κακοχυμίας, δίδοται νεαρὸν μετὰ μέλιτος ὠμοῦ καὶ ὕδατος συνανακερασθέντος ὀλίγου, μιγνυμένων καὶ ἁλῶν. ἀφυσότερον δὲ γίνεται ἀποζεσθὲν ἅπαξ. τὰ δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἑλκώσεως ῥεύματα, ἄχρις ἡμίσεως τοῖς κόχλαξιν ἑψηθὲν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὀῤῥοῦ γάλακτος.

Κεφ. οϛ'.

Ἔχει δὲ πᾶν γάλα παραπεπλεγμένον τὸν ὀῤῥὸν, ὃς χωριζόμενος πρὸς κάθαρσιν εὐτονώτερος γίνεται. διδόμενος ἐφ' ὧν δίχα δριμύτητος ἔκκρισιν βουλόμεθα ποιῆσαι, ὡς ἐπὶ μελαγχολικῶν, ἐπιληπτικῶν, λέπρας, ἐλεφαντιά-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0208-0
DFG

τιάσεως, καὶ ἐξανθημάτων τῶν περὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Περὶ Σχιστοῦ γάλακτος.

Κεφ. οζ΄.

Σχίζεται δὲ πᾶν γάλα ζεννύμενον ἐν καινῇ χύτρᾳ κεραμίᾳ καὶ κινούμενον κλάδῳ συκίνῳ νεοτμήτῳ, καὶ μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρὶς ἐπιῤῥαίνεται ὀξυμέλιτος κύαθος, πρὸς ἑκάστην κοτύλην τοῦ γάλακτος· οὕτω γὰρ διορίζεται ὁ ὀῤῥὸς τοῦ τυρώδους. δεήσει δὲ πρὸς τὸ μὴ ὑπερζῇ τὸ γάλα, ἐν τῇ ἑψήσει σπόγγῳ ἐκ ψυχροῦ συνεχῶς ἀποψᾶν τὸ χεῖλος τῆς χύτρας, καὶ ξέστην ἀργυροῦν πλήρη ὕδατος ψυχροῦ καθιέναι. ποτίζεται δὲ ὁ ὀῤῥὸς ἐκ διαστήματος κατὰ κοτύλην ἄχρι πέντε κοτυλῶν, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ διαστήμασι περιπατείτωσαν οἱ* πίνοντες. ποιεῖ δὲ τὸ πρόσφατον γάλα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων δηγμοὺς καὶ πυρώσεις, ὡς κανθαρίδος ἢ πιτυοκάμπης, ἢ σαλαμάνδρας, ἢ βουπρήστεως ἢ ὑοσκυάμου, ἢ δορυκνίου, ἢ ἀκονίτου, ἢ ἐφημέρου· πρὸς δὲ τοῦτο μάλιστα τὸ βόειον συμφέρει ἰδίως ἁρμόζον. διακλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἑλκώσεις στομάτων καὶ παρισθμίων εἰς ἀναγαργάρισμα. ἰδίως δὲ τὸ ὄνειον διακλυζόμενον, οὖλα καὶ ὀδόντας κρατύνει· τοὺς δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἑλκώσεως ῥευματισμοὺς

καὶ

phantiis, & erumpentibus toto corpore papulis.

Schiſtum lactis.

Ca. LXXVII.

Ex omni lacte fit, quod ſchiſtū, id eſt ſciſsile, appellant. Lac aūt fictili nouo feruet, ramóq; ficulneo recēti mouetur, inſparſis, poſtquā bis aut ter efferbuerit, totidē aceti mulſi cyathis, quot ſunt heminæ lactis: ita enim ſereſcēs liquidū ab eo diuiditur, quod in caſeū concreuit. Sed cū feruet, ne ſuperfundatur, cōueniet ſpongia ex frigida continuò fictilis labrum detergere, ſextariūq; argenteū frigidæ aquæ plenū demittere. Bibitur heminis per interualla ſingulis, vſque ad quinas, ita vt intercedentibus ſpatiis, potantes ambulent. Lac autē recens efficax eſt contra roſiones vſtionéſque, ab exitialibus medicamentis factas, vti à cantharidibus, aut ſalamandra, bupreſte, aut pinorum eruca, hyoſcyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero: præſertim bubulum ad id eximiè cōfert. Gargarizatur autem exulceratis faucibus, tonſillisque. Aſininū peculiariter collutos dentes gingiuaſque ſtabilit. Fluxiones alui, ſi vlcera ſentiātur, teneſmosq;, ouillum, bubulum aut caprinũ cũ marinis lapillis decoctũ, ſiſtit: per ſe auté & cũ hordeacea ptiſana aut halicaceo cremore infuſum magnopere inteſtinorũ roſiones mitigat: exulceratę vuluæ immittit.

Lac muliebre.

Cap. LXXVIII.

Humanum lac dulciſsimum eſt, & maximè alit: mammis autem exuctum, prodeſt tabi, & ſtomachi roſionibus: cõtra hauſtum leporem marinum præſidio eſt: oculis cruore ex ictu ſuffuſis, cum thuris polline inſtillatur: podagricis vtile eſt, cum meconio, & cerato illitum. Lac omne reſpuendum ſplenicis, hepaticis, comitialibus, vertiginoſis, & neruorum vitio laborantibus, febriculoſis, & capite dolentibus: niſi ſi quis interdum purgationis gratia, vt oſtendimus, ſchiſtum præbeat. Primiparæ canis lacte perunctos narrant glabreſcere: potum contra venena antidoti vicem obtinet, abortus mortuos expellit.

Caſeus recens:

Cap. LXXIX.

Caſeus recens ſine ſale ſumptus alit, ſtomacho vtilis eſt, &

καὶ τεινεσμοῖς προβάτειον ἢ βόειον ἢ αἴγειον ἵστησιν ἑψηθὲν διὰ κοχλάκων· ἐγκλύζεται δὲ καὶ καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ μετὰ πτισάνης ἢ χόνδρου χυλοῦ, ἱκανῶς πραΰνων τὴν τῶν ἐντέρων δῆξιν· ἐγκλύζεται δὲ καὶ μήτρα εἱλκομένη.

Περὶ Γυναικείου γάλακτος.

Κεφ. οη΄.

Τὸ δὲ τῆς γυναικὸς γάλα γλυκύτατόν ἐστι καὶ τροφιμώτατον· ὠφελεῖ δὲ θηλαζόμενον, στομάχου δῆξιν καὶ φθίσιν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν· μιγὲν δὲ λιβανωτῷ, λείῳ, ἐνστάζεται τοῖς ἐκ πληγῆς αἱμαχθεῖσιν ὀφθαλμοῖς· καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, σὺν μηκωνείῳ καὶ κηρωτῇ καταχριόμενον. ἄθετον δὲ πᾶν γάλα σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, τοῖς τὸ νευρῶδες πάσχουσι, πυρέσσουσι, κεφαλαλγοῦσιν· εἰ μή ποτε καθάρσεως ἕνεκά τις προσφέρει τὸ σχιστὸν ὡς ὑποδέδεικται. ἱστοροῦσι δέ τινες τὸ τῆς πρωτοτόκου κυνὸς γάλα ψιλοῦν τρίχας καταχρισθὲν, καὶ θανασίμων φαρμάκων ἀντιφάρμακον ποθὲν καὶ τεθνηκότων ἐμβρύων ἐκβόλιον.

Περὶ Τυροῦ νεαροῦ.

Κεφ. οθ΄.

Τυρὸς νεαρὸς δίχα ἁλῶν ἐσθιόμενος τρόφιμος, εὐστόμαχος, εὐανάδοτος· σαρκῶν ποιητικὸς, κοιλίας μετρίως μαλακτικός· διαφέρων αὐτοῦ αὐτὸς παρὰ τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν, ἀφ' οὗ σκευάζεται. ἑψηθεὶς δὲ καὶ ἐκθλιβεὶς, εἶτα ὀπτηθεὶς, σταλτικὸς γίνεται κοιλίας· ὠφελεῖ δὲ καταπλαττόμενος ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ὑπώπια. ὁ δὲ νεαλὴς, εὐτροφώτερος ἐσθιόμενος· καὶ πρὸς καθαίρεσιν* σαρκὸς ἐπιτήδειος, κακοστόμαχος, λυπῶν κοιλίαν καὶ ἔντερα. ὁ δὲ παλαιότερος, κοιλίας σταλτικός. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ὀῤῥὸς, κυνῶν τροφιμώτατος.

Περὶ Ἱππάκης.

Κεφ. π΄.

Ἡ δὲ* καλουμένη ἱππάκη, τυρός ἐστιν ἵππειος, βρομώδης, καὶ πολύτροφος, ἀναλογῶν τῷ βοείῳ. ἔνιοι δὲ ἱππάκην ἐκάλεσαν τὴν ἵππειον πιτύαν.

Περὶ Βουτύρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ λιγνύος. Κεφ. πα΄.

Βούτυρον σκευάζεται καλὸν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου γάλακτος, τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ προβάτειον· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰγείου ἐν ἀγγείοις κινουμένου τοῦ γάλακτος, καὶ χωριζομένου τοῦ λίπους. ἔχεται δὲ δυνάμεως μαλακτικῆς, ἐλαιώδους· ὅθεν κοιλίας τε ἐκλύει πλέον ποθέν· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μὴ παρόντος ἐλαίου χρησιμεύει. μιχθὲν δὲ μέλιτι καὶ παρατριφθὲν, ὀδοντιάσεις ὠφελεῖ,

καὶ τοὺς

& facilè in mēbra delegatur: corpus auget, aluum modicè emollit: alius tamen alio præſtātior, pro natura lactis à quo conficitur. Decoctus autem, & expreſſus, deinde inaſſat⁹, aluũ ſiſtit: illitus, oculorũ inflammationibus, & ſugillatis prodeſt. Qui verò recens ſalitus eſt, minus alimenti præbet: corpus aptè minuit, ſtomacho aduerſatur, negotiũ ventri interaneíſq; exhibet: vetuſtiore ſiſtitur aluus. Sero quod à caſeo manauit, quàm optimè canes alũtur.

Caſeus equinus. Ca. LXXX.

Quod hippacen vocant, caſeus eſt equinus: ea virus redolet, magnopere alit, bubulóq; proportione reſpondet. Nec deſunt, qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

Butyrum, & eius fuligo.

Cap. LXXXI.

E lacte pinguiſsimo probatum fit butyrum, quale ouillum eſt: fit & ex caprino, agitato in vaſis lacte, donec pingue ſeparetur. Butyrum natura oleoſum eſt & emolliens: vnde largius epotum, ventrem reſoluit: prodeſt, vbi oleum non adfuerit, contra venena. Cum melle ſi infricetur, dentitiones adiuuat:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0211-5

gingiuarũ pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitũ foris capaciora alimentorũ facit corpora, & ab albidis puſtulis per ſumma ſcatẽtibus aſſerit. Cõtra inflammationes & duritias vuluæ, quod nec virus reſipit, nec vetuſtatẽ ſentit, butyrũ efficax eſt: dyſentericis, & coli exulcerationibꝰ infundit: in medicamẽta addi ſolet, quæ pus mouẽt: vtile pręſertim cum nerui, aut cerebri mẽbranę, veſicæ ceruix, vulnera acceperit. Id autẽ purgat, replet, carnem creat, ab aſpide percuſſis vtiliſſimè imponitur. Recens obſoniis additũ olei vicem pẽſat, & adipis vice fũgitur in bellariis. Colligendæ ex eo fuliginis ratio hæc eſt: Butyrũ in lucernã nouam ingeſtũ accenditur, fictiliq; operculato quod ſupernè in ſiphunculi ſpeciem deſinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur & ſubinde aliud in abſumpti locum ſufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quẽ facere inſtitueris: penna poſt deraditur ad vſus. Eius effectus eſt in medicamẽtis oculorum, exiccare & adſtringere: fluxiones cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

Medi-

καὶ τοὺς τῶν οὔλων ὀδαξυσμοὺς ἐπὶ παίδων καὶ ἄφθας. ἔξωθεν δὲ καταπλασσόμενον, εὔτροφον καὶ ἀψυδρακίωτον τηρεῖ τὸ σῶμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρείας ὑστέρας τὸ μὴ δυσῶδες μὴ δὲ παλαιόν· πρός τε δυσεντερείας καὶ πρὸς κώλου ἑλκώσιν ἐγκλυζόμενον· πυοποιοῖς τε μίγνυται χρησίμως· καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ τὰ νεῦρα καὶ μήνιγγας καὶ κύστιν καὶ τράχηλον τραυμάτων. τὸ δὲ αὐτὸ πληροῖ καὶ καθαίρει καὶ σαρκοῖ, καὶ τοὺς ὑπὸ ἀσπίδος δηχθέντας ἐπιτιθέμενον ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ προσοψήμασιν ἀντὶ ἐλαίου τὸ νεαρὸν, καὶ ἐν τοῖς πέμμασιν ἀντὶ στέατος. Συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐκ τοῦ βουτύρου τὸν τρόπον τοῦτον· εἰς λύχνον καινὸν ἐγχέας τὸ βούτυρον ἅψον, καὶ πωμάσας ἀγγείῳ κεραμεῷ σωληνοειδεῖ στενῷ κατὰ τὰ ἄνωθεν, τρήματα δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ πόδας ἔχοντι ὥσπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον βούτυρον, ἄλλο ἐπίχει, καὶ ποίει τὸ αὐτὸ ἕως ἂν ὅσον πλῆθος βούλει αἰθαλώσης· εἶτα ἀπόσυρον πτερῷ καὶ χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ξηραίνειν καὶ ἀποστύφειν, ἐφίστησι δὲ τὰ ῥεύματα, καὶ τὰ ἕλκη ἀπουλοῖ ταχέως.

Περὶ Ερίων

Περὶ Ἐρίων. Κεφ. πβʹ.

Ἔρια οἰσυπηρὰ ἄριστα τὰ ἁπαλά, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν μηρῶν. ἁρμόζοντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τραύματα, θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα, ὀστῶν κατάγματα, βρεχόμενα ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ· δεκτικὰ γάρ ἐστι τῶν ἐμβρεγμάτων καὶ μαλακτικὰ διὰ τὸν οἴσυπον· ποιεῖ καὶ πρὸς κεφαλαλγίαν καὶ στομάχου πόνους καὶ παντὸς ἄλλου τόπου, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ἐπιτιθέμενον.

Περὶ Ἐρίων κεκαυμένων.

Κεφ. πγʹ.

Τὰ δὲ κεκαυμένα ἔρια, δύναμιν ἔχει ἐσχαρωτικήν, ὑπερσαρκωμάτων σταλτικήν, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν. καίεται δὲ καθαρὰ διαξανθέντα ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὥσπερ τὰ λοιπά. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ κροκύδες καίονται θαλασσίας πορφύρας. τινὲς δὲ σὺν τῷ ῥύπῳ διαξάναντες τὰ ἔρια καὶ μέλιτι δεύσαντες, καίουσιν ὡσαύτως. ἄλλοι δὲ διαθέντες ὀβελίσκους ἐπὶ πλατυστόμου κεραμεοῦ ἀγγείου διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπιθέντες σχίδακας δᾳδίων ἰσχνάς, καὶ ἐπάνω θέντες τὰ ἔρια διεξασμένα καὶ βεβρεγμένα ἐλαίῳ οὕτως ὥστε μὴ ἀποστάζειν, καὶ πάλιν σχίδακας καὶ ἔρια ἐναλλὰξ ἐπιτιθέντες, ἐκ τῶν δᾳδίων κούφως ὑφάπτουσι, καέντα δὲ αἴρουσι.

καὶ

Medicina lanarũ. Ca.LXXXII.

Succidæ lanæ molles, è collo feminibúsq; laudatiſsimæ habentur. Subueniũt inter initia vulneribꝰ, percuſsis, deſquammatis, liuidis, oſsibꝰ fractis, aceto, oleo aut vino imbutę: ſiquidem facilè ſuccos combibunt quibus immergũtur, & ob pecudum ſordem (ſic enim œſypum vocant) emolliũt: capitis, ſtomachi aliarũq; partium doloribus, cum aceto & roſaceo efficaciter imponuntur.

Crematarũ lanarũ cinis.

Cap. LXXXIII.

Crematarum lanarum cinis cruſtas obducit, excreſcẽtias in carne cohibet, & vlcera ad cicatricem perducit. Mundę autem & carptæ, in fictili crudo cęterorum more vtuntur. Nec ſecus fimbriati marinarũ purpurarum flocculi cremari ſolent. aliqui cum ſordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodemq; modo vrunt. Alij in fictili oris patuli verucula inter ſe diſtãtia componũt, & concerptas carminatasq; lanas oleo ita ſuffuſas, vt ne ſtillare q̃dem poſsint, aſſulis tedæ ſubiectis, & eiſdem lanisque permutatim interſtratis, leuiter ſuccendunt, & vſtas tollunt:

quod ſi è teda pix, pinguitudóve vlla profluxit, collecta reconditur. Lauatur ad oculorum medicamenta: cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & cōſidere patiunt̃: idq́; ſæpius, mutãtes aquam donec linguam adſtringat, nec mordeat.

OEſypũ. Cap. LXXXIIII.

OEſypũ vocãt Græci, ſuccidarum lanarũ pinguedinẽ. Cuius parandi ratio hæc eſt. Succidæ molles, radicula nõ curatæ, calida aqua lauãtur, & quibuſcunq; ſordibus expreſsis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnóq; impetu ligula, vti reſpumet, agitatur, aut lignea rude validiuſculè conturbatur, quò largius ſordida ſpuma colligi poſsit, deinde marina reſpergitur: & conſidẽte pingui quod ſupernatabat, collectóque in altero fictili vaſe, denuo aqua in labellum fuſa agitatur: ſpuma iterũ mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantiſper fieri ſolet, dum conſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. Collectum œſypum manibus emollitur, & ſi qua inſedit ſpurcitia, confeſtim demit̃: excluſaq́;

καὶ εἴ τι λίπος ἢ πίττα ἐκ τῶν δαδίων ἀποῤῥεῖ, συναναιρεῖται καὶ ἀποτίθεται. πλύνεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά. ἐν κεραμέῳ κρατῆρι ὕδατος ἐπιχεομένου. καὶ καταρασσομένου εὐτόνως ταῖς χερσὶ, καὶ μετὰ τὸ ἀποκαταστῆναι ἀποχεομένου τοῦ ὑγροῦ, καὶ ἄλλου ἐπιχεομένου καὶ πάλιν ἀναταρασσομένου· καὶ τοῦτο γίνεται ἄχρις ἂν προσαγόμενον τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ· ποσῶς γὰρ στύφει.

Περὶ Οἰσύπου. Κεφ. πδ΄.

Οἴσυπος δὲ λέγεται τὸ ἐκ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων λίπος. ὃ κατασκευάσεις οὕτως· λαβὼν ἔρια μαλακὰ οἰσυπηρὰ ἔκπλυνον, ἐστρουθισμένα θερμῷ ὕδατι, ἅμα ἐκθλίβων πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα πλατύστομον καὶ ἐπιχέας ὕδωρ ἀνάχει ἀρυστῆρι ταράσσων ῥαγδαίως, ἕως ἂν ἀφρίσῃ, ἢ ξύλῳ ἀνατάρασσε εὐτόνως, μέχρις ἂν ὁ πολὺς ἀφρὸς καὶ ῥυπαρὸς συλλεγῇ, εἶτα κατάῤῥαινε θαλάσσῃ· καὶ ὅτε καταστῇ τὸ ἐπινηχόμενον λίπος, ἀναλάμβανε εἰς ἕτερον κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα, πάλιν τάρασσε καὶ κατάῤῥαινε τῇ θαλάσσῃ τὸν ἀφρὸν, καὶ ἀναλάμβανε· καὶ τὸ αὐτὸ ποίει ἄχρις ἂν μηκέτι ἀφρὸς ἐφίστηται δαπανηθέντος τοῦ λίπους. τὸν μέν τοι ἀνῃρημένον οἴσυπον τῇ χειρὶ μαλάξας, παραχρῆμα ἀναιροῦ εἴ τινα ἔχει ἀκαθαρσίαν, στραγγίζων τὸ πρότερον ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέων, καὶ κινῶν τῇ χειρὶ, ἄχρις ἂν προσφερόμενος τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ ποσῶς δὲ στύφῃ, λιπαρὸς καὶ καθαρὸς καὶ λευκὸς φανῇ· οὕτω δὴ ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν. ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ γινέσθω πάντα. ἔνιοι δὲ διηθήσαντες τὸ λίπος πλύνουσιν ἐν ὕδατι* ψυχρῷ ταῖς χερσὶν ἀνατρίβοντες, ὡς τὴν κηρωτὴν αἱ γυναῖκες· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος λευκότερος. οἱ δὲ πλύναντες τὰ ἔρια καὶ ἐνθλίψαντες τὸν ῥύπον, ἕψουσι μεθ' ὕδατος ἐν λέβητι πυρὶ κούφῳ, καὶ τὸ ἐφιστάμενον λίπος ἀφαιροῦντες, πλύνουσιν ὕδατι ὥσπερ εἴρηται· καὶ διυλίσαντες εἰς λοπάδιον κεραμεοῦν ἔχον ὕδωρ θερμὸν, λινῷ τε ῥάκει περιπωμάσαντες, τιθέασιν ἐν ἡλίῳ, μέχρις ἂν αὐτάρκως παχὺς καὶ λευκὸς γένηται. ἔνιοι δὲ διὰ δύο ἡμερῶν ἀποχέοντες τὸ πρότερον ὕδωρ, ἄλλο ἐπιχέουσιν. ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἀστρούθιστος καὶ λεῖος, ὄζων ἐρίων οἰσυπηρῶν, ἀνατριβόμενός τε μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἐν μύακι καὶ λευκαινόμενος, καὶ οὐδὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ σκληρὸν ἢ συνεστηκὸς· ὥσπερ ὁ δολιζόμενος κηρωτῇ ἢ στέατι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πληρωτικὴν ἑλκῶν, μαλακτικήν· μάλιστα τῶν περὶ δακτύλιον καὶ ὑστέραν σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ καὶ ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἐν ἐρίῳ προστιθέμενος ἄγει,

πρὸς

excluſaque ſenſim omni aqua, recentique affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguæ œſypum adſtringat leuiter, nec mordeat, atq; pingue candidúmque ſpectetur: tum in fictili vaſe conditur. Verùm omnia feruido ſole fiant. Nónulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manib⁹, nõ ſecus atque ceratum mulieres, confricant: ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis & ſordibus quibuſcũq; exemptis, ac léto igni in æneo vaſe ex aqua decoctis, pĩgue quod ſupernatat collectum, aqua, vt dixim⁹, lauant: colatúmq; in fictilé patellam, quę calidam aquã contineat, linteo operiunt, atq; ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum. Alij bidui ſpatio aquã effundũt, nouámque adiiciunt. Melius eſt læue, radicula non curatũ, quod ſuccidarum virus oleat, & ſi manu in conca fricetur cum aqua frigida, albeſcat, nihil in ſe duri aut concreti habens: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. OEſypum excalfacit, explet vlcera, & emollit: præſertim ſedis ac vuluæ, cũ melyloto & butyro: in vellere appoſitum, mẽſes & partus euocat, vlcera non auriũ modò ſanat, ſed et genitaliũ cũ ãſerino adipe: cõtra eroſos angulos oculorũ, ſcabioſóſq;, genas q̃ occaluerunt, & ciliorũ defluuia, efficax eſt. In teſta noua torrẽt, donec redactũ in cinerẽ pinguitudinem amittat. Ex eo etiã fuligo colligitur, vti demõſtrauimus: quæ in oculorũ medicamenta cõmodè addi ſolet.

Coagulum. Cap. LXXXV.

Leporis coagulũ tribus obolis ex vino, venenatorũ morſibus, cœliacis, dyſẽtericis, & fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, ac reiectionib⁹ à pectore, auxiliatur. Sanguinẽ in grumos concretum diſcutit. Poſt menſtruas purgationes appoſitum vuluæ cũ butyro, præſtat mulieribus vt concipiant: potũ verò partus enecat, & à puerperio pariendi ſpem adimit. Equi coagulum, quam hippacen aliqui vocãt, priuatim cœliacis dyſentericiſque conuenit. Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, vituli, bubalique coagula ſimiles naturas ſortiũtur: cõtra aconiti potum vino, & concretum lac in aceto cõuenienter aſſumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admotũ,

πρός τε τὰ ἐν ὠσὶ καὶ ἐν αἰδοίῳ σὺν χηνείῳ στέατι. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς περιβεβρωμένους κανθούς, καὶ ψωρώδεις καὶ βλέφαρα τετυλωμένα καὶ τριχοῤῥοοῦντα. καίεται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, μέχρις ἂν τεφρωθὲν ἀποβάλῃ τὸ λίπος· συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτοῦ ὡς ὑπεδείξαμεν ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ὀφθαλμικά.

Περὶ πιτύας λαγωοῦ. Κεφ. πέ.

Πιτύα λαγωοῦ ἁρμόζει σὺν οἴνῳ ὁλκὴ τριωβόλου πρὸς θηριοδήκτοις καὶ κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικούς, καὶ πρὸς ῥοϊκὰς γυναῖκας, πρός τε αἵματος θρόμβωσιν καὶ ἀναγωγὰς τὰς ἐκ θώρακος. προστιθεμένη τε μετὰ κάθαρσιν τῇ μήτρᾳ μετὰ βουτύρου σύλληψιν ποιεῖ· ποθεῖσα δὲ φθείρει ἔμβρυα, μετὰ δὲ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν. ἡ δὲ τοῦ ἵππου ὑπ' ἐνίων ἱππάκη καλουμένη, ἰδίως ἁρμόζει ἐπὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν. ἐρίφου δὲ καὶ ἀρνὸς καὶ νεβροῦ καὶ δορκάδος καὶ πλατυκέρωτος καὶ δορκὸς καὶ ἐλάφου καὶ μόσχου καὶ βουβάλου, ὁμοίαν ἔχουσι δύναμιν· ἁρμόζουσι πρὸς ἀκονίτου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν μετ' ὄξοις. ἡ δὲ τοῦ νεβροῦ ἰδίως μετὰ τὰς καθάρσεις προστεθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀτόκιόν ἐστιν. ἡ δὲ τῆς φώκης ἔοικε κατὰ τὴν δύναμιν καστορίῳ· δοκεῖ δὲ ἁρμόζειν μάλιστα ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ πνιγομένη. δοκιμάζεται δὲ εἰ ἔστι φώκης, τὸν τρόπον τοῦτον· λαβὼν πυτίαν ζώου τινὸς, μάλιστα δὲ ἀρνὸς, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, ἔασον βραχὺν χρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπίχει τὸ ἀπόβρεγμα κατὰ τῆς πυτίας τῆς φώκης· ἡ γὰρ ἀληθινὴ ἐξυδατοῦται ταχέως· ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, διαμένει ὁμοία. λαμβάνεται δὲ ἐκ τῆς φώκης πυτία μήπω δυναμένων συννήχεσθαι τῶν σκύμνων. κοινῶς δὲ πᾶσα πυτία πήσσει μὲν τὰ διαλελυμένα· λύει δὲ τὰ συνεστῶτα.

Περὶ Στέατος. Κεφ. πς΄.

Στέαρ πρὸς μὲν τὰ περὶ μήτραν ἁρμόζει τὸ νεαρὸν, χήνειον ἢ ὀρνίθειον· καὶ δίχα ἁλῶν τεταριχευμένον, πολέμιον δὲ ὑστέρᾳ τὸ ἡλισμένον καὶ τὸ τῷ χρόνῳ μεταβεβληκὸς εἰς δριμύτητα, πρόσφατον δὲ λαβώντι τούτων καὶ ἐξυμενίσας, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν, δὶς τοσοῦτον χωροῦσαν ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ μέλλον θεραπεύεσθαι, εἶτα θεὶς εἰς ὀξύτατον ἥλιον τὸ ἀγγεῖον κεκαλυμμένον ἐπιμελῶς, τὸ ἀποτηκόμενον ἀπήθει εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἕως ἂν πᾶν δαπανήσῃ, τοῦτο δὲ εἰς κατάψυχρον ἀποτίθεσο τόπον καὶ χρῶ.

τινὲς

partus ſpem intercipit. Vituli marini, caſtorei vires repræſentat: comitialibus, ſtrangulatis vuluis, potu conferre exiſtimatur. Sed ſi ſit vituli marini, hoc experimentum eſt: aqua inſpergitur, qua pauliſper cum alterius animãtis, tum præcipuè agni coagulum, maduerit: nam ſi erit ſyncerum, ſtatim liqueſcit in aquam: ſin minus, conſimile permanet. Excipitur autem catulis, qui nondum natare poſſunt. In ſumma, coagulum omne diſſipata cogit, & coacta diſſoluit.

Adeps. Cap. LXXXVI.

Adeps anſerin9 aut gallinaceus recens, & ſine ſale conditus, ad vuluæ vitia proficit: ſale inueteratus, & qui temporis ſpatio acrimoniam concepit, vuluæ inimicus eſt. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demiſſus, quæ altero tãtopere capacior ſit, quantus ſit modus adipis, quem curare inſtitueris, obſtructo diligẽter vaſe, flagrantiſsimo ſoli exponitur: eliqueſcens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis abſumatur, mox loco vehementer frigido reconditur, & ad vſus digerit.

Alij fictile fulciunt ſuper aquã calidam, aut tenuem & elanguidam prunam, quæ ſolis vicem penſet. Eſt & alia curandi ratio: Exemptis membranis teritur, coniectúſque in ollã eliquatur, adiecto minuti ſalis momento: mox lineo colo transfuſus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ laſsitudines & fatigationes leuant.

Suillus adeps & vrſinus.
Cap. LXXXVII.

Suillus adeps & vrſinus hoc curantur modo: Recens, præpinguis, renibus potiſsimũ detractus, in largiore aqua cœleſti & quã frigidiſsima, exẽptis tunicis, diligentiſsimè manibus confricatur, & exprimẽdo fermè ſiccatur, ſubindeq; noua aqua abluitur: cæterũ fictili capacitatis duplæ inditus, in aquã demergitur, & ſubditis leuibus prunis ſpatha mouetur: eliquatúſq;, colo transfunditur in aquam: vbi verò refrixit, & guttatim aquam omnẽ excluſit, in prælotum fictile demittitur, & infuſa aqua leniter eliquari debet, & manu deprimi, quo facilius fæculentum virus peſſum eat: poſtea in pilã ſpongia madefactam trãsfunditur.

τινὲς δὲ ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ ὕδατος θερμοῦ ἐπερείδονται τὴν λοπάδα, ἢ ἐπὶ λεπτῆς καὶ μαλακῆς ἀνθρακιᾶς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τρόπος θεραπείας τοιοῦτος· μετὰ τὸ ἐξυμενισθῆναι τὸ στέαρ λεαίνεται, καὶ εἰς λοπάδα ἐμβληθὲν τήκεται, ἁλὸς ὀλίγου καὶ λεπτοῦ προσεμπλασθέντος· εἶτα διὰ ῥάκους λινοῦ διυλισθὲν ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἄκοπα.

Περὶ Στέατος ὑείου καὶ ἀρνείου. Κεφ. πζ.

*Ὕειον δὲ καὶ ἄρνειον θεραπεύεται οὕτως· λαβὼν τὸ πρόσφατον καὶ καταπίμελον, οἷόν ἐστι τὸ νεφριαῖον, εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ὄμβριον ὡς ὅτι ψυχρότατον ἐξυμένισον, καὶ τρίβε ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς ἀνατρίβων αὐτὸ καὶ οἱονεὶ *ἀναψύχων· εἶτα ἑτέρῳ ὕδατι πολλάκις ἀποκλύσας, δὸς εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν· ἐπιχέας τε ὕδωρ ὡς ὑπερέχειν τοῦ στέατος, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακίας καὶ κίνει σπάθῃ. ὅταν δὲ τακῇ διηθήσας αὐτὸ δι᾽ ἠθμοῦ εἰς ὕδωρ καὶ ἐάσας ψυγῆναι, πάλιν ἐστραγγισμένον ἐπιμελῶς, ἀπόδος εἰς τὴν χύτραν προπεπλυμένην, ἐπιχέας τε ὕδωρ τῆξον πράως. καὶ καθελὼν, μικρόν τε ἐάσας τὴν τρύγα ὑποστῆναι, κατάχεε εἰς θυΐαν νενοτισμένην σπόγγῳ.

ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος καὶ τὸ ἐν τῷ πυθμένι πρὸς ἀκαθαρσίαν ἀφελών. τῆξον ἐκ τρίτου χωρὶς ὕδατος, καὶ κατεράσας εἰς θυΐαν, καθαρείσας τε ἔμβαλε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον καὶ πωμάσας ἀπόθου, εἰς κατάψυχρον τόπον.

Περὶ Στέατος τραγείου καὶ προβατείου καὶ ἐλαφείου. Κεφ. πή.

*Τράγειον δὲ καὶ προβάτειον, ἔτι δὲ καὶ ἐλάφειον, θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν οἷον προείρηται στέαρ οἱοντινοσοῦν αὐτῶν καὶ πλύνας, ἐξυμενίσας τε ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ὑείου, δὸς εἰς θυΐαν μαλάττειν, καὶ τρίβε κατ᾽ ὀλίγον ὕδωρ ἐπιχέων, ἄχρις ἂν μήτε αἱμάλωψ ἐκκρίνηται, μήτε λίπος ἐπιπλέῃ. λαμπρόν τε γένηται. λοιπὸν ἐμβαλὼν αὐτὸ εἰς κεραμέαν χύτραν, καὶ προσεπιδοὺς ὕδωρ ὥστε ὑπερέχειν, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς καὶ κίνει. ὅταν δὲ τακῇ ἅπαν, κατεράσας αὐτὸ εἰς ὕδωρ δὲ ψύξας, πλύνας τε τὴν χύτραν ἐκ δευτέρου τῆκε, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει. τὸ δὲ τρίτον χωρὶς ὕδατος τήξας, εἰς νενοτισμένην θυΐαν ἀπήθησον, καὶ ψυγὲν ἀποτίθεσο ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ τοῦ ὑείου.

Περὶ Στέατος βοείου. Κεφ. πθ΄.

*Καὶ τοῦ βοείου δὲ στέατος ἐξυμενιστέον τὸ νεφριαῖον καὶ θαλάττῃ πελαγίᾳ πλυτέον· εἶτα εἰς ὅλμον ἐμβλητέον καὶ κοπτέον ἐπιμελῶς,

Vbi coire cœpit, reſidens in imo ſordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatúſque, fictili benè operculato, perquàm frigidis locis reponitur.

Hircinũ ſeuũ, ouilũ, & ceruinũ. Cap. LXXXVIII.

Hircinũ ſeuum, ouilũ, ceruinumq; ita curato: Elotũ ex his quodcunq;, tunicis, (vt in ſuilli mentione dictũ eſt) exẽptis pilæ emolliendũ tradito, ac manibus fricato, affuſa paulatim aqua, donec ne amplius quidẽ cruentũ virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, ſed nitida ſpectetur. Deinde in ollã fictilẽ coniicito, & adiecta aqua vt ſupereemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atq; in aquã colato: cũq; refrixerit, iterũ in loto fictili eliquato, & quę antè dixim⁹ facito. Tertiò ſine aqua liquefactũ, in perfuſam liquore pilam colato, refrigeratúmq;, vt in ſuilli ratione diximus, recondito.

Seuũ Bubulũ. Ca. LXXXIX.

Bubulum autem ſeuum, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum eſt: mox in pila tundendum diligẽter,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0219-4
DFG

diligenter, affuſa maris aqua. Cùm verò diſſolutum fuerit, in fictilem ollam coniiciendum, & marina aqua, quæ nõ minus dodrante ſupereminеat, proluendum, decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad ſingulas ſeui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis: excolatúmque, detractis quæ peſſum ierant ſordibus, in nouo fictili reponendum: opertúmque ſoli interdiu credẽdum, vt ad candorem reducatur, & odoris virus euaneſcat.

Pinguia taurorum, pardorum & leonum.

Cap. XC.

Priuatim taurorũ pingue ſic curari debet: Renibꝰ euulſum pingue profluente annis aqua abluito, detractiſque tunicis, fictili nouo, poſtquam exiguũ ſalem inſperſeris, liquefacito: dein in nitentem aquam excolato, & vbi cõcreſcere cœpit, manibus iterum confricando vehemẽter lauato, aqua ſæpiꝰ infuſa refuſáque, donec quam optimè elotum videatur: rurſus in olla cum pari modo vini odorati decoquito, & cũ iterum efferbuerit, dẽpto ab igni vaſe, ibidẽ ſinito pernoctare:

ἐπιμελῶς, ἐπιῤῥαινομένης τῆς θαλάττης. ὅταν δὲ διαλυθῇ ἅπαν, ἐμβλητέον αὐτὸ εἰς χύτραν κεραμέαν, καὶ θάλασσαν ἐπιχυτέον ὅσον ὑπερέχειν μὴ ἧττον σπιθαμῆς, ἑψητέον τε ἄχρις ἂν τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ. εἶτα πρὸς μίαν μνᾶν ἀττικὴν τοῦ στέατος, κηροῦ τυῤῥηνικοῦ ὁλκὰς τέτταρας ἐμβλητέον καὶ διηθητέον· ἀφαιρετέον δὲ τὴν προσκαθημένην ἐν τῷ πυθμένι ἀκαθαρσίαν, καὶ εἰς λοπάδα καινὴν ἀποθετέον. εἶτα εἰς ἥλιον καθ' ἡμέραν κομιστέον περιεσκεπασμένον, ὅπως ἀπολευκανθῇ, καὶ δυσωδίαν ἀποβάλῃ.

Περὶ Στέατος ταυρείου, παρδαλείου, καὶ λεοντείου.

Κεφ. ϛʹ.

*Τὸ δὲ ταύρειον θεραπευτέον οὕτω. λαβὼν καὶ τῆδε τὸ πρόσφατον καὶ νεφριαῖον ἔκπλυνον ποταμίῳ ῥεύματι. ἐξυμενίσας τε δὶς εἰς χύτραν κεραμέαν καινήν, ἁλὸς ὀλίγον προσεμπάσας, καὶ τῆκε· εἶτα εἰς ὕδωρ διαυγὲς ἀπηθήσας, ὅταν ἀρχὴν λαμβάνῃ πήξεως, ταῖς χερσὶ πάλιν ἐκτρίβων σφοδρῶς πλῦνον, τοῦ μὲν ἀποχεομένου ὕδατος, τοῦ δὲ ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν πλυθῇ καλῶς· καὶ πάλιν εἰς χύτραν ἐμβάλλων ἕψε μετ' οἴνου ἴσου εὐώδους, ὡς δ' ἂν ζέσῃ δίς, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ἔασον νυκτερεῦσαι τὸ στέαρ ἐνθάδε·

τῇ δὲ ἐχομένῃ ἐάν τι τῆς δυσωδίας ὑπολίπηται, ἀνελόμενος τὸ προειρημένον εἰς ἑτέραν χύτραν καινὴν, προσεπίχεε οἶνον εὐώδη· καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν ἅπασαν τὴν δυσωδίαν ἀποβάλῃ. τήκεται δὲ καὶ χωρὶς ἁλῶν ἐπ' ἐνίαις διαθέσεσιν ἐν αἷς οὗτοι ἐναντιοῦνται· γίνεται μέντοι τὸ οὕτω σκευασθὲν οὐκ ἄγαν λευκόν. ὡσαύτως δὲ καὶ παρδάλειον σκευαστέον καὶ λεόντειον, *συάγρειον τε καὶ καμήλιον καὶ ἵππειον καὶ τὰ ὅμοια.

Πῶς τὸ στέαρ ἀρωματιστέον. Κεφ. ϛά.

Ἀρωματιστέον δὲ στέαρ μόσχειον καὶ ταύρειον, ἔτι δὲ ἐλάφειον, καὶ μυελὸν τοῦδε τοῦ ζώου τὸν τρόπον τοῦτον· ἐξυμενίσας τὸ μέλλον εὐωδιάζεσθαι καὶ πλύνας ὡς προείπομεν καὶ ζέσας οἴνῳ ἀθαλάσσῳ τὲ καὶ εὐώδει, εἶτα ἀνελόμενος καὶ ἐννυκτερεῦσαι ἀφεὶς· ἕτερον οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέων, τοσοῦτον τῷ πλήθει ὅσος ἦν ὁ ἔμπροσθεν δοθεὶς, καὶ τήξας ἀφυλίσας τὲ ἐπιμελῶς πρὸς κοτύλας ἐννέα τοῦ στέατος ἔμβαλε σχίνου ἀραβικῆς ὁλκὰς ζ΄. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι ἐθέλῃς, τοῦ ἄνθους ὁλκὰς μ΄. προσαπόδος δὲ καὶ φοίνικος καὶ κασσίας καὶ καλάμου τὰς ἴσας ὁλκάς· ἀσπαλάθου τὲ καὶ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ὁλκὴν μίαν· μίξον δὲ καὶ κιννα-

poſtridie, ſi grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, vino odorato perfundatur: eadem quæ prius fiant, dum omne virus euaneſcat. Colliquatur & ſine ſale, præſertim affectionũ eorum cauſa, quibus ſal aduerſari ſolet, ſed ita paratum non magnopere albeſcit. Eodẽ modo pardorũ ac leonũ pinguia curari oportet.

Qũo pingue odoramẽtis imbuendũ ſit. Ca. XCI.

Taurinum autem & vitulinum pingue, necnon ceruinũ, atq; etiã huius animalis medulla, odoramentis imbuitur, hac ratione: Pingue quod odoratũ reddi debet, demptis, quę diximus modo, mẽbranis, elotũ & vino quàm odoratiſsimo, nulla maris aqua diluto, feruefactũ, pernoctare ſinit: alterũ id gen⁹ vinũ eadẽ mẽſura infundit, colliquatur, & exquiſitè collat̃, nouẽq; eius heminis iũci. Arabici ſeptem drachmæ adiiciuntur: Quòd ſi ipſum odoris fragrãtioris fieri voles, quadraginta floris eiuſdem drachmæ, cũ paribus palmæ, calami, & caſiæ modis adduntur: & xylobalſami, aſpalathi ſingulę drachmę cinnamomi, cardamomi, & nardi, ſingulæ vnciæ: omnia exactius tunduntur, & affuſo vino odorato, in vaſe operto: quod ſupra carbones firmiter collocatum ſit ter efferueſcunt, & ſemoto ab igni vaſe inibi pernoctant: poſtridie vinũ effunditur, aliudq́; generis eiuſdem adiicitur. Ter ſimili modo benè conferueſcat. Deinde matutinis exẽpto adipe vinũ effundat: & abluto vaſe, ſi quid imo ſubſidẽs hæſit, detergat. Poſtremo eliquatũ pingue & excolatũ, ad vſus recõditur. Hoc autẽ modo odoramentis imbuit, qđ antea curatũ eſt. Verũ antè dicta prius inſpiſſari ſolẽt, quò facilius ſibi odoramẽtorũ vires adſciſcãt. Itaq; aſſumẽs qđcũq; horũ voles, cũ vino feruefacito ĩpoſitis vnà myrti ramulis, ſerpillo, cypero, itẽ aſpalatho plenius tuſo. Aliqui tamẽ ad hunc vſum, vno dũtaxat horũ cõtẽti ſunt. Cũ autẽ ter efferbuit, exemptũ leniter, & linteo colatum, aromatis, vti expoſitũ eſt, imbuitur. Adipibus ſpiſſamẽta ſic fiũt (quẽcunq; acceperis, oportet vt recẽs tũdat) Syncer⁹ & ſanguinis expers adeps, reliquas habẽs notas quas ſępe retulim⁹, in ollã nouã demittitur, infuſo

κινναμώμου ϗ καρδαμώμου ϗ νάρδου ἀνὰ οὐγγίαν μίαν· πάντα δὲ ἔστω ὁλοσχερέστερα κεκομμένα, εἶτα ἐπίχει οἶνον εὐώδη, ϗ ὑπέρειδε ἐπ᾽ ἀνθράκων πεπωματισμένον τὸ ἀγγεῖον, ϗ σύζεσον τρὶς, ἄρας τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔασον ἐννυκτερεῦσαι αὐτό· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἀπόχεε τὸν οἶνον καὶ ἄλλον ἐπιδοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους, σύζευξον ὁμοίως ἕως τρὶς, καὶ ἄφες. πρωῒ δὲ ἀνελόμενος τὸ στέαρ, ἀπόχει τὸν οἶνον· ἐκπλύνας τε τὸ ἀγγεῖον ϗ καθάρας τὸ πρὸς τῷ πυθμένι καὶ τήξας, διϋλίσας τε αὐτὸ ἀπόθου ϗ χρῶ. ἀρωματίζεται δὲ καὶ τὸ τεθεραπευμένον τὸν αὐτὸν τρόπον. προστύφεται δὲ τὰ προειρημένα στέατα πρὸς τὸ ῥαδίως δέξασθαι τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν οὕτω· λαβὼν αὐτῶν ὅτι ἂν βούλοιο, ζέσον ἅμα οἴνῳ, συγκαθεὶς μυρσίνης κλάδον, ἕρπυλλόν τε καὶ κύπειρον, ἔτι δὲ ἀσπάλαθον ὁλοσχερέστερον κοπέντα. τινὲς δὲ ἑνὶ τούτων ἀρκοῦνται τῇ χρήσει. ὅταν δὲ εἰς τρίτον ἀναζέσῃ, ἀνελόμενος πράως καὶ δι᾽ ὀθόνης ὑλίσας, ἀρωμάτιζε ὡς δεδήλωται. ἔτι δὲ καὶ οὕτω πρόστυφε τὰ στέατα· κόψας ὅ, τι ἂν αὐτῶν ἐθέλῃς, πρόσφατον δὲ καὶ ἀμιγὲς αἵματος, τά τε ἄλλα ἔχον ἃ πολλάκις εἴρηται, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινήν.

ἐπιχέας τε οἶνον λευκὸν εὐώδη παλαιὸν, ὡς ὑπερέχειν δακτύλους ὀκτὼ,, σύζεσον ἐλαφρῷ χρώμενος πυρὶ ἕως τὴν σύμφυτον ὀσμὴν ἀποβάλῃ καὶ μᾶλλον οἰνίζῃ. εἶτα καθελὼν τὸ ἀγγεῖον καὶ ψύξας, ἀνελοῦ στέατος μνᾶς β΄. καὶ βαλὼν εἰς λοπάδα προσεπιδούς τε τοῦ αὐτοῦ οἴνου κοτύλας δ΄. καὶ λωτίνου καρποῦ, οὗ τοῖς ξύλοις οἱ αὐλοποιοὶ χρῶνται, κεκομμένου, μνᾶς δ΄. ἕψε πυρὶ κούφῳ διηνεκῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὴν στεατώδη ἀποφορὰν ἀποβάλῃ πᾶσαν, διϋλίσας αὐτὸ ψύχε, καὶ λαβὼν ἀσπαλάθου κεκομμένου μνᾶν μίαν, ἀμαρακίνου δὲ ἄνθους μνᾶς τέτταρας, οἴνῳ φύρασον παλαιῷ, καὶ ἔασον μίαν νύκτα πιεῖν. τῇ δὲ ἐχομένῃ εἰς χύτραν κεραμέαν τριχωιαίαν καινὴν κάθες αὐτὰ καὶ τὸ στέαρ, προσαπόδος τε καὶ χοὸς ἥμισυ οἴνου, καὶ σύζεσον ἅπαντα ὁμοῦ*· ὅταν δὲ πάντων τῶν στυμμάτων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἀπολάβῃ τὸ στέαρ, καθελὼν αὐτὸ καὶ διϋλίσας, πῆξον καὶ ἀπόθου. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι θέλῃς, μίσγε σμύρνης τῆς λιπαρωτάτης ὁλκὰς η΄. οἴνῳ διειμένας πολυετεῖ. Τὸ δὲ ὀρνίθειον καὶ χήνειον στέαρ οὕτως ἂν εὐωδιασθῇ· λαβὼν οἷου τινος αὐτῶν τεθεραπευμένου κοτύλας δ΄. καὶ καθεὶς εἰς ὀστρακίνην χύτραν,

προσμίξον

infuſo vino albo, vetere, odorato, quod ſemipedis altitudinem ſuperet: lento igni ferueſcat, dum vernaculus odor aboleatur, planéq; vinũ redoleat. At vbi depoſito vaſe refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiuſdem ſextarij, & ſeminis loti, ei⁹ inquã cuius è ligno ludicræ tibiæ factitant, tuſi minæ quatuor adiiciunt: lento igni ſubinde miſcendo decoquũtur: cũq; odoris virus euanuerit, excolatúſq; adeps refrixerit, vna contuſi aſpalathi mina, cum amaricini floris minis quatuor, & vetere vino ſubigitur. Nocte vna hæc odoré rapiunt, combibuntúe. Poſtridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis ſextariis tribus vini, vnà ferueſcunt, quouſque & vim & odorem ſpiſſamentorum adeps ipſe contraxerit: qui eliqueſcens colatur, & reponitur. Quòd ſi maioré odoris fragrantiam efflagites, drachmas octo quàmpinguiſſimæ myrrhæ vino maceratæ, quod multos in annos aſſeruatũ eſt, miſceto. Gallinace⁹ anſerinúſq; ſic odoribus imbui ſolẽt. Cuiuſuis eorũ ꝑcurati ſextarij duo fictili olla excipiunt:

eryſi-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0223-2 DFG

eryſiſceptri, xylobalſami, palmæ elatæ, & calami planè cõtuſi, ſingulorum ſeſcuncia admiſcetur: vini Leſbij veteris cyathus vnus adiicitur: ea ter efferueſcunt prunis, mox vaſe ſublato ab igne, die noctúque refrigerantur: poſtridie liquata per linteum craſſum, mundum in vas excolantur. Vbi verò adeps coierit, concha excipitur, fictilíque nouo denſius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tempore id inſtituere oportet: æſtate ſiquidem pinguia non coguntur. Nec deſunt qui Tyrrenicæ ceræ momentum adiiciant, quo facilius in vnum corpus omnia coaleſcant. Eadem ratione ſuillus adeps & vrſinus cæteríque id genus, odoramentis imbuuntur.

Quomodo adeps ſampſuchi odore imbuitur.

Cap. XCII.

Verùm ſampſuchi odorem adeps ipſe repræſentabit hoc modo: Curati quá optimè adipis, p̃ſertim taurini, mina vna, tépeſtiuiq; ſampſuchi exquiſitè cófracti ſeſquimina miſcétur, & inſperſo largiore vino digerunt̃ ĩ offas, q̃ in vaſe cooperto nocte q̃eſcũt: matutinis ĩ fictili olla.

προσμῖξον ἐρυσισκήπτρου καὶ ξυλοβαλσάμου, ἔτι δὲ φοίνικος ἐλάτης καὶ καλάμου ὁλοσχερῶς κεκομμένου ἀνὰ < ιβ΄. ἐπιδοὺς τε οἴνου λεσβίου παλαιοῦ κύαθον α΄. θὲς ἐπ᾽ ἀνθρακιᾶς· καὶ σύζεσον τρὶς, εἶτα ἀνελόμενος ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἐάσας ψυγῆναι τὰ ἐν αὐτῷ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα· τῇ ἐχομένῃ τῆξον αὐτὰ, καὶ διὰ ῥάκους λινοῦ καὶ καθαροῦ χύλισον εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον. ὅταν δὲ παγῇ ἀνελόμενος κόγχῳ τὸ περιῃρημένον εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον βάλε καινὸν, καὶ πωμάσας στεγανῶς, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ. χειμῶνος δὲ ταῦτα δραστέον· ἐν γὰρ θέρει οὐ πήγνυται. τινὲς δὲ πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ τὴν πῆξιν, βραχὺ κηροῦ τυῤῥηνικοῦ μίσγουσι. τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ ἀρωματιστέον καὶ τὸ ὕειον, ἄρκειόν τε καὶ τὰ ὅμοια.

Πῶς Σαμψυχίζεται τὸ στέαρ.

Κεφ. ϟβ΄.

*Σαμψυχίζεται δὲ στέαρ οὕτω· λαβὼν τοῦ καλῶς τεθεραπευμένου ὅσον μνᾶν μίαν, ἔστω δὲ μᾶλλον ταύρειον, καὶ σαμψύχου ὡραίου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ, μῖξον καὶ μαγίδας ἀνάπλασον, ἐπιῤῥαίνων δαψιλέστερον οἶνον, εἶτα ἀποθέμενος αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καὶ σκεπάσας, ἔασον νυκτερεῦσαι. πρωῒ δὲ εἰς κεραμέαν χύτραν ἐμβαλὼν, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἕψε κούφως. ὅταν δὲ τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ τὸ στέαρ, διϋλίσας αὐτὸ καὶ ἐάσας μεῖναι ὅλην τὴν νύκτα πεπωμασμένον καλῶς, τῇ ἐπιούσῃ ἀνελόμενος τὸν τροχίσκον, καὶ προσαποψύξας τὴν ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαείαν, μίξον πάλιν σαμψύχου κεκομμένου, ὡς εἴρηται, ἄλλην μνᾶν μίαν ἥμισυ, καὶ ὡσαύτως ἀνάπλαττε μαγίδας. ποιῶν καὶ τὰ ἄλλα ἃ προείρηται, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἑψήσας καὶ διϋλίσας, ἀφελών τε εἴ τις ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαεία ὑπάρχει. ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ.

Περὶ Στέατος χηνείου καὶ ὀρνιθείου. Κεφ. ϛγʹ.

*Εἰ δὲ ἀθεράπευτον στέαρ ἢ χήνειον ἢ ὀρνίθειον ἢ μόσχειον θέλῃ τις ἄσηπτον διατηρῆσαι, οὕτω ποιητέον αὐτό· λαβὼν πρόσφατον ὁποῖον ἂν βούλοιο, ἔκπλυνον ἐπιμελῶς, καὶ διαψύξας ἐπὶ κοσκίνου ἐν σκιᾷ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι, ἔμβαλε εἰς ὀθόνην καθαρὰν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐκπίεσον *βιαίως, εἶτα λίνῳ διείρας κρέμασον ἐν τόπῳ σκιερῷ· μετὰ δὲ ἡμέρας †πολλὰς καινῷ ἀποδήσας χάρτῃ, ἀποτίθεσο ἐν καταψύχρῳ τόπῳ· ἄσηπτα διαμένει καὶ ἐν μέλιτι ἀποτεθέντα.

Στεάτων δύναμις.

Κεφ. ϛδʹ.

*Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ στέατα πάντα θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀραιωτικήν·

olla leuiuſculo igni, affuſa aqua, leuiter coquuntur: dúmque ſuum adeps edorem exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet: poſtero die deterſa ſorde quæ peſſum ierat ſampſuchi, vt dictum eſt, contuſi iterum ſeſquimina priori paſtillo adiicitur, eodémque modo in offas cogitur: alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur: & ſi qua fundo hæſit ſpurcitia, deraditur, & frigido loco reconditur.

Adeps anſerinus & gallinaceus. Cap. XCIII.

Si quis tamen incuratum adipem anſerinum, gallinaceũ, aut vitulinum à putredine tueri velit, ita faciundum eſt: Quemuis adipem diligẽter elotum & ſiccatum in vmbra ſuper cribrum, per lintea munda manibus vehementer exprimat, linóque conſutũ vmbroſo in loco ſuſpẽdat, & poſt multos dies noua charta inuolutum frigido loco recondat. Pinguia autẽ indito melle vindicantur ad putredinis vitio.

Adipum vis.

Cap. XCIIII.

VIS OMNIVM eſt excalfacere, mollire, rarefacere, re. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquantum adſtringunt: earũdem virium compos leoninus: nam reſiſtere eũ aiũt iis qui inſidias moliuntur. Ceruino, elephãtinóq; perunctos, ſerpentes fugiunt. Adſtringẽtior eſt caprinus: qua ex cauſa decoctꝰ cum polenta, rhoë, & caſeo, dyſentericis datur, & cũ ptiſanæ ſucco infũditur. Ius decocti phthiſicis in ſorbitionibꝰ ꝓdeſt. Datur quoq; vtiliter iis qui cantharidũ venena hauſerũt hircinus, vt qui validiſsimè diſcutiat: podagricis auxiliatur, cũ fimo capræ & croco impoſitus: huic ꝓportione reſpõdet ouillus. Suillus verò cõtra vuluæ & ſedis vitia idoneꝰ eſt: ambuſtis igni medetur. E ſue vetuſtiſsimus quiſque ſale conditus excalfacit, & emollit: elotus vino pleuriticis prodeſt. Cinenere aut calce exceptus, inflãmationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. Aſininum tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Anſerinus gallinaceúſque conueniunt muliebribus malis, et ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrſinum cõſtat raptos vitio alopecię capillos reſtituere

pernionibus

ωπικήν. τὸ μέν τοι ταύρειον στύφει ποσῶς. ϗ τὸ βόειον, ϗ τὸ μόσχειον· ϗ τὸ λεόντειον δὲ ἀναλογεῖ τούτοις· φασὶ δὲ αὐτὸ ϗ ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν εἶναι. τὸ δὲ ἐλεφάντειον ϗ ἐλάφειον, ἑρπετὰ διώκει καταχριόμενον. τὸ δὲ αἴγειον στυπτικώτερον· ὅθεν δυσεντερικοῖς δίδοται σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοῒ ϗ τυρῷ καθεψόμενον· ἐγκλύζεταί τε μετὰ πτισάνης χυλοῦ. συντίθεται δὲ καὶ φθισικοῖς ἐν ῥοφήμασιν ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμὸς, ϗ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν ὠφελίμως δίδοται. τὸ δὲ τράγειον διαλυτικώτατον ὂν βοηθεῖ ποδαγρικοῖς, φυραθὲν σὺν αἰγὸς σπυράθοις ϗ κρόκῳ ϗ ἐπιτιθέμενον· ϗ τὸ προβάτειον δὲ ἀναλογεῖ τούτῳ. ὕειον δὲ ἀναλογεῖ τοῖς περὶ ὑστέραν, καὶ ἕδραν· ὃ καὶ πυρικαύτοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ταριχευθὲν ὕειον ὡς ὅτι παλαιότατον, θερμαίνει καὶ μαλάσσει, οἴνῳ δὲ πλυθὲν ἁρμόζει πλευριτικοῖς, σὺν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ ἀναληφθὲν, καὶ πρὸς οἰδήματα ϗ φλεγμονὰς καὶ σύριγγας. τὸ δὲ ὄνειόν φασιν οὐλὰς ὁμόχροις ποιεῖν. χήνειον δὲ καὶ ὀρνίθειον πρὸς τὰ γυναικεῖα, ϗ ἐπὶ ῥήξεις χειλῶν καὶ *προσώπων ἐπιμέλειαν, καὶ ὠταλγίας ἁρμόζει. τὸ δὲ ἄρκειον δοκεῖ τριχοφυὲς εἶναι ἀλωπεκιῶν,

ϗ

καὶ χιμετλιῶσιν ἁρμόζει. τὸ δὲ τῆς ἀλώπεκος στέαρ πρὸς ὠταλγίας. τὸ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων ὀξυδερκὲς ἐγχριόμενον, ἀποτακὲν ἐν ἡλίῳ, καὶ μέλιτι μιγέν. τὸ δὲ τῆς ἐχίδνης πρὸς ἀμβλυωπίας, ἔτι δὲ ὑποχύσεις ἐνεργεῖ, μιγὲν κεδρίᾳ καὶ μέλιτι ἀττικῷ, καὶ ἐλαίῳ παλαιῷ ἴσον· ἐκτιλθείσας δὲ τὰς ἐν μασχάλῃ τρίχας, πρὸς τὰς ῥίζας καταχρισθὲν καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον, ἐξιτήλους ποιεῖ.

Περὶ Μυελῶν. Κεφ. ϛε.

Μυελῶν δὲ κράτιστός ἐστιν ἐλάφειος, εἶτα μόσχειος, καὶ μετὰ τοῦτον ταύρειος, εἶτα αἴγειος καὶ προβάτειος. συνίσταται δὲ θέρους τοῦ συνεγγίζοντος τῷ φθινοπώρῳ. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς, αἱμαλωπὶς καὶ οἱονεὶ σὰρξ εὔθρυπτος ἐν τοῖς ὀστέοις εὑρίσκεται· ἔστι δὲ δύσγνωστος ἐὰν μή τις, αὐτὸν * ἐξοστεΐσας εἴδῃ, καὶ ἀπόθηται· ἅπαντες δὲ εἰσὶ μαλακτικοὶ, ἀραιωτικοὶ, θεραπευτικοί· πληρωτικοὶ ἑλκῶν, ὁ δὲ ἐλάφειος περιχρισθεὶς καὶ θηρία διώκει. θεραπεύεται ὁ πρόσφατος μαλαχθεὶς ὡς στέαρ παραχεόμενον ὕδατι ἐκλεγομένων τῶν ὀστέων, εἶτα δι' ὀθόνης ὑλισθεὶς καὶ ὡσαύτως πλυνθεὶς, ἄχρις ἂν τὸ ὕδωρ καθαρὸν γένηται. ἔπειτα ἐν διπλώματι τακεὶς, ἐπαναλειφθείσης πτερῷ τῆς ἐπινηχομένης ῥυπαρίας, καὶ διυλισθεὶς εἰς θυΐαν μετὰ τὸ παγῆναι ἀπο-

pernionibꝰ ſubuenire. Vulpinꝰ medet̃ auriũ doloribꝰ. Fluuiatiliũ piſciũ pinguia punctis oculis claritatẽ afferũt, ſi in ſole liqueſcãt, & melli admiſceãtur. Viperæ adeps cõtra oculorum hebetudines ſuffuſioneſq; efficax eſt. addita cedria, melle Attico, & pari oleo vetere: pilos alis euulſos perũctis radicibus recẽs & per ſe illitus obliterat, atque renaſci non patitur.

Medulla. Cap. XCV.

Laudatiſsima eſt ceruina, mox vitulina, poſt hanc taurina, dein caprina, & ouilla. Colliguntur æſtatis exitu, cùm appetit autumnus: quippe cum aliis anni temporibus concrementum ſanguinis, & veluti caro friabilis, in oſsibus inueniatur, nec facile cognoſci poteſt, ni quis eam oſsibus extrahat & recõdat. Omnes medullæ molliunt, calfaciunt, rarefaciunt: vlcera explent, ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes, adipis modo, aquę reſperſu ſubactę, ſelectiſq; oſsibus tãtiſper elotæ, & in linteũ expreſſæ, donec aqua ſyncera emanet: & deterſa ſorde pẽna, ſiqua innatet, liquatę in duplicato vaſe in pilã exprimunt: & vbi coire omni fæce, quæ ad ima ſidit, deraſa, fictili nouo reponuntur. Quod ſi libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anſerum & gallinarum adipe demonſtrauimus.

Fel. Cap. XCVI.

Fel omne curatur hoc modo: Recens præligato ore folliculi lino tandiu demiſſum in feruenté aquam, dum quis ſpatium trium ſtadiorum percurſaret, mox exemptum ſiccatur vmbroſo loco, aſperginem nõ redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adiici ſolet, ligatum lino in vitreũ vas, quod mel habeat, immittitur: circumuoluto ad os vaſis lini principio, & operto vaſe recõditur. Eſt enim vis omnium acris & excalfaciens: intenſis tamen & remiſſis viribus differũt: ſiquidem præſtantius in effectu eſſe videtur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui callionymus appellatur, marinæ teſtudinis, hyænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & ſylueſtris caprę: quod priuatim prodeſt cõtra ſuffuſiones incipiẽtes, & oculorum caligines, argemas, & genarũ ſcabritias. Ouillo, ſuillo, hircino, atq; vrſino, taurinũ multo efficacius.

Felle

ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, ἀπεξυσμένης ἐπιμελῶς τῆς ὑποστάθμης. εἰ δ' ἀθεράπευτον ἀποτίθεσθαι βούλει, ποίει πάντα ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρνιθείου καὶ χηνείου στέατος ὑπεδείξαμεν.

Περὶ Χολῆς πάσης. Κεφ. ϛϛ΄.

Χολὴ πᾶσα ἀποτίθεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν τὴν πρόσφατον καὶ ἀποδήσας τὸ στόμα αὐτῆς λίνῳ, κάθεσο εἰς ὕδωρ ζέον, διαλιπὼν χρόνον τοσοῦτον, ὅσον αὖ τις τριῶν σταδίων δρόμον* ἀνύσειεν, εἶτα ἐξελὼν, ξήραινε ἐν τόπῳ σκιερῷ καὶ ἀνοτίστῳ. τὰς δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ λίνῳ, ἀποδήσας, βάλε εἰς βυκίον ὑελοῦν ἔχον μέλι· καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου περιδήσας τῷ στόματι τοῦ βυκίου πωμάσας ἀπόθου. εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ χολαὶ δριμεῖαι, θερμαντικαὶ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον κατὰ δύναμιν ἀλλήλων διαφέρουσαι· δοκοῦσι δὲ ἐπιτετάσθαι ἥ τε τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ ἰχθύος τοῦ λεγομένου καλλιονύμου, χελώνης τε θαλασσίας καὶ ὑαίνης· ἔτι δὲ πέρδικος καὶ ἀετοῦ, καὶ ἀλεκτορίδος λευκῆς, καὶ αἰγὸς ἀγρίας· ἰδίως ἁρμόζουσαι πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις καὶ ἀχλῦς, ἄργεμά τε καὶ τραχέα βλέφαρα. τῆς δὲ τοῦ προβάτου καὶ τοῦ τράγου καὶ τοῦ συὸς, ἔτι δὲ ἄρκτου ἐμπρακτικωτάτη ἐστὶν ἡ ταυρεία.

πᾶσαι δὲ προθυμίαν πρὸς διαχώρησιν ἐργάζονται, καὶ μᾶλλον παιδίων, εἴ τις κροκίδα βάψας προσθείη τῷ δακτύλῳ. ἡ δὲ ταυρεία ἰδίως ἐπὶ συναγχικῶν διαχρίεται σὺν μέλιτι· ἀποθεραπεύει τε τὰ ἐν δακτύλῳ μέχρις οὐλῆς. πυοῤῥοοῦντά τε ὦτα, καὶ τάς ἐπ᾽ αὐτῶν ῥήξεις σὺν γάλακτι αἰγείῳ ἢ γυναικείῳ ἐνσταζομένη· πρὸς δὲ συριγμοὺς σὺν πράσου χυλῷ· εἴς τε τὰς τραυματικὰς ἐμπλάστροις μιγνυμένη, καὶ θηριακὰς περιχρίστοις. καὶ πρὸς φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ ὀδύνας αἰδοίου, καὶ ὄρχεου σὺν μέλιτι· πρὸς δὲ λέπρας καὶ πίτυρα, σὺν νίτρῳ ἢ γῇ κιμωλίᾳ σμῆγμα κράτιστον. καὶ ἡ προβατεία δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ ἀρκεία, ἐνδεέστεραι δὲ τυγχάνουσιν. ἐκλειχομένη δὲ ἡ ἀρκεία ἐπιληπτικοῖς ὠφελεῖ. ἡ δὲ τῆς χελώνης πρὸς συνάγχας καὶ τὰς ἐπὶ τῶν παίδων νομὰς ἐν στόματι. καὶ ἐπιληπτικοῖς ἐντεθεῖσα ταῖς ῥισίν· αἰγὸς δὲ ἀγρίας ἰδίως νυκτάλωπας θεραπεύει ἐγχριθεῖσα. καὶ ἡ τοῦ τράγου δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· θύμιά τε αἴρει, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιώντων ὑπεροχὰς καταχριομένη, καταστέλλει. ἡ δὲ ὑεία πρὸς τὰ ἐν ὠσὶν ἕλκη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ὠφελίμως παραλαμβάνεται.

Felle omni perfacilem,præſertim infantibus, deiectionem quis molietur, ſi intinctum eo tomentum aut fimbriam ſedi ſubiiciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur: ſedis vlcera ſanat, & ad cicatricem vſq; perducit.Idem auribus fractis, & purulētis cum muliebri lacte aut caprino inſtillatum,medetur:& ſibilo earundem ex porri ſucco.Admiſceri inſueuit vulnerariis emplaſtris & circūlinitionib⁹,quę cōtra venenata parantur.Phagedænicis vlceribus, colis & ſcroti doloribus,ex melle prodeſt: lepras,furfures cum nitro &terra cimolia quàm optimè purgat. Ouillum & vrſinum contra eadem pollent, verum inefficacius hæc præſtant.Vrſinum eclegmate comitiales adiuuat. Fel teſtudinum anginis, & in ore infantiū nomis, prodeſt:naribus inditum comitiales erigit. Syluеſtriū caprarum felle peculiariter perūcti luſcioſi ſanātur. Hircinum idē obit munus, thymia abolet,& luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit.Suillum autem contra aurium vlcera, reliquáq; omnia,magno vſu aſſumitur.

Sanguis. Cap. XCVII.

Sãguis anſeris, anatis & hœdi vtiliſsimè in antidota miſcent̃. Palũbi aũt, turturis & colũbæ, nec nõ perdicis, oculis cruore ſuffuſis, & recẽtibus eorũ vulneribus, luſcioſisq́; illinũtur. Peculiariter colũbę ſanguis, cruorẽ mẽbranis cerebri erũpentẽ inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis ſanguinis inaſſatus ſartagine, dyſenterias & cœliacorũ profluuia ſiſtit: in vino potus cõtra toxica efficax eſt. Leporin⁹ ſanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lentiginesq́; emaculat. Caninus cõmodè ab his bibitur quos efferata in rabiẽ beſtia momorderit: contra epotũ toxicũ auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinẽ epotũ tradũt ꝓdeſſe comitialib⁹. Marinę autẽ teſtudinis cũ vino & leporis coagulo cuminóq; cõtra ſerpentiũ morſus, & hauſta rubetæ venena cõueniẽter bibit̃. Taurin⁹ cũ polẽta illit⁹, duritias diſcutit, emollitq́;. Sãguis equarũ quę admiſſurã expertę ſunt, in medicamẽta addit̃ quæ erodũt, ſeptica vocãt. Sãguine chamæleõis genarũ palpebras euelli creditũ eſt. Hoc enim viridiũ ranarũ ſanguine præſtatur. Mẽſtru⁹ ſanguis fœminarũ,

cir-

Περὶ Αἱμάτων. Κεφ. ϛζ΄.

Αἷμα χηνὸς καὶ ἐρίφου καὶ νήσσης, ἀντιδότοις χρησίμως μίγνυται. φάσσης δὲ καὶ τρυγόνος καὶ περιστερᾶς καὶ πέρδικος, εἰς προσφάτους ὀφθαλμῶν τρώσεις καὶ ὑποδρομὰς αἵματος καὶ νυκτάλωπας ἐγχεῖται. ἰδίως δὲ τὸ τῆς περιστερᾶς, αἱμορραγίας τὰς ἐκ μηνίγγων ἐπέχει. τὸ δὲ τοῦ τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐλάφου καὶ λαγωοῦ, ὀπτὸν ἀπὸ τηγάνου λαμβανόμενον, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐφίστησι· μετ᾽ οἴνου δὲ ποθὲν πρὸς τοξικὰ ποιεῖ. τὸ δὲ τῶν λαγωῶν θερμὸν καταχριόμενον, ἐφηλίδας καὶ φακοὺς θεραπεύει. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κυνῶν δὲ ποθὲν, λυσσοδήκτοις καὶ τοξικὸν πεπωκόσιν ἁρμόζει. τὸ δὲ τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν, ἐπιληπτικοῖς ἱστορεῖται ἁρμόζειν. θαλασσίας δὲ χελώνης σὺν οἴνῳ καὶ πιτύᾳ λαγωοῦ καὶ κυμίνῳ πινόμενον, ἁρμόζει πρὸς θηριοδήγματα καὶ φρύνου πόσιν. ταύρου δὲ αἷμα διαφορεῖ καὶ μαλάσσει σκληρείας καταπλασσόμενον μετὰ ἀλφίτων. τὸ δὲ τῶν ὀχευτῶν ἵππων σηπτοῖς μίγνυται. τὸ δὲ τοῦ χαμαιλέοντος, τρίχας ψιλοῦν ἐπὶ τῶν βλεφάρων πεπίστευται. καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων ὁμοίως. γυναικὸς δὲ τὸ ἐπιμήνιον περιαλειφόμενον καὶ ὑπερβαινόμενον, ἀσυλλήπτους δοκεῖ ποιεῖν γυναῖκας· ποδαγρικὰς δὲ ὀδύνας καὶ ἐρυσιπέλατα κουφίζει καταχριόμενον.

Περὶ Ἀποπάτου. Κεφ. ϟη΄.

Ἀπόπατος βοὸς νομάδος πρόσφατος ἐπιτεθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐκ τραυμάτων πραΰνει· ἐνειλεῖται δὲ φύλλοις καὶ θερμαίνεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶ, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται. καὶ ἰσχιάδος δὲ πυρία πραϋντικὴ ἡ τοιαύτη ἐπίθεσις· σὺν ὄξει δὲ καταπλασθεῖσα, σκληρείας καὶ χοιράδας διαλύει καὶ φύγεθλα. ἰδίως δὲ ἄρρενος βοὸς βόλβιτον ὑστέραν προπεπτωκυῖαν ὑποθυμιώμενον, ἀποκαθίστησι· διώκει δὲ καὶ κώνωπας θυμιαθέν. αἰγῶν δὲ σπύραθοι μάλιστα ὀρεινῶν πινόμεναι σὺν οἴνῳ, ἴκτερον ἀποκαθαίρουσι· σὺν ἀρώματι δὲ ποθεῖσαι ἔμμηνα κινοῦσι, καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλουσι· ξηραὶ δὲ λεῖαι σὺν λιβανωτῷ προστεθεῖσαι ἐν ἐρίῳ, γυναικεῖον ῥοῦν ἐπέχουσι, καὶ τὰς ἄλλας αἱμορραγίας σὺν ὄξει στέλλουσι· καεῖσαι δὲ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι, μετ' ὄξους ἢ ὀξυμέλιτος καταχριόμεναι· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ καταπλασσόμεναι, ποδαγρικοὺς ὠφελοῦσιν. ἑψηθεῖσαι δὲ μετ' ὄξους ἢ οἴνου, ἐπιτίθενται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἕρπητας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρωτίδας.

circumlitu conceptũ inhibere exiſtimatur, aut ſi omnno mulier mẽſtrua ſupergrediatur: leuat podagrę dolores & ignem ſacrum illitus.

Fimum. Cap. XCVIII.

Armentariæ bouis fimum ſi recẽs admoueatur, vulnerum inflammationes mitigat: foliis autẽ inuoluitur, & calfactũ cinere feruẽti ſuperponitur. Coxendicis cruciatus fotu compeſcit: illitũ ex aceto duritias, panos, & ſtrumas diſcutit. Priuatim ſuffitu fimi, quod à maſculo boue redditum eſt, procidentes vuluæ reprimũtur: accenſi nidore culices abigũtur. Fimum caprarum, pręſertim in montibus degentium, potum in vino, regium morbum emẽdat: mẽſes cit cum odoramentis hauſtum, & partus euocat: tritum in farinam, & impoſitum lanis cum thure, fœminarum profluuia ſiſtit, cęteróſque ſanguinis impetus ex aceto cohibet: medetur alopeciis exuſtũ, & cum aceto aut oxymelite illitum: cum axungia verò impoſitum, his qui podagra tẽtatur, auxilio eſt. Caprillum in aceto decoctũ imponitur ſerpẽtiũ morſib⁹, vlcerib⁹ quę ſerpunt, igni ſacro, & parotidibus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0231-6

DFG

Vtilem iſchiadici vſtionẽ hunc in modum accipiunt:In eo interſtitio vbi pollex brachiali committitur, caua veluti lacuna ſubſidet, in qua lana oleo imbuta ſubſternitur,deinde ſigillatim feruentes ſtercoris caprini pilulæ imponũtur,dũ vapor per brachium ad coxã ſentiatur peruenire,& coxendicis dolorẽ mitigare:aduſtio id genus Arabica appellatur. Ouillum ex aceto illitum ſanat epinyctidas,clauos,pẽſiles verrucas, thymos & ambuſta igni, roſaceo cerato exceptũ. Fimũ ſuis ſylueſtris aridum, in aqua aut vino potũ,reiectiones ſanguinis ſiſtit: vetuſtũ lateris dolorẽ mulcet, ad rupta & cõuulſa ex aceto bibitur: laxatis cũ cerato roſaceo medetur.Tã aſinorũ quàm equorũ fimũ ſiue crudũ ſiue crematũ, addito aceto,ſanguinis eruptiones cohibet.Armẽtarij,qui herba paſcitur,ſiccũ fimũ liquatũ in vino, mox potum, cõtra ſcorpionũ ictus magnopere auxiliat̃.Colũbinũ vehemẽtius & excalfacit & vrit,cũ hordeacea farina mixtũ ſtrumas ex aceto diſcutit:carbunculos emarginat,tritum cum melle, lini ſemine & oleo : ambuſtis igni medetur.

καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν δὲ ἡ δι' αὐτῶν καῦσις ὠφελίμως παραλαμβάνεται τοῦτον τὸν τρόπον· ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ ἀντίχειρος, συνεγγίζον δὲ τῷ καρπῷ κοῖλον, προϋποθεὶς ἔριον ἐλαίῳ βεβρεγμένον, ἐπιτίθει κατὰ μίαν σφύραθον πυρίων, ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησις διὰ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ καὶ παύῃ. καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις ἀραβική. ἡ προβάτων δὲ ἄφοδος σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, ἐπινυκτίδας, ἥλους, θύμους ἀκροχορδόνας ἰᾶται· πυρίκαυτα δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ λειφθεῖσα, ὑὸς δὲ ἀγρίου ξηρὰ μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου ποθεῖσα, αἵματος ἀναγωγὴν ἴσχει καὶ χρόνιον ἄλγημα πλευρᾶς πραΰνει, ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα μετ' ὄξους πινομένη· στρέμματα δὲ θεραπεύει ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ῥοδίνῃ. ὄνων δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων, αἱμοῤῥαγίας ἵστησιν, ὠμή τε καὶ κεκαυμένη ὄξει μιγεῖσα. ἡ δὲ τῆς ἐξ ἀγέλης ὄντος ποηφάγου, ξηρὰ χυλισθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα σκορπιοπλήκτοις σφόδρα βοηθεῖ. περιστερᾶς δὲ, θερμαντικωτέρα καὶ καυστικωτέρα χρησίμως ὠμηλύσει μιγνυμένη· σὺν ὄξει δὲ χοιράδας διαφορεῖ· ἄνθρακάς τε περιῤῥήττει σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ καὶ ἐλαίῳ λεανθεῖσα, πυρίκαυτά τε θεραπεύει.

καὶ ἡ τῶν ἀλεκτορίδων δὲ ταῦτα ποιεῖ, ἐνδεέστερον μέντοι· πλὴν ἰδίως πρὸς μύκητας θανασίμους καὶ κώλου ἀλγήματα ἁρμόζει μεθ' ὄξους ἢ οἴνου πινομένη. πελαργοῦ δὲ σὺν ὕδατι ποθεῖσα ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζειν πιστεύεται. γυπὸς ὑποθυμιαθεῖσα, ἔμβρυα ἐκτινάσσειν παραδέδοται. μυῶν, λεῖα σὺν ὄξει ἀλωπεκίας καταχριομένη θεραπεύει· σὺν λιβανωτῷ δ' καὶ οἰνομέλιτι πινομένη λίθους ἐκκρίνει· προστιθέμενα δὲ παιδίοις τὰ μυόχοδα κοιλίαν πρὸς ἔκκρισιν ἐρεθίζει. κυνὸς δὲ ἡ ἐν τοῖς κυνοκαύμασι ληφθεῖσα, ξηρὰ πινομένη μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, κοιλίαν ἐφίστησιν. ἡ δὲ τῶν ἀνθρώπων πρόσφατος καταπλασθεῖσα, ἀφλέγμαντα μετὰ τοῦ παρακολλᾶν φυλάττει τὰ τραύματα· ξηρὰ δὲ μετὰ μέλιτος διαχριομένη ἐπὶ συναγχικῶν, βοηθεῖν παραδίδοται. ἡ δὲ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου, ἁρμόζει ἐπὶ τῶν γυναικῶν, πρὸς εὔχροιαν καὶ στίλβωσιν* τῶν προσώπων. καλλίστη δέ ἐστιν ἡ λεπτοτάτη καὶ εὔθρυβης, κούφη τε ὥσπερ ἄμυλον, ταχέως τε χυλουμένη ὑπὸ ὑγροῦ· διατριβεῖσά τε ὑπόξις καὶ ζυμίζουσα τὴν ὀσμήν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν, ψᾶρας ὀρύζῃ τρέφοντες, καὶ τὴν ἄφοδον ὁμοίαν οὖσαν πωλοῦντες. οἱ δ', ἄμυλον ἢ κιμωλίαν φυρῶντες, καὶ

Gallinaceum verò omnia eadem, ſed inefficacius præſtat: priuatim tamen contra venena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Ciconiæ fimũ, ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinũ detritũ cum aceto, & illitũ, alopeciis medetur: cũ thure & mulſo calculos expellit: ſubditæ infantibus muſcerdæ, alui deiectionẽ promouent. Caninum quod flagrãtiſsimo canis ſydere fuerit exceptum, cũ vino aut aqua potũ, ſiſtit aluum. Humanum ſtercus illitum, vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter intumeſcere non patitur: ſed ea ſtatim glutinat: ſicco ex melle anginæ perungi cõmodiſsimè tradũtur. Terreſtris crocodili fimũ, crocodileã vocant, quæ mulieribus colorẽ nutrit in facie, nitoréq; ſeruat. Optima eſt cãdidiſsima & friabilis, amyli modo, minimè ponderoſa, in humore ſtatim eliqueſcẽs: quæ cũ teritur, fermẽti acorẽ quadãtenus refert. Adulterãt eam ſturnorũ fimo quos captos oryza paſcunt, ipſúmque nõ diſsimile vendunt. Alij amylum aut cimoliam miſcẽt, & ad-

& adſcito anchuſæ colore per rarũ cribrum paulatim exprimũt, vt ſe cõtrahat in vermiculorũ ſpeciẽ: qui ſiccati pro crocodilea væneunt. Inter omnes conuenire inuenio, humanum ſtercus caninúmq; gutturi impoſitum, anginis auxiliari.

Vrina. Cap. XCIX.

Humanam vrinã ſuã cuiq; bibere, contra viperæ morſus, ac venena, incipiẽtemq́, aquã inter cutẽ proderit: ſcorpionis, viperæ marinorũ, draconiſque morſus ea cõuenientiſsimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morſus idonea eſt: pruritus & lepras nitro addito expurgat, ſed vetus vlcera capitis manãtia, furfures, pſoras, & feruidas eruptiones, multò magis abſtergit: nomas, & præcipuè genitaliũ, cohibet: auribus infuſa manãs pus ſupprimit: decoctáq; in calyce mali punici, earũ vermiculos abigit. Pueri impubis reſorpta vrina, orthopnoicis auxiliatur: decocta in æreo vaſe cũ melle emẽdat cicatrices, argema, caliginéſq;: ex ea & cupro idoneũ auri ferrumen cõficiunt. Quod in vrina ſubſidit, illitu ignem ſacrũ mitigat: ferueƒactũ cũ cyprino, inditũq;, vuluæ dolores mulcet:

ſtran-

καὶ χροΐζοντες* ἀγχούσῃ δι' ἀραιοῦ κοσκίνου, εἰς ὀλίγον ἀπηθοῦσι· καὶ ξηράναντες ὡς σκωλήκια πωλοῦσιν ἀντὶ ταύτης.*

Περὶ Οὔρων.

Κεφ. ϛθʹ.

Οὖρον ἀνθρώπου τὸ ἴδιον ποθὲν, πρὸς ἐχίδνης δήγματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς θανάσιμα καὶ ἀρχομένους ὕδρωπας, καὶ πρὸς δῆξιν τῶν θαλασσίων ἐχιδνῶν, καὶ σκορπίου θαλασσίου καὶ δράκοντος ἐπαντλούμενον. τὸ δὲ κυνῶν ἐπάντλημα, κυνοδήκτοις· καὶ πρὸς λέπρας καὶ κνησμοὺς σμῆγμα σὺν νίτρῳ, τὸ παλαιὸν σμηκτικώτερον ἀχώρων, πιτύρων, ψωρῶν, ἐκζεσμάτων· νομάς τε ἐπέχει, καὶ τὰς ἐν αἰδοίοις ἐγκλυζόμενον· καὶ ὦτα πυοῤῥοοῦντα στεγνοῖ· ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σκώληκας ἑψόμενον ἐν σιδίοις ῥόας. τὸ δὲ τοῦ ἀφθόρου παιδὸς καταῤῥοφούμενον, ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει· ἑψηθὲν δὲ ἐν χαλκῷ σὺν μέλιτι, οὐλὰς καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλῦς ἀποσμήχει· κατασκευάζεται δὲ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ κυπρίου χαλκοῦ ἁρμόζουσα ἐπὶ τοῦ χρυσίου κόλλα. ἡ δὲ ὑποστάθμη τοῦ οὔρου καταχρισθεῖσα* ἐρυσιπέλατα παύει· ἀναζεσθεῖσα δὲ σὺν κυπρίνῳ καὶ προστεθεῖσα, ὀδύνην ὑστέρας παρηγορεῖ.

ὑστειὑστερικῶς πνιγομένας κουφίζει, βλέφαρά τε ἀποσμήχει καὶ οὐλὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἀποκαθαίρει. τὸ δὲ ταύρειον σὺν σμύρνῃ λεανθὲν καὶ ἐνσταχθὲν, ὠταλγίας παρηγορεῖ. καὶ τὸ συάγειον δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεως· ἰδιαίτερον δὲ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει πινόμενον. αἰγὸς δὲ ὕδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β΄. ἄγειν οὖρα κατὰ κοιλίαν, ἰᾶται δὲ καὶ ὠταλγίας ἐνσταζόμενον. ὄνου δὲ παραδέδοται νεφριτικοῖς ὑγιάζειν.

Περὶ Λυγγουρίου. Κεφ. ρ΄.

* Τὸ δὲ τῆς λυγγὸς, ὃ δὴ λυγγούριον καλεῖται, ἅμα τῷ ἐξουρηθῆναι λιθοῦσθαι πεπίστευται· διὸ καὶ ματαίαν ἔχει τὴν ἱστορίαν. ἔστι γὰρ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐνίων ἤλεκτρον πτερυγοφόρον. ὅπερ ποθὲν σὺν ὕδατι, στομάχῳ καὶ ῥευματιζομένῃ κοιλίᾳ ἁρμόζει.

Περὶ μέλιτος.

Κεφ. ρα΄.

Μέλι πρωτεύει τὸ ἀττικὸν, καὶ τούτου τὸ ὑμήττιον καλούμενον, εἶτα τὸ ἀπὸ τῶν κυκλάδων νήσων, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς σικελίας σίμβλιον καλούμενον. ἔστι δὲ δοκιμώτερον τὸ γλυκύτερον καὶ δριμὺ, εὐωδέστερον, ὑπόξανθον, οὐχ ὑγρὸν, ὅλκιμον δὲ καὶ εὔτονον, καὶ ἐν

ſtrangulatus leuat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat. Taurina, ſi cum myrrha inſtilletur, aurium dolores lenit. Aprina viribus eiſdem prædita eſt: priuatim comminuit veſicæ calculos, & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem ſubijt, cum nardi ſpica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinámque per aluum extrahit, aurium doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum vitiis mederi.

Vrina lyncis. Cap. C.

Lyncis vrinã, q̃ lyncuriũ appellãt, ſimulac excernit̃, glaciari coiréve in calculi duritiã, vulgo creditũ eſt: quare quod de ea ꝑditũ eſt, vanũ eſſe cõuincitur. Eſt enim quod à nonnullis vocat̃ ſuccinũ pterygophorõ, ideo dictũ ꝙ pennas ad ſe alliciat. Id potũ ex aqua, ſtomacho aluóq; fluxiõe laborãti cõuẽit.

Mel. Cap. CI.

Principem locũ obtinet mel, quod Atticę regionis eſt, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibꝰ inſulis, & è Sicilia, cognomine hybleũ. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, ſubflauum, nec humectum, graue, & minimè fluxũ, qđ ob ſequacẽ lentitiam nõ facilè abrumpitur, tractúmq; reſilit in digitos. Mel abſtergẽdi vim habet: ora venarum aperit, humores euocat, qua ratione in ſordida vlcera ſinuſque, commodiſsimè infunditur. Decoctum atq; impoſitũ, abſcendentẽ carnẽ glutinat, medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitũ, item auriũ ſonitui & dolori, cum foſsili ſale trito, tepidum inſtillatur: lendes & fœda capitis animalia illitum necat, nudam glãdem recutitis operit, præſertim quæ circunciſione aperta nõ eſt, ſimile præputium à balineo triginta diebus emolliatur: oculorũ caliginem diſcutit, faucibus, tonſillis, anginæ collutum gargarizatúmve medetur: vrinã ciet, auxiliatur tuſsi, & à ſerpẽte percuſsis, cõtra hauſtũ meconium, cũ roſaceo calidum aſſumitur: aduerſus venena fungorũ, & rabioſi canis morſus linctũ aut potum proficit: crudũ tamen aluũ inflat, tuſsim laceſsit, & ea de re deſpumati vſus aptior eſt. Primatum tenet in mellis genere vernũ, deinde æſtiuũ, hybernũ verò, vtpote quod craſsius cõſtet, deterrimum reputatur ceraginis halitum expirat.

καὶ ἐν τῷ ἑλκυσθῆναι ἀνατρέχον ὡς ἐπὶ τὸν δάκτυλον. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν, ἀναστομωτικὴν, ὑγρῶν προσκλητικὴν, ὅθεν ἁρμόζει ἕλκεσι ῥυπαροῖς καὶ κόλποις ἐγκλυζόμενον. ἑψηθὲν δὲ καὶ ἐπιτεθὲν, παρακολλᾶ τὰ ἀφεστῶτα σώματα, λειχῆνάς τε θεραπεύει ἑψόμενον μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς καὶ καταχριόμενον· ἤχους τε τοὺς ἐν ὠσὶ καὶ ἀλγήματα σὺν ἁλσὶν ὀρυκτοῖς λείοις ἐνσταζόμενον χλιαρόν· καὶ φθεῖρας καὶ κονίδας φθείρει καταχριόμενον, λειποδέρμοις τε τοὺς μὴ ἐκ περιτομῆς, ἀποκαθίστησι μαλασσομένης τῆς πόσθης τῷ μέλιτι, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἐφ᾽ ἡμέρας λʹ. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ περὶ βρόγχον καὶ παρίσθμια καὶ συνάγχας διαχριόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον θεραπεύει· κινεῖ δὲ καὶ οὖρα, καὶ βηξὶν ἁρμόζει, καὶ τοῖς ὑπὸ ἑρπετῶν δηχθεῖσι· καὶ πρὸς μήκωνος πόσιν μετὰ ῥοδίνου θερμὸν λαμβανόμενον· καὶ πρὸς μύκητας καὶ λυσσοδήκτους ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον· ἔστι μέντοι τὸ ὠμὸν, φυσῶδες κοιλίας, καὶ βηχὸς ἐρεθιστικὸν, ὅθεν ἐξηφρισμένῳ δεῖ χρῆσθαι. πρωτεύει δὲ τὸ ἐαρινὸν, εἶτα τὸ θερινόν· τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ὂν χεῖρον, καὶ * ἐξανθίσμοις ποιοῦν.

Περὶ Μέλιτος ἐν σαρδωνίᾳ.

Κεφ. ρβ´.

*Τὸ δὲ ἐν σαρδωνίᾳ γεννώμενον μέλι, πικρὸν διὰ τὴν τοῦ ἀψινθίου νομήν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ἐφήλιδας καὶ σπίλοις τοὺς ἐν προσώπῳ καταχριθέν.

Περὶ Μέλιτος ποντικοῦ.

Κεφ. ργ´.

† Γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἡρακλείᾳ τῇ ποντικῇ κατά τινας καιροὺς διά τινων ἀνθῶν ἰδιότητα μέλι· ὃ τοὺς φαγόντας ἐξίστησι μετὰ ἐφιδρώσεως. βοηθοῦνται δὲ πήγανον ἐσθίοντες καὶ τάριχος, καὶ οἰνόμελι πίνοντες, ὁσάκις ἂν ἐμέσωσι τὰ αὐτὰ προσφερόμενοι. ἔστι δὲ δριμὺ, καὶ πταρμοὺς κατὰ τὴν ὄσφρησιν κινοῦν. θεραπεῦον ἔφηλιν, καταχριθὲν μετὰ κόστου, μετὰ δὲ ἁλὸς, πελιώματα αἶρον.

Περὶ Σακχάρου μέλιτος. Κεφ. ρδ´.

*Καλεῖται δέ τι καὶ σάκχαρον εἶδος ὂν μέλιτος ἐν ἰνδίᾳ πεπηγότος καὶ τῇ εὐδαίμονι ἀραβίᾳ, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν καλάμων, ὅμοιον τῇ συστάσει ἁλσὶ, καὶ θραυόμενον ὑπὸ τοῖς ὀδοῦσι καθάπερ οἱ ἅλες, ἔστι δὲ εὐκοίλιον, εὐστόμαχον διεθὲν ὕδατι καὶ ποθέν· ὠφελοῦν κύστιν κεκακωμένην καὶ νεφρούς· καθαίρει δὲ καὶ τὰ τὰς κόρας ἐπισκοτοῦντα ἐπιχριόμενον.

Mel Sardoum.

Cap. CII.

Quod in Sardinia gignitur mel, amarum eſt: quoniam apes inibi abſinthio veſcantur: quo vitia cutis in facie & maculæ aptiſsimè perunguntur.

Mel Ponticum.

Cap. CIII.

Heracliæ in ponto quibuſdam anni temporibus, propria quorundam florum dote, mel conflatur: quod qui edêre, méte abalienantur, ac ſudore diffluunt. Remedio ſunt, eſitata ruta, & ſalſaméta, aut epotũ mulſum, reſumpta, quoties vomitione reiiciũtur. acre auté eſt, & olfactu ſternutamenta mouet. Quod cum coſto illitum, fœminarum cutem emendat, & cum ſale ſugillationes rapit.

Mel Saccharum.

Cap. CIIII.

Eſt & aliud concreti mellis genus, quod ſaccharon nominatur. In India verò, & felici Arabia in arundinibus inuenitur: ſalis modo coactum eſt, détibus, vt ſal, fragile, aluo idoneũ, & ſtomacho vtile, ſi aqua dilutum bibatur: vexatæ veſicę renibúſque auxiliatur, illitũ ea diſcutit, quæ tenebras oculorũ pupillis offundunt.

Cera. Cap. CV.

Cera optima eſt ſubfulua, ſuppinguis, pura, odorata, & halitũ quadamtenus melleũ referẽs, natione Pontica, aut Cretica. Secundum locum obtinet candicãs, & ſuapte natura pinguis. Cãdida fit hoc modo: Ex ea radũt album ſyncerúmque, atq; transfundunt in vas, quod ſatis habeat marinæ ex alto petitæ, inſperſoque nitri momẽto, decoquunt: cúmque iterum tertióve inferbuit, ſeparatum vas refrigerant, ac ceræ paſtillum eximunt, deterſa ſorde, ſi qua fortè adhæſit: tum denuo indita noua maris aqua feruet, vti retulimus: & vaſe dempto ex igne, fundum ollulæ nouæ aqua frigida madefactũ, in ceram ſummam ſuſpenſa manu intingunt, quo celerius cõcreſcat, & quãminima portio extrahatur. Suſcepto primo ceræ orbiculo, iterum vaſis imum aqua refrigeratum, tantiſper in ceram immitti debet, dum tota excipiatur. Orbiculi lino cõſuti, interuacante ſpatio, ſuſpenduntur, & interdiu, continuò ſub ſole noctu ſub luna aſperguntur, vſque dum perfectè albeſcant. Verum ſi eximius ille candor deſideretur

eadem

Περὶ Κηροῦ. Κεφ. ρέ.

Κηρὸς ἄριστός ἐστιν ὁ ὑπόκιῤῥος καὶ ὑπολίπαρος, εὐώδης τε καὶ ποσὴν μελιτώδη ἀποφορὰν ἔχων, ἔτι δὲ καθαρὸς καὶ γλὺξ ποντικὸς ἢ κρητικός. ὁ δὲ ἔκλευκος, τῇ φύσει δὲ λιπαρὸς, δευτερεύει. λευκαντέον δὲ κηρὸν οὕτω· κατακνίσας αὐτοῦ τὸ λευκὸν καὶ καθαρὸν, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινὴν, καὶ ἐπιχέας θαλάσσης πελαγίας τὸ αὔταρκες, ἕψε βραχὺ νίτρον προσεμπάσας· ὅτε δὲ ἀναζέσει δὶς ἢ τρεὶς, καθελὼν τὴν χύτραν καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, ἀνελοῦ τὸν τροχίσκον, καὶ ἀποξύσας εἴ τις περὶ αὐτὸν ὑπάρχει ῥυπαρία, ἕψε ἐκ δευτέρου ἄλλο θαλάσσιον ὕδωρ ἐπιδοὺς, ἀναζέσαντος δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ ὡς δεδήλωται, ἀνελοῦ τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ λαβὼν καινοῦ χυτριδίου τὸν πυθμένα, προνενοτισμένον ὕδατι ψυχρῷ, κάθες πράως εἰς τὸν κηρὸν, ἀκροθιγῶς ἐμβάπτων, πρὸς τὸ ἐλάχιστόν τι αὐτοῦ ἀφέλκεσθαι, καὶ καθ' ἑαυτὸν πήγνυσθαι. ἀνελόμενος δὲ τὸν πρῶτον κυκλίσκον ἀφαιροῦ καὶ ἐκ δευτέρου κάθες τὸν πυθμένα ψύχων ὕδατι καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἕως ἂν ἅπαντα ἀναλάβῃς. λοιπὸν λίνῳ διαῤῥάψας τὰ κυκλίσκια διεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων κρέμασον. ἡμέραν μὲν εἰς ἥλιον συνεχῶς ἐπινοτίζων αὐτά· νυκτὸς δὲ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθει, ἕως ἂν λευκὰ γένηται. εἰ δὲ ἄγαν τις θέλει λευκὸν ποιῆσαι, τὰ μὲν λοιπὰ ὡσαύτως ἐνεργείτω, ἑψέτω δὲ πλεονάκις. τινὲς δὲ ἀντὶ πελαγίας θαλάσσης, ἐν ἅλμῃ δριμυτάτῃ ἕψουσι τὸν προειρημένον τρόπον ἅπαξ ἢ δίς· εἶτα ἀναιροῦνται λαγινίῳ λεπτῷ, καὶ περιφερεῖ, λαβὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχοντι· εἶτα κυκλίσκια ἐπὶ πόας πυκνῆς ἐπιθέντες ἡλιάζουσιν, ἕως ἂν λευκότατος γένηται. παραινοῦσι δὲ ἔαρος ἐπὶ τοῦτο ἔρχεσθαι, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τῇ σφοδρότητι ἀνεῖται, καὶ νοτίδα παρέχει, πρὸς τὸ μὴ τήκεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶς κηρὸς θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικήν τε μετρίως· μίγνυται δὲ καὶ ἐν ῥοφήμασιν ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν, καταπινόμενος δὲ μεγέθη κεγχριαῖα δέκα, οὐκ ἐᾷ τυροῦσθαι ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν τὸ γάλα.

Περὶ Προπόλεως. Κεφ. ρϛ΄.

Πρόπολιν παραληπτέον τὴν ξανθὴν καὶ εὐώδη καὶ στυρακίζουσαν. μαλακὴν τε ἐν τῷ ὑπερξήρῳ, καὶ μαστίχης τρόπον ἐφελκομένην. ἔστι δὲ θερμαντικὴ ἄγαν καὶ ἐπισπαστικὴ, καὶ σκολόπων ἑλκυστική. ἀρήγει δὲ καὶ βηξὶ παλαιαῖς ὑποθυμιωμένη, αἴρει δὲ καὶ λειχῆνας ἐπιτιθεμένη· εὑρίσκεται δὲ περὶ τοῖς στόμασι τῶν σμηνίων φύσει κηροειδής.

Περὶ Πυρῶν.

Κεφ. ρζ΄.

Πυροὶ πρὸς ὑγείας χρῆσιν ἄριστοι,

οἱ

eadem factitari, & identidem recoqui operæpretiũ eſt. Nec deſunt, qui pro marina, in muria, quàm acerrima ſemel aut iterum excoquant: dein laguncula tenui, rotunda, anſam habente, extrahunt: poſtea orbiculos, ſubſtrato affatim ceſpite herboſo, inſolant, donec candorem ſummum contraxerit. Præcipiunt hoc obeundum munus vere, cum ſol remiſſa vehementia humorem pariat, vt non facilè liquetur. Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet corpora: datur in ſorbitione dyſentericis, ac milij magnitudine decem grana ceræ hauſta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari.

Propolis. Cap. CVI.

Propolis eligi debet flaua, odorata, ſtyracẽ referens, in vehemẽti ariditate mollis, & maſtiches more ductilis. Magnopere calfacit, & euocat: aculeos, & omnia infixa corpori extrahit, in vetere tuſsi ſuffita proficit, impetigines admota tollit: ea in alueariorum foribus, ceroſæ naturæ inuenitur.

Triticum. Cap. CVII.

Optima è tritici generibus ad ſecundę valetudinis vſus ha bentur,quæ recentia,& iã perfectè adulta,colorem luteũ referunt: dein ſequuntur trimeſtria, quæ nonnullis ſitania nominantur. Itaque cruda in cibis teretes tineas gignunt, canum morſibus proſunt, manſa & impoſita: confectus eorum ſimilagine panis,plus alit, quàm cibarius: è trimeſtrium farina panis leuiorem cibum præbet, & qui facile in mẽbra demandetur. Farina eorũ cum hyoſcyami ſucco illinitur aduerſus neruorũ fluxiones,quas Græci rheumatiſmos vocãt.Itẽ contra interaneorum inflationes, lentigines ex aceto mulſo tollit.Furfures autẽ in acri aceto decocti,turgentes mammas ſedant: viperarum ictibus auxiliantur, & torminoſis proſunt. Farinaceũ fermentũ calfaciendi, extrahẽdiq; vim habet: priuatim callos pedũ,clauosq; extenuat,& cætera tubercula furunculóſq; ex ſale cõcoquit,& aperit.Sitaniorũ farina,contra venenatos ictus cũ aceto aut vino,cõmodiſsimè illinitur:eadẽ ſi decocta in glutini modũ delingatur,cruẽtis excreationibus ꝓderit:cõtra tuſsim,& exaſperatas arterias, cum mẽtha & butyro decocta,efficax eſt.

Tritici

οἱ πρόσφατοι καὶ τελείως ἠδρικότες, τῇ χρόᾳ μηλίζουσιν· εἶτα μετὰ τούτους οἱ τριμηνιαῖοι, λεγόμενοι δὲ ὑπό τινων σιτάνιοι· ὠμοὶ οὖν βρωθέντες, ἕλμινθας στρογγύλας γεννῶσι, μασηθέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες, ὠφελοῦσι κυνοδήκτοις· ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως αὐτῶν γινόμενος ἄρτος, εὐτροφώτερός ἐστι τοῦ συγκομιστοῦ· ὁ δὲ ἐκ τῶν σιτανίων ἀλεύρων, κουφότερος καὶ εὐανάδοτος. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον σὺν ὑοσκυάμου χυλῷ, καταπλάσσεται πρὸς νεύρων ῥευματισμοὺς, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων, σὺν ὀξυμέλιτι δὲ φακοὺς αἴρει. τὸ δὲ πίτυρον σὺν ὄξει δριμεῖ λέπρας ἀφίστησι καταπλασσόμενον θερμὸν, καὶ πάσης φλεγμονῆς ἐν ἀρχῇ κατάπλασμα σύμφορον, μετὰ δὲ πηγάνου ἀφεψήματος ἑψηθὲν, μαστοὺς σπαργῶντας παύει, καὶ ἐχιοδήκτοις ἁρμόζει, καὶ στροφουμένοις. ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀλεύρων ζύμη θερμαντικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική· ἰδίως τὰ ἐν πέλμασι λεπτύνει, καὶ τὰ ἄλλα φύματα, καὶ δοθιῆνας σὺν ἁλσὶν ἐκπέσσει καὶ ἀναστομοῖ. τὸ δὲ τῶν σιτανίων πυρῶν ἄλευρον, ἰοβόλοις ἁρμόζει καταπλαττόμενον ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ· ἑψηθὲν δὲ τρόπον κόλλης καὶ ἐκλειχόμενον, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ· καὶ πρὸς βῆχας καὶ ἀρτηρίας τραχυσμοὺς, σὺν ἡδυόσμῳ καὶ βουτύρῳ ἑψηθὲν ποιεῖ.

καὶ ἡ ἐξ

καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γύρις ἑψηθεῖσα σὺν μελικράτῳ, ἢ ὑδρελαίῳ, πᾶσαν διαφορεῖ φλεγμονήν. καὶ ὁ ἄρτος σὺν μελικράτῳ ἑφθὸς καὶ ὠμὸς καταπλασσόμενος, πᾶσαν φλεγμονὴν παραμυθεῖται μαλακτικώτατος ὑπάρχων, καὶ παρυποψύχων· μιγεὶς πόαις ἢ χυλοῖς τισίν. ὁ δὲ παλαιὸς καὶ ξηρὸς καθ᾽ ἑαυτὸν μιγεὶς τισὶν, ἵστησι κοιλίαν ῥέουσαν. ἅλμῃ δὲ βραχεὶς ὁ πρόσφατος καὶ καταπλασθεὶς, παλαιοὺς λειχῆνας ἰᾶται. * κόλλα δὲ ἡ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως καὶ γύρεος πρὸς τὴν τῶν βιβλίων κόλλησιν, ἁρμόζει ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν ὑγροτέρα καὶ χλιαρὰ καταρροφουμένη, κοχλιαρίου πλῆθος.

Περὶ Κριθῆς. Κεφ. ρη΄.

Κριθὴ δὲ ἀρίστη ἡ λευκὴ καὶ καθαρά· ἀτροφωτέρα δὲ πυροῦ. τοῦ μέντοι γινομένου ἐξ αὐτῆς ἀλφίτου ἡ πτισάνη τροφιμωτέρα, διὰ τὴν ἐν τῇ ἑψήσει χύλωσιν. ποιοῦσα δὲ πρὸς τὰς δριμύτητας καὶ τὰς περὶ ἀρτηρείαν τραχύτητας καὶ ἑλκώσεις πρὸς ἃς καὶ ἡ πυρίνη πτισάνη ἁρμόζει τροφιμωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα οὖσα κατὰ πᾶν. δὲ καὶ γάλα συνεψηθεῖσα μαράθρου σπέρματι, καὶ ῥοφουμένη. ἔστι δὲ οὐρητικὴ σμηκτικὴ, φυσώδης, κακοστόμαχος, συμπεπτικὴ οἰδημάτων.

Tritici pollen ſi ex aqua mulſa, aut hydrelæo decoquatur, omnem diſcutit inflammationem. Panis & crudus, & coctus cum aqua mulſa inflammationes omneis illitu mulcet: cum emolliat, & quadamtenus refrigeret: ſed herbis ſuccíſve huic rei accommodatis admiſceatur. Vetus panis aridus, adiectis conuenientibus, citam aluum cohibet. Recens muria maceratꝰ, illitu vetuſtas impetigines ſanat. Glutinum ex ſimilagine, & polline, quo chartæ glutinantur, ſanguinem excreátibus prodeſt, ſi liquidus ac tepidum cochlearis menſura detur ſorbendum.

Hordeum. Cap. CVIII.

Hordeũ optimũ eſt candidũ purúmq;, id minus q̃ triticum alit. Ptiſana tamẽ ob cremorẽ in decoctione redditũ, plus alimẽti præbet, q̃ polẽta ex hordeo facta, Contra acrimonias atq; gutturis ſcrabritias, exulcerationẽſq; pollet: quibus etiam triticea ptiſana præſidio eſt: ſed plus alit, magiſq; vrinã mouet. Lac abũdè ſuppeditat, ſi cũ fœniculi ſemine decocta ſorbeatur. Hordeũ abſterget, vrinam ciet, inflationẽ parit, ſtomacho aduerſatur, tumores cõcoquit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0241-2 DFG

Farina hordeacea decoquitur in mulſa aqua cum fico, vt inflammationes collectioneſque diſcutiat: duritias cum reſina, & fimo columbarum concoquit: cum meliloto autem, & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant: aduerſus inteſtinorum inflationes cum lini ſemine, fœnogræco, & ruta, illini iuuat: ſtrumas cũ pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina, ad cõctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut malicorio, aut ſylueſtribus pyris, aut rubo, alui profluuia ſiſtit: podagricis inflãmationibus, cum cotoneis aut aceto prodeſt: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplaſma, & calida impoſita, lepris medetur. Cremor verò farinæ ex aqua, atq; cũ pice, & oleo decoctus, puri mouẽdo eſt: cũ aceto ſubactus itidem, & cum pice, contra articulorũ fluxiones prodeſt. Farina ex his aluum cohibet, inflammationesq; mitigat.

Zythum. Cap. CIX.

Ex hordeo pot⁹ fit, cui Zytho nomẽ eſt. Is vrinã cit, renes & neruos tentat, mẽbranis, præſertim cerebrũ veſtiẽtibus, officit: inflationẽ parit, vitioſum ſuc-

διαφορεῖ δὲ τὸ ἄλευρον αὐτῆς μετὰ σύκων καὶ μελικράτου ἑψηθὲν οἰδήματα καὶ φλεγμονάς· συμπέττει δὲ καὶ τὰς σκληρείας μετὰ πίσσης καὶ ῥητίνης καὶ περιστερᾶς κόπρου· σὺν μελιλώτῳ δὲ καὶ κωδίαις ἀνωδυνίαν παρέχει τοῖς πλευρὰν ἀλγοῦσι· καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων μετὰ λινοσπέρμου καὶ τήλεως καὶ πηγάνου· μετὰ δὲ πίσσης ὑγρᾶς καὶ κηροῦ καὶ οὔρου παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίου, χοιράδας ἐκπέπτει. σὺν μυρσίνῃ δὲ ἢ οἴνῳ ἢ ἀχράσιν ἢ βάτῳ ἢ σιδίοις, κοιλίας ῥεύματα ἵστησι· σὺν κυδωνίῳ δὲ ἢ ὄξει, ποδαγρικὰς φλεγμονὰς ὠφελεῖ· ἑψηθὲν δὲ μετὰ ὄξους δριμέως ὃν τρόπον ὠμὴ λύσις, καὶ θερμὸν ἐπιτιθέμενον, λέπρας ὑγιάζει. χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι καὶ ἑψηθὲν σὺν πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ, πυοποιόν ἐστι· σὺν ὄξει ὃ χυλωθὲν καὶ ἑψηθὲν μετὰ πίσσης, πρὸς τὰ τῶν ἄρθρων ῥεύματα ἁρμόζει· τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον κοιλίας σταλτικὸν, καὶ φλεγμονῶν πραϋντικόν.

Περὶ Σύθου. Κεφ. ρθʹ.

Σύθος σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς. ἔστι δὲ διουρητικὸς, καὶ νεφρῶν καὶ νεύρων ἁπτικὸς, καὶ μάλιστα μηνίγγων κακωτικός· πνευματωτικός τε καὶ γεννητικὸς κακοχυμιῶν.

χυμιῶν, καὶ ἐλεφαντιάσεως ποιητικός. εὐεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλέφας γίνεται βρεχόμενος αὐτῷ.

Περὶ Κούρμιθος. Κεφ. ρι.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ κοῦρμι, σκευαζόμενον δὲ ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου πόματι πολλάκις χρῶνται, κεφαλαλγές ἐστι καὶ κακόχυμον, καὶ τοῦ νεύρου βλαπτικόν. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ πυρῶν τοιαῦτα πόματα, ὡς ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν ἰβηρείᾳ καὶ βρετανίᾳ.

Περὶ Ζειᾶς. Κεφ. ρια.

Ζειὰ διπλῆ· ἡ μὲν γὰρ ἁπλῆ, ἡ δὲ δίκοκκος καλεῖται, ἐν δυσὶν ἐλύτροις ἔχουσα συνεζευγμένον τὸ σπέρμα. ἔστι δὲ τροφιμωτέρα μὲν κριθῆς, εὔστομος· ἀτροφωτέρα δὲ πυρῶν ἀρτοποιουμένη.

Περὶ Κρίμνου.
Κεφ. ριβ.

Κρίμνον ἀδρότερόν ἐστι τῇ κατεργασίᾳ τοῦ ἀλεύρου γινόμενον ἔκ τε ζείας καὶ πυροῦ, ἐξ οὗ ὁ πολτὸς γίνεται. ἔστι δὲ ἱκανῶς τρόφιμον καὶ εὐκατέργαστον, σταλτικώτερον δὲ κοιλίας τὸ ἀπὸ τῆς ζείας μάλιστα προφωχθείσης.

Περὶ Ὀλύρας. Κεφ. ργ.

Καὶ ἡ ὄλυρα δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶ τῆς ζειᾶς, ἀτροφωτέρα δὲ κατὰ ποσὸν ἐκείνης· ἀρτοποιεῖται δὲ καὶ αὐτή. καὶ κρίμνον ἐξ αὐτῆς ὡσαύτως γίνεται.

ſuccū creat, elephātiaſin gignit: perfuſū Zytho ebur, obſequioſū & operi tractabile redditur.

Curmi. Cap. CX.

Fit & ex hordeo potus, quē curmi nominãt, eóq; ſæpe potu, pro vino vtũtur: verùm dolorem capitis mouet, malum ſuccū gignit, neruis nocet. Cōſimilia etiā potus genera ex tritico fieri ſolent, in Iberia, quæ occidentē ſpectat, & Britānia.

Zea, ſeu ſemen. Cap. CXI.

Zea duorum generum eſt: vna ſimplex, altera in geminis putaminibus grana bina iūcta gerit, ob id dicoccos appellat̃. Plus quàm hordeū alit, ori grata: digeritur in panificia, minus quàm triticum alens.

Craſsior farina.
Cap. CXII.

Crimnon craſsior eſt ex Zea triticóque farina, ex qua pultem faciunt. Abundè alit, facilè conficitur, aluum vehementius adſtringit, ſi Zea, ex qua fit, prius torreatur.

Siligo. Cap. CXIII.

Eidem generi ſigillo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit: in panes, vt Zea, cogitur. Fit quoq; è ſiligine craſsior farina, quam Græci crimnon vocitāt.

Athera. Cap. CXIIII.

Athera ex Zea fit tenuiſsimè molita: eſt autẽ ſorbitio, quaſi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.

Tragos. Cap. CXV.

Tragos quandam halicæ frugis figuram gerit: multò minus, quàm Zea nutrit, quòd multum aceris habeat: quare ægrius conficitur, aluúmq; magis emollit.

Auena. Cap. CXVI.

Auena genicula quædam habet, folio & ſtipula triticũ imitatur, & in cacuminibus depẽdentes paruulas veluti locuſtas bipedes gerit, in quibus ſemen continetur, vtile ad cataplaſmata, vti hordeum. Pulte huius aluus ſiſtitur, prodeſt tuſsiẽtibus in ſorbitione ſuccus.

Oryza. Cap. CXVII.

Oryza frugum generis eſt, in paluſtribus riguíſq; naſcens. Mediocriter alit, ſed aluum ſupprimit.

Halica. Cap. CXVIII.

Halica fit ex Zea, quã dicoccon appellauimus: plus alit, q̃ oryza: aluũ magis cohibet, ſtomacho longè vtilior. decocta in aceto illitáque lepras tollit,

vnguium

Περὶ Ἀθήρας. Κεφ. ριδʹ.

Ἀθήρα δὲ ἐκ τῆς ἀληλεσμένης εἰς λεπτὸν ζειᾶς σκευάζεται· ἔστι δὲ ῥόφημα ὥσπερ πολτάριον ὑγρὸν, παιδίοις ἁρμόδιον· ποιεῖ δὲ καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα.

Περὶ Τράγου. Κεφ. ριεʹ.

Τράγος τὸ σχῆμα μὲν παραπλησίως τῷ χόνδρῳ ἔοικεν· ἀτροφώτερος δὲ παραπολὺ ζειᾶς, διὰ τὸ πολὺ ἔχειν τὸ ἀχυρῶδες. διὸ καὶ δυσκατέργαστός ἐστι, καὶ κοιλίας μαλακτικός.

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ριϛʹ.

Βρῶμος κάλαμός ἐστι, πυροῖς ὅμοιος καὶ τοῖς φύλλοις, γόνασι δὲ διειλημμένος. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρῳ ὥσπερ ἀκρίδια δίκωλα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα χρήσιμον εἰς καταπλάσματα ὡς ἡ κριθή. καὶ πόλτος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται σταλτικὸς κοιλίας. ὁ δὲ ἐξ αὐτοῦ χυλὸς ῥοφούμενος βήσσουσιν ἁρμόζει.

Περὶ Ὀρύζης. Κεφ. ριζʹ.

Ὄρυζα τῶν σιτηρῶν ἐστιν εἶδος, φυομένη ἐν ἑλώδεσι τόποις καὶ ὑγροῖς. τρόφιμος δὲ μετρίως καὶ κοιλίας σταλτική.

Περὶ Χόνδρου. Κεφ. ριηʹ.

Ὁ δὲ χόνδρος γίνεται μὲν ἐκ τῆς καλουμένης δικόκκου ζέας· τροφιμώτερος δὲ ὀρύζης στεγνωτικώτερος κοιλίας. εὐστομαχώτερος δὲ μᾶλλον. αἴρει δὲ καὶ λέπρας σὺν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταχρισθεὶς, καὶ λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι, καὶ αἰγυλώπια ἀρχόμενα θεραπεύει. ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τοῖς μετ' ἀλγήματος δυσεντερικοῖς εὔθετον.

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ριθ΄.

Κέγχρος ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν, ἀρτοποιηθεῖσα δὲ ἢ ὥσπερ πολτὸς σκευασθεῖσα κοιλίαν ἵστησιν, οὖρα δὲ κινεῖ. φωχθεῖσα δὲ καὶ βληθεῖσα εἰς σάκκους πυριωμένη, στρόφων καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἐστὶ βοήθημα.

Περὶ Ἐλύμου. Κεφ. ρκ΄.

Ελυμος, οἱ δὲ μελίνην, τῶν σιτηρῶν ἐστι σπερμάτων, κέγχρῳ ὁμοία· ὡσαύτως σιτοποιουμένη καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ ἁρμόζουσα, ἀτροφωτέρα μέντοι τῆς κέγχρου καὶ ἧττον στυπτική.

Περὶ Σησάμου. Κεφ. ρκα΄.

Σήσαμον κακοστόμαχον, καὶ δυσωδίας στόματος ποιητικὸν, ὁπόταν βιβρωσκόμενον ἐμμείνῃ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· καταπλασθὲν δὲ διαφορεῖ τὰς ἐν νεύροις παχύτητας, καὶ τὰ ἐν ὠσὶ θλάσματα, καὶ φλεγμονὰς καὶ πυρίκαυτα, καὶ κώλων ἀλγήματα, καὶ κεράστου δῆγμα θεραπεύει· σὺν ῥοδίνῳ δὲ κεφαλῆς ἀλγήματα ἐξ ἐγκαύσεως γινόμενα παραμυθεῖται· ἡ δὲ πόα καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ τὰ αὐτὰ ποιεῖ μάλιστα δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν καὶ περιωδυνίαις ἁρμόζει.

γίνεται

vnguium ſcabritias extricat, incipientibus ægilopiis medetur. Decoctum dyſentericis, quos excruciat dolor, infuſum, idoneum eſt.

Milium. Cap. CXIX.

Mlium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit, ſiſtit pulte ſua aluum, vrinam cit. Torretur milium, feruénſque in ſacco ponitur, vt torminibus, reliquiſq; doloribus, ſi foueatur, auxilio ſit.

Panicum. Cap. CXX.

PANICVM frumentaceis ſeminibus annumeratur, milio ſimile, eodémque modo in panes ſubigitur: eoſdem habet vſus, minus tamen & nutrit, & ſtringit.

Ceſama. Cap. CXXI.

SESAMA ſtomacho inutilis cibus, halitus, grauitatem facit, quoties inter mandendum commiſſuris dentium inhæſit: neruorum craſſitiem illitu diſcutit, medetur auribus fractis, ambuſtis, inflammationibus, coli doloribus, & ceraſtæ morſibus: capitis dolores, qui æſtuatione concitantur, ex roſacea lenit: eadem efficit harba decocta in vino, præſertim inflammationib⁹ oculorum doloribúſq; prodeſt.

Ex ea

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0245-6 DFG

Ex ea fit oleum quo Ægiptij vtuntur.

Lolium. Cap. CXXII.

Lolium quod inter ſegetes naſcitur, molitú, illitu nomas, putreſcentia vlcera, gangrænáſque emarginat: ſanat cum raphanis, ſale & aceto feros lichenas: & ex aceto, & ſulphure viuo, lepras: ſtrumas quoq; diſcutit, cum fimo columbino, et lini ſemine decoctum in vino: rumpit, quæ ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulſa, vtiliſsimè iſchiadicis illinitur: ſi cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, cóceptioné adiuuat.

Amylum. Cap. CXXIII.

Amylum ex eo appellatum eſt, quòd ſine mola fiat. Optimú ex trimeſtri, natione Creticum aut Ægyptium. Ratio faciundi amyli hæc eſt: Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies die, &, ſi fieri poteſt, nocte: cùm emollitum fuerit, effunditur ſenſim, ſine agitatione, aqua, quò minus cremor vtilis vnà excludatur. vbi moliſsimum eſſe videtur mutata aqua pedibꝰ calcari oportet: rurſus infuſa, teri: tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximédi,

reliquúmq;

γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτοῦ ᾧ οἱ αἰγύπτιοι χρῶνται.

Περὶ Αἴρας. Κεφ. ρκβ΄.

Αἴρα, οἱ δὲ θύαρος, αἶρα ἡ γινομένη ἐν τοῖς πυροῖς ἀλεσθεῖσα. δύναμιν ἔχει περιχαρακτικὴν νομῶν καὶ σηπεδόνων καὶ γαγγραίνης· μετὰ ῥαφανίων καὶ ἁλῶν καταπλασσομένη καὶ λειχῆνας ἀγρίους καὶ λέπρας σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει θεραπεύει· σὺν κόπρῳ δὲ περιστερᾶς καὶ λινοσπέρμῳ ἑψομένη ἐν οἴνῳ χοιράδας διαλύει· καὶ τὰ δύσπεπτα ῥήσσει. ἰσχιαδικοὺς τε σὺν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασσομένη ὠφελεῖ· σὺν ἀλφίτῳ δὲ ἢ σμύρνῃ ἢ κρόκῳ ἢ λιβανωτῷ ὑποθυμιωμένη συνεργεῖ τῇ συλλήψει.

Περὶ Αμύλου. Κεφ. ρκγ΄.

Αμυλον ὠνόμασται, διὰ τὸ χωρὶς μύλου κατασκευάζεσθαι. ἄριστον δέ ἐστι τὸ σκευαζόμενον ἐκ πυροῦ σιτανίου, κρητικὸν δὲ ἢ αἰγύπτιον. σκευάζεται δὲ ἐκ πυροῦ σιτανίου καθαροῦ, βρεχομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ τῆς νυκτός· ὅταν δὲ μαλακὸς γένηται, δεῖ πρᾳέως τὸ ὕδωρ ἐκχεῖν χωρὶς τοῦ κινεῖν, ἵνα μὴ συνεκκλύζηται τὸ νόσιμον. ἐπὰν δὲ παραστῇ μαλακώτατος γενόμενος, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τρίβειν τοῖς ποσὶν, εἶτα ὕδωρ ἐπιχέοντας τρίβειν· εἶτα ἀναιρεῖσθαι τὸ ὑφιστάμενον πίτυρον ἠθμῷ, καὶ τὸ λοιπὸν διηθήσαντας ἐμβαλεῖν εἰς ὑλιστῆρα, διυλίσαντάς τε εὐθέως ψύχειν ἐπὶ κεραμίδων καινῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ· ἔνικμον γὰρ κἂν ἐπ' ὀλίγον μείνῃ ὀξίζει. ποιεῖ δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ κοιλότητας καὶ φλυκταίνας· στέλλει δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς πινόμενον, καὶ τὰς περὶ ἀρτηρείαν πραΰνει· μίγνυται δὲ καὶ γάλακτι καὶ προσοψήμασι. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ ζειᾶς βραχείσης καὶ πλυθείσης πρὸς μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν, καὶ σταιτὸς τρόπον ἀποθλιβείσης διὰ τῶν χειρῶν καὶ ξηρανθείσης ἐν ὀξυτάτῳ ἡλίῳ ὡς προείρηται· τὸ δὲ τοιοῦτον ἄθετον μὲν πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ εὔθετον.

Περὶ Τήλεως ἀλεύρου. Κεφ. ρκδ΄

Τῆλις, καὶ τὸ ἐκ τῆς τήλεως ἄλευρον μαλακτικὴν καὶ διαχυτικὴν ἔχει δύναμιν· καταπλασσόμενον δὲ λεῖον σὺν μελικράτῳ ἑφθῷ, ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐντὸς, καὶ ἐκτός· σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει λεῖον καταπλασθὲν, σπλῆνα μειοῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα εἰς τὰ γυναικεῖα ὅσα κατὰ φλεγμονὰς ἢ μύσιν συνίσταται. σμήχει δὲ καὶ τρίχας καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας τὸ ἀπόθλιμμα αὐτῆς ἐν ὕδατι ἑψηθείσης· σὺν στέατι δὲ χηνείῳ προστίθεται ἀντὶ πεσσοῦ· μάλασσον καὶ ἀνευρῦνον τοὺς περὶ τὴν ὑστέραν τόπους.

χλωρὰ

reliquúmq; quallo ſportiſque ſiccatum tegulis nouis confeſtim torreatur flagrantiſsimo in ſole : nanque ſi pauliſper vdum maneat, acorem concipit. Contra fluxiones oculorum, puſtulas, cauáque vlcera efficax eſt: ſanguinis reiectiones potu cohibet, exaſperatas fauces lenit, lacti atque obſoniis admiſcetur. Fit etiam amylum ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & ſubactæ farinæ modo manibus ſubigitur: preſſáque feruentiſsimo in ſole, vt antè retulimus, exiccatur: nullius in medicina vſus, ad alia tamen conueniens.

Fœnũ græcũ. Cap. CXXIIII.

Fœnigræci farina vim habet emolliendi diſcutiendiq;: in aqua mulſa decocta aduerſus tam internas, q̃ externas inflãmationes, efficaciter illinitur: lienem cũ aceto, & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis ſubuenit: & ſiue tumor, ſiue præcluſio ſit vuluæ fouẽt, & inſidẽt. Fenigręci in aqua decocti cremor expreſſꝰ, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat: locos dilatat, et emollit, ſi cũ anſerino adipe peſsi vice ſubiiciat̃,

Viride

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0247-7 DFG

Viride cum aceto vtiliſsimum imbecillib⁹ locis, & vlcera ſentientibus. Decoctum eius prodeſt aduerſus teneſmos, fœtidámque dyſentericorũ proluuiem: Oleũ quod ex eo exprimit, & myrtho, capillos & genitalium cicatrices abſterget.

Linum. Cap. CXXV.

Linum vulgò notum eſt, cuius ſemé eaſdem quas fœnumgræcum vires habet. Diſcutit & emollit omnem intus foríſque inflammationé, cum melle, oleo, exiguáque aqua decoctum, aut melle cocto exceptum: vitia cutis in facie varóſque crudum tollit, illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duritiáſque diſcutit: vlcera quæ ſerpunt, fauóſque, cum vino decoctum expurgat: vngues ſcabros eximit, cũ pari modo naſturtij & mellis: vitia pectoris extrahit ſi ex melle in eclegmatis vicem ſubſtituatur: tuſsim lenit, venerem ſtimulat, ſi farina piperis, & melle exceptum, pro placenta largius adſumatur. Hui⁹ decoctum interaneorum vuluæque eroſionibus immittitur, alui excrementa euocat, ad vuluæ iuflammationes in deſeſsionibus perquàm vtile.

Cicer

χλωρὰ δὲ μετ' ὄξοις ἀτονοῦσι τόποις καὶ εἱλκωμένοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πρὸς τενεσμοὺς καὶ δυσώδη ὑποχωρήματα δυσεντερικά. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἔλαιον μετὰ μυρσίνης σμήχει τρίχας, οὐλάς τε τὰς ἐν αἰδοίοις.

Περὶ Λίνου. Κεφ. ρκέ.

Λίνον γνώριμον, δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα τὴν αὐτὴν τῇ τήλει. διαφορεῖ καὶ μαλάσσον πᾶσαν φλεγμονὴν ἐντός τε καὶ ἐκτὸς, σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι ὀλίγῳ ἑψηθὲν, ἢ ἑφθῷ μέλιτι ἀναληφθέν· αἴρει δὲ καὶ ἐφήλεις ὠμὸν καὶ ἰόνθους σὺν νίτρῳ καταπλασθὲν καὶ σύκοις· σὺν κονίᾳ δὲ, παρωτίδας καὶ σκληρίας διαφορεῖ· ἕρπητάς τε σὺν οἴνῳ ἑψηθὲν καὶ κηρία ἐκκαθαίρει· ὄνυχάς τε λεπροὺς ἀφίστησι σὺν καρδάμῳ ἴσῳ καὶ μέλιτι· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ ληφθέν· καὶ βῆχας παρηγορεῖ, παρορμᾷ δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια μιγὲν μέλιτι καὶ πεπέρει ἀντὶ κοπτῆς πολὺ λαμβανόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ ἐνίεται πρὸς ἐντέρων καὶ ὑστέρας δηγμοὺς, καὶ ἐκ κομιδὴν περιττωμάτων καὶ φλεγμονὰς τὰς ἐν μήτρᾳ εἰς ἐγκάθισμα, ὥσπερ τὸ τῆς τήλεως εὐχρηστεῖ.

Περὶ

Περὶ Ἐρεβίνθου. Κεφ. ρκϛʹ.

Ἐρέβινθος ὁ ἥμερος, εὐκοίλιος, οὐρητικὸς, πνευμάτων γεννητικὸς, εὐχροίας περιποιητικὸς, καταμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων, καὶ γάλακτος γεννητικὸς, καταπλάσσεται δὲ μάλιστα σὺν ὀρόβοις ἑφθὸς, πρὸς ὄρχεων φλεγμονὰς καὶ μυρμηκίας, πρός τε ψώρας καὶ ἀχώρας καὶ λειχῆνας καὶ τὰ καρκινώδη ἕλκη καὶ κακοήθη σὺν κριθῇ καὶ μέλιτι.

Καλεῖται δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶδος, κριός. ἀμφότεροι δέ εἰσι διουρητικοὶ, διδομένου πρὸς ἴκτερον καὶ ὕδρωπα τοῦ ἀφεψήματος αὐτῶν σὺν λιβανωτίδι. βλάπτουσι δὲ καὶ κύστιν εἱλκωμένην καὶ νεφρούς. πρὸς δὲ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας νεομηνίας οὔσης, ἔνιοι ἑκάστης ἐξοχῆς ἐρεβίνθῳ ψαύοντες ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, εἴς τε ὀθόνην ἀποδήσαντες αὐτοὺς, ῥίπτειν εἰς τοὐπίσω κελεύουσιν, ὡς ἀποπιπτουσῶν τῶν ἀκροχορδόνων. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριος, ἐρέβινθος ὅμοιος τοῖς φύλλοις τῷ ἡμέρῳ, ὀσμῇ δριμὺς, τῷ καρπῷ διαφέρων· ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

Περὶ Κυάμου ἑλληνικοῦ. Κεφ. ρκζʹ.

Κύαμος ἑλληνικὸς πνευματώδης, φυσώδης, δύσπεπτος, δυσόνειρος, βηχὶ δὲ σύμφορος καὶ σαρκῶν γεννητικὸς, * μέσος θερμοῦ καὶ

Cicer. Cap. CXXVI.

CICER ſatiuum aluo idoneum eſt, vrinam ciet, inflationem parit, colorem commendat, menſes ac partus expellit, lac auget, cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes teſtium, verrucoſas informicationes, ad ſcabiem vlcera capitis manantia, impetiginésque: contra carcinomata, & vlcera, quę cachoëthe vocantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterum genus arietinum nominatur: vtrunque cit vrinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus, eorum decocto. Lædunt ea exulceratam veſicam, & renes. In verrucarum formicantium penſiliúmque genere, prima luna ſingulis granis ſingulas tangũt, eáque grana linteolo deligata abiici poſt ſe præcipiunt, ita decidere eas arbitrãtur. Sylueſtre cicer, foliis ſatiuo ſimile eſt, odore acri, ſed ſemine diſcrepat: idem quod ſatiuum præſtat.

Faba. Cap. CXXVII.

Faba inflationem excitat, ægrè concoquitur, tumultuoſa ſomnia facit, tuſſi confert, carnem gignit, media calidi, frigidiq;

gidiq; natura. Decocta in poſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias, & cœliacorũ profluuia ſiſtit: contra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur. ſi aqua prior inter coquendũ abiiciatur. Viridis plus negotij ſtomacho exhibet, maioremq́; flatũ parit. Lomẽtum eius, & per ſe, & cum polẽta illitum, inflammationes quas vulnus excitauit, mitigat: cicatrices cõcolores facit, turgentes grumoſo lacte mammas, etiam ſi inflãmatione tentẽtur, adiuuat: lac reſtinguit, furũculos, ſugillata, parotidáſq; cũ fœnigræci farina & melle diſcutit: cum roſa autem, thure, & oui candido, ꝓcidẽtes oculos, tumores, vuáſque, reprimit: ſubactũ vino, ſuffuſiones & ict⁹ oculorum recreat. Manducata ſine cortice faba, ad auertendas fluxiones, fronti illinitur: decocta in vino teſtium collectiones ſanat: quo tardius pubes erũpat, pueris imo ventri illinitur, vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui poſt euulſionem renaſcũtur, gracileſcunt, & minus alimenti capeſſunt, cũ polenta, ſciſſo alumine, & vetere oleo impoſiti cortices,

ſtrumas

καὶ ψυχροῦ. ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὀξυκράτῳ καὶ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, δυσεντερείας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐπέχει· καὶ πρὸς ἐμέτους δὲ εὔθετος βρωθείς. γίνεται δὲ ἀφυσσότερος τοῦ πρώτου ὕδατος κατὰ τὴν ἕψησιν ἀποχεομένου. ὁ δὲ χλωρὸς καὶ κακοστομαχώτερος καὶ φυσσωδέστερος. τὸ δὲ ἄλευρον τοῦ κυάμου καταπλασθὲν καθ' ἑαυτό τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ, τὰς ἐκ πληγῆς φλεγμονὰς πραΰνει· καὶ οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖ, καὶ μαστοὺς χονδριῶντας καὶ φλεγμαίνοντας ὠφελεῖ· γάλα τε σβέννυσι. σὺν μέλιτι δὲ καὶ τηλίνῳ ἀλεύρῳ δοθιῆνας καὶ παρωτίδας καὶ ὑπώπια διαφορεῖ. σὺν ῥόδῳ τε καὶ λιβάνῳ καὶ τῷ τοῦ ὠοῦ λευκῷ, ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα καὶ οἰδήματα στέλλει· φυραθὲν δὲ σὺν οἴνῳ, συγχύσεις καὶ πληγὰς ὀφθαλμῶν καθίστησιν· εἴς τε ἀνακόλλημα ῥεύματος χωρὶς τοῦ λέπους μασσηθεὶς, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μετώπου, καὶ διδύμων φλεγμονὰς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ θεραπεύει· καὶ τοῖς ἐφηβαίοις δὲ τῶν παίδων καταπλασσόμενος, ἀνήβους ἐπιπολὺ τηρεῖ· σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς. τὰ δὲ λέπη καταπλασσόμενα, τὰς ἐκτιλθείσας τρίχας ἀτρόφους καὶ ἰσχνὰς κατασκευάζει. μετὰ δὲ ἀλφίτου καὶ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καταπλασθέντα παλαιοῦ, χοιράδας διαφορεῖ καὶ ἔρια βάπτει τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν βδελλῶν αἱμοῤῥαγίας λελεπισμένος εἰς δύο διαιρεθεὶς καθ᾽ ὃ προσπέφυκεν, ἐπέχει προστυπτύμενος κατὰ τὸ ἡμιτόμιον.

Περὶ Κυάμου αἰγυπτίου.

Κεφ. ρκή.

Ο δὲ αἰγύπτιος Κύαμος ὃν ἔνιοι ποντικὸν καλοῦσι, πλεῖστος μὲν γίνεται ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἀσίᾳ δὲ καὶ ἐν κιλικίᾳ ἐν ταῖς λίμναις εὑρίσκεται. ἔχει δὲ φύλλον μέγα ὡς πέτασον, καυλὸν δὲ πηχυαῖον, περὶ δάκτυλον τὸ πάχος· ἄνθος δὲ ῥοδόχρουν, διπλάσιον μήκωνος· ὅπερ ἀπανθῆσαν φέρει φυσκία παραπλήσια θυλακίσκοις, ἐν οἷς κύαμος μικρὸς ὑπεραίρων τὸ πῶμα ὡς πομφόλυξ. καλεῖται δὲ κιβώριον ἢ κιβώτιον, διὰ τὸ τὴν φυτείαν τοῦ κυάμου γίνεσθαι αὐτοῦ ἐντιθεμένου ἐν ἰκμοβώλῳ. οὕτω τε εἰς τὸ ὕδωρ ἀφιεμένου. ῥίζα δὲ ὕπεστι παχυτέρα καλάμου· βιβρωσκομένη ἑφθή τε καὶ ὠμή· κολλοκασία καλουμένη. ὁ δὲ κύαμος βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός. ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας, καὶ μείζων τοῦ ἑλληνικοῦ· ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον· ἁρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον

ἐπιπασσό-

ſtrumas diſcutiũt: decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dẽpto cortice in illas parteis diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluxionibus ab hirundine concitatis: nanque eas ſupprimit, ſi ſemiſecta apprimatur.

Faba Ægyptia.

Cap. CXXVIII.

Ægyptia faba, quã aliqui Põticam vocant, in Ægypto plerũque prouenit: in Aſiæ etiam Ciliciæq; lacubus, inuenit̃. Folia habet ampla, etiam ſi ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti craſſitudine: florẽ roſeum dupla papaueris amplitudine: & vbi flore exuitur, fert folliculos veſparum fauis ſimiles, in quibus faba ſupra operculum, bullantis ampullę modo, ꝓminet. Ciborion aut Cibotion ideo nominant, id eſt arculã, quoniã ſeratur ipſa, humenti glebæ mãdata, & ita in aquã demiſſa. Radice firmat̃ harundine craſſiore, quæ cruda coctáve eſtur: ei colocaſiæ nomen eſt. Faba virens mãditur, & exiccata nigreſcit, vulgarẽ magnitudine ſuperat. Adſtringendi facultatem obtinet, & ſtomacho vtilem: dyſentericis, cœliacisq; prodeſt,

inſparſo,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0251-8

inſparſo, polentæ vice, lométo: datur quoq; in pulte. Cortices in vino mulſo decocti, ſi terni inde cyathi bibãtur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride ſpectatur, guſtu amarum, ſi tritum & cum roſaceo coctum inſtilletur.

Lens. Cap. CXXIX.

Lens frequenti cibo aciem oculorum obtundit, ægrè cócoquitur, ſtomachum malè habet, cúmq; & inteſtina inflat: ſed aluum cum cortice cocta ſiſtit. Præſtat in cibo, quæ facillimè coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adſtringendi: qua ex cauſa aluum cohibet, ſi detracto anteà cortice diſcoquatur accuratè, primáque aqua inter coquendum effundatur (quippe primum id decoctum ventré reſoluit) Somnia tumultuoſa excitat, capiti, neruis, ac pulmoni inutilis: melius ſuo fungetur munere contra alui fluxiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis roſis, aut meſpilis, ſorbíſve, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis ĩtegris:

quæ

ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλφίτου, καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδοται. τὰ δὲ λέπη μᾶλλον ποιεῖ ἑψόμενα ἐν οἰνομέλιτι, καὶ ποτιζόμενα πλῆθος κυάθων τριῶν, καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐτοῦ, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ συνεψόμενόν τε καὶ ἐνσταζόμενον.

Περὶ Φακοῦ. Κεφ. ρκθ´.

*Φακὸς βιβρωσκόμενος συνεχῶς, ἀμβλυωπὴς, δύσπεπτος, κακοστόμαχος, πνευματικὸς στομάχου καὶ ἐντέρων, κοιλίας δὲ σταλτικὸς σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος· διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ἑψανὸς καὶ μηδὲν ἀνιεὶς ἐν τῇ διαβροχῇ μέλαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν· ὅθεν κοιλίαν ἵστησι, περιαπολεπισθεὶς καὶ ἑψηθεὶς ἐπιμελῶς, τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἀφέψεσθαι ὕδατος ἀποχεομένου, λυτικὸν γὰρ κοιλίας τὸ πρῶτον ἀφέψημα αὐτοῦ, ἔστι δὲ δυσόνειρος, ἄθετος πρὸς τὰ νευρώδη καὶ πνεύμονα καὶ κεφαλήν. βέλτιον δὲ τὸ ἴδιον ἔργον ἀποτελεῖ πρὸς τὰ ῥεύματα τῆς κοιλίας, μιγείσης αὐτῷ μετ᾽ ὄξους, σέρεως ἢ ἀνδράχνης, ἢ σεύτλου μέλανος, ἢ μύρτων, ἢ σιδίων, ἢ ῥόδων ξηρῶν, ἢ μεσπίλων, ἢ οὔων, ἢ ἀπίων Θηβαϊκῶν, ἢ κυδωνίων μήλων, ἢ κιχωρείου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ κηκίδων ὁλοκλήρων,

αἵτινες

αἳ τινες μετὰ τὴν ἕψησιν ῥίπτονται, ἢ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα. δεῖ δὲ τὸ ὄξος ἐπιμελῶς συγκαθεψεῖν αὐτῷ· εἰ δὲ μὴ, ταράττει τὴν κοιλίαν, καὶ ἀνατροπὴν δὲ στομάχου περιλεπισθέντες τριάκοντα φακοὶ καὶ καταποθέντες ὠφελοῦσι· παρηγορεῖ δὲ καὶ ποδάγρας σὺν ἀλφίτῳ ἑφθὸς κατεψηθεὶς καὶ καταπλασθείς· μετὰ δὲ μέλιτος κόλποις κολλᾷ, ἐσχάρας περιρρήττει καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει· σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεὶς σκληρώματα καὶ χοιράδας διαφορεῖ· σὺν μελιλώτῳ δὲ ἢ κυδωνίῳ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ δακτυλίου θεραπεύει, ῥοδίνου μιγνυμένου· ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων ἐν δακτύλῳ φλεγμονῶν καὶ κόλπων μεγάλων, σὺν σιδίοις ἢ ῥόδοις ξηροῖς ἀφεψόμενος μιγνυμένου καὶ μέλιτος· πρὸς νομὰς δὲ γαγγραινικὰς ὁμοίως, ἢ καὶ θαλάσσης μιγνυμένης· πρὸς δὲ φλυκταίνας καὶ ἕρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χίμετλα ὡς προείρηται· πρὸς δὲ χονδριῶντας μαστοὺς καὶ σπαργανώσεις ἑψόμενος ἐν θαλάττῃ ἁρμόζει καταπλασθείς.

Περὶ Φασιόλου. Κεφ. ρλ΄.

Φασίολος φυσώδης, πνευμάτων κινητικὸς, δύσπεπτος. ἑψηθεὶς δὲ χλωρὸς καὶ ἐσθιόμενος, κοιλίας μαλακτικός· πρὸς δὲ ἐμέτους εὔθετος.

Περὶ

quæ poſt decoctionem abiiciuntur, vel vuarum rhois quæ obſoniis inſparguntur: verùm acetum cum eo diligéter percoqui debet, aliàs aluum conturbat. Contra ſubuerſionem ſtomachi, triginta grana lentis delibrata deuorari proderit: decocta cum polenta, & illita, podagras lenit: ſinus cum melle glutinat, cruſtas rumpit, vlcera purgat, decocta in aceto duritias & ſtrumas diſcutit, cũ cotoneo aut melilolo medetur inflammationibus oculorum, ſediſque, addito roſaceo: ſed in amplo ſinu aut inflammationibus ſedis, quæ maius remedium exigunt, cum putamine punici, ac ſiccis roſis, adiecto melle, decoquitur: nõmis quæ in gangrænam euaſerunt, adiuncta maris aqua, puſtulis, & his quæ ſerpunt, igni ſacro, pernionibusq́;, vt anteà dictum eſt: contra mammas in quibus lac in grumos coiit, & præ nimia ſui copia profunditur, cocta in aqua maris, & illita auxiliatur.

Phaſioli. Cap. CXXX.

Phaſioli inflant, ſpiritus cient, ægrè coquútur. Virides cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.

Eruum. Cap. CXXXI.

Eruum paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio, tenuis, ſemina in valuulis habẽs, è quibus farina fit, nomine eruina, ad medendi vſus conueniens. Eruum capiti oneroſum eſt, aluum eſu turbat, ſanguinẽ per vrinam extrahit, elixo boues ſaginantur. Parandæ farinæ ratio hæc eſt. Vberiora grana cãdidáque deliguntur, permiſcendóque aqua reſpergũt, donec ſufficienter combibãt: poſtea torrẽtur, vſque dum hians cortex diſrumpatur: molitáque, farinario cribro incernuntur, poſtremò farina recõditur. Hæc aluo vtilis eſt. Vrinam ciet, meliorem colorem efficit, ſanguinem per veſicam aut aluum cum torminibus elicit, ſi largius in cibo aut potu aſſumatur: vlcera cum melle purgat, lentigines & vitia cutis in facie, & maculas totúmq; corpus emẽdat: nomas, gãgrænas, duritiáſq;, ſerpere nõ patit̃ mãmarũ duritias emollit, atra vlcera quæ theriomata vocãt, fauóſque emarginat, carbũculos rũpit: cũ vino ſubacta illitu morſib⁹ viperarũ, canũ, hominũq; medet̃: vrinę difficultates, teneſmóſq;, ex aceto mitigat.

Eruum

Περὶ Ὀρόβου. Κεφ. ρλά.

Ὄροβος γνώριμος θαμνίσκος, στενόφυλλος, λεπτὸς, ἔχων σπερμάτια ἐν λοβοῖς, ἐξ ὧν γίνεται τὸ καλούμενον ὀρόβινον ἄλευρον, ὃ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. ἔστι δὲ καρηβαρικὸς, κοιλίας ταρακτικὸς εἰ βρωθείη, αἷμά τε δι' οὔρων ἄγει· βοῦς δὲ λιπαίνει ἑφθὸς παρατιθέμενος. σκευάζεται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀρόβινον οὕτω· ἐκλέξας τοὺς εὐτρόφους, καὶ λευκοὺς ῥαῖνε ὕδατι ἀναφυρῶν, ἐάσας τε ἐφ' ἱκανὸν συμπιεῖν, φρῦγε ἄχρις ἂν περιῤῥαγῇ ὁ φλοιός. εἶτα ἀλέσας καὶ διασείσας κοσκίνῳ, λεπτῷ ἀπόθες. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐρητικὸν, εὐχροίας ποιητικόν· πλεονασθὲν δὲ ἐν βρωτῷ ἢ ἐν ποτῷ, μετὰ στρόφων αἷμα ἄγει διὰ κοιλίας καὶ κύστεως· καθαίρει δὲ ἕλκη σὺν μέλιτι, καὶ φακοὺς καὶ ἐφήλεις καὶ σπίλους, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα· νομάς τε ἵστησι καὶ σκληρώματα, καὶ γαγγραίνας· καὶ σκληρίας μαλάσσει τὰς ἐν μαστοῖς, καὶ θηριώδη καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία περιῤῥήττει· φυραθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα καὶ ἐχιόδηκτα θεραπεύει καταπλασσόμενος· σὺν ὄξει δὲ δυσουρίας, καὶ στρόφους καὶ τεινεσμοὺς παύει. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἀτροφοῦσι, καρύου μέγεθος φρυκτὸν ληφθὲν σὺν μέλιτι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ καταντλούμενον, χιμέτλα καὶ κνησμοὺς τοὺς ἐν σώματι θεραπεύει.

Περὶ Θέρμου. Κεφ. ρλβʹ.

Θέρμος ἥμερος γνώριμος, οὗ τὸ ἄλευρον σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, ἕλμινθας ἐκτεινάσσει, καὶ αὐτοὶ δὲ ἀποβραχέντες, καὶ ἔμπικροι ἐσθιόμενοι, τὰ αὐτὰ δρῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθέν· ὅθεν καὶ σπληνικοὺς ὠφελεῖ. ἐπάντλημά τε γαγγραίνης ἐστὶ χρήσιμον, καὶ θηριομάτων, ψώρας ἀρχομένης, ἀλφῶν, σπίλων ἐξανθημάτων τε καὶ ἀχώρων. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ καταμηνίων, καὶ ἐμβρύων ἐπισπαστικὸν, μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος ἐν προσθέτῳ. καθαίρει δὲ τὸ ἄλευρον χρῶτα καὶ πελιώματα, καὶ φλεγμονὰς πραΰνει σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ ἰσχιάδας παρηγορεῖ καὶ φύματα, χοιράδας δὲ μεταβάλλει ἐν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθεὶς, καὶ ἄνθρακας περιῤῥήσσει. μεθ᾽ ὕδατος δὲ ὀμβρίου ἑψηθέντες οἱ θέρμοι ἄχρι χυλώσεως, σμήχουσι πρόσωπον· μετὰ δὲ χαμαιλέοντος ῥίζης τοῦ μέλανος ἑψηθέντες, προβάτων ψώρας ἰῶνται,

ἐν

Eruum tabidis, qui alimentum non ſentiunt, toſtũ, & ad vncis magnitudiné melle exceptum, ſumptumq́;, conuenit. Eius cremor perniones, & pruritus in toto corpore, ſanat fouendo.

Lupini. Cap. CXXXII.

Satiuus lupinus notus eſt, cuius farina cum melle delinctu, aut potu vẽtris animalia expellit. Ipſi quoq; macerati, & cum ſua amaritudine eſiti, eadẽ efficiũt. Decoctũ eorũ idem munus pręſtat, cum ruta & pipere potum: quare lienoſis prodeſt. Eodẽ *vlcera tetra, quæ theriomata vocant*, gangrænas, incipientẽ ſcabiem, eruptiones puſtularũ, vlcera in capite manãtia, vitiligines, maculáſque fouere vtiliſsimũ. Menſes & partus extrahit, cum myrrha & melle ſubditum in vellere. Eorum farina cutem liuoréſque corrigit, inflammationes cum polenta & aqua mitigat, tubercula & coxendicum cruciatus ex aceto lenit, ſtrumas in aceto cocta illitáque diſsipat, carbunculos rumpit. Decocti cœleſti aqua, donec in cremorem lenteſcant, faciem abſtergunt: medentur pecorũ ſcabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt tepente decocto abluantur.

Cit vrinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulceſcere cœperint, cum aceto poti, faſtidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt.

Lupinus ſylueſtris.
Cap. CXXXIII.

Gignuntur & ſylueſtres lupini, ſatiuis ſimiles, ſed omnino minores, qui eadem quæ ſatiui poſſunt.

Rapum. Cap. CXXXIIII.

Decocta rapi radix alit, inflationem parit, humentem ac fluxam carnem creat, venerem ſtimulat: decocto podagræ, pernionéſque fouentur, contritóque rapo atque impoſito iuuantur: ſi excauatæ radidici roſaceum ceratum adigagatur, & feruenti cinere eliqueſcat, exulceratis pernionibus proficiet.. Cymæ eius decoctæ manduntur, & vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præſertim quæ ſenſum doloris auferunt, anodyna vocant, idoneum eſt: potum contra venena ſalutare eſt, venerem cõcitat. Rapum muria cõditum, minus aliméti ſufficit: ſed multo magis appetentiam recreat.

Sylueſtre rapũ. Ca. CXXXV.

Sylueſtre rapum in aruis naſcitur,

* ἐκλελυμένων τῷ ἀφεψήματι χλιαρῷ. ἡ δὲ ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, οὔρησιν κινεῖ. οἱ δὲ ἀπογλυκανθέντες λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες στομάχου ἄσην πραΰνουσι, καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται.

Περὶ Θέρμου ἀγρίου.
Κεφ. ρλγ΄.

Γίνεται δὲ καὶ θέρμος ἄγριος, ἐμφερὴς τῷ ἡμέρῳ, κατὰ πάντα δὲ μικρότερος, ποιῶν ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

Περὶ Γογγύλης. Κεφ. ρλδ΄.

Γογγύλης ἡ ῥίζα ἑφθὴ τρόφιμος, πνευματωτική, σαρκὸς πλαδαρᾶς γεννητική, ἀφροδισίων παρορμητική. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ποδάγρας καὶ χιμέτλων ἐστὶ καταύτλημα, καὶ αὐτὴ δὲ λεία καταπλασσομένη ὠφελεῖ· εἰ δέ τις ἐγγλύψας τὴν ῥίζαν, κηρωτὴν ῥοδίνην ἐν αὐτῇ ἐπὶ θερμοσποδιᾷ τήξει, ποιεῖ πρὸς τὰ ἑλκωμένα χίμετλα. ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς ἀσπάραγος βιβρώσκεται ἑφθὸς, ἔστι δὲ διουρητικός. τὸ δὲ σπέρμα εἰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς ἀνωδύνους εὔθετον· βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς θανασίμοις ποθὲν, παρορμᾷ καὶ πρὸς ἀφροδίσια. ἁλμευθεῖσα δὲ ἀτροφωτέρα γίνεται βιβρωσκομένη· τὰς μέντοι ὀρέξεις ἀναλαμβάνει.

Περὶ Γογγύλης ἀγρίας. Κεφ. ρλε΄.

Ἡ μέντοι ἀγρία γογγύλη φύεται ἐν

ἀρούραις, θάμνος πηχυαῖος τὸ ὕψος, πολύκλαδος, ἐξ ἄκρου λεῖος, φύλλα ἔχουσα λεῖα, δακτύλου τὸ πάχος, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς καλυκώδεσιν· ἀνοιχθέντων δὲ τῶν περικαρπίων, ἔσωθεν ἄλλος κεφαλοειδὴς ἐστι* λοβὸς, ἐν ᾧ σπερμάτια μέλανα, θραυσθέντα δὲ λευκὰ ἔνδοθεν. μίγνυται δὲ σμήγμασι προσώπου καὶ τοῦ ἄλλου χρωτός· ὅσα δι' ἀλεύρων γίνεται θερμίνων, ἢ πυείνων ἢ αἰείνων ἢ ὀροβίνων.

Περὶ Βουνιάδος. Κεφ. ρλϛʹ.

Βουνιὰς, καὶ ταύτης ἡ ῥίζα ἑφθὴ φυσώδης ἐστὶν, ἧττον δὲ τρόφιμος· ποιεῖ γὰρ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἀνενεργῆ τὰ θανάσιμα προπινόμενον, μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, ἁλμεύεται καὶ ταύτης ἡ ῥίζα.

Περὶ Ραφανίδος. Κεφ. ρλζʹ.

*Ραφανὶς, καὶ αὕτη πνευμάτων γεννητικὴ καὶ θερμαντικὴ, εὔστομος· οὐκ εὐστόμαχος, ἐρευκτικὴ δέ· ἔτι καὶ οὐρητική, εὐκοίλιος εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει μᾶλλον συνεργοῦσαν τῇ ἀναδόσει. προεσθιομένη γὰρ μετεωρίζει τὴν τροφήν· ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐμεῖν μέλλουσι προεσθιομένη. ἀκριβοῖ δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις· ἑφθὴ δὲ ποιεῖ λαμβανομένη βήσσουσι χρονίως, καὶ τοῖς πάχος γεννῶσιν ἐν θώρακι. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μετ' ὀξυμέλιτος

ſcitur, fruticoſum in cubiti altitudinẽ aſſurgẽs, ramoſũ, læue in cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora & fructum in ſiliquis calyculatis: cúmq; eorũ inuolucra aperiũtur, alia intus ſiliqua ſpectatur, quæ quandã capitis ſpeciẽ prębet, in qua ſemina paruula cõcipiũtur, foris nigra intus alba. Additur in medicamẽta quib⁹ ad detergendã cutẽ in facie, totóq; corpore, vtimur: præſertim quæ ex lupini aut arui, tritici aut lolij farina, fieri ſolent.

Napus. Cap. CXXXVI.

Cocta napi radix inflat, modicum alit. Semen eius potum venenorum vires hebetat, antidotis admiſcetur, conditur ſale radix.

Radix Cap. CXXXVII.

Radix (q̃ græcis raphan⁹ dicit̃) excalfacit, flatus gignit, ori ſuauis eſt: ſed ſtomacho aduerſat̃, ruct⁹ ciet, vrinã pellit, aluo aptior: ſummo tamẽ cibo ſumi debet, quo magis ei⁹ diſtributionẽ adiuuet. quũ aũt ꝑſumit̃, cibũ ſuſpendit: quare vomituris cõmodiſsimè datur ante cibũ. Sẽſuum aciẽ excitat: decocta cõtra veterẽ tuſsim, & pituitæ craſsitiẽ in pectore, efficax eſt. Cortex ex aceto mulſo celerius vomitiones mouet:hydropicis commodiſsimè illinitur, lienoſis vtilis, ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: cōtra viperarum ictus auxiliatur, alopecias ad pilum reducit, lentigines cum loliacea farina emendat, his qui fungis ſtragulantur, tam cibo quàm potu ſalutaris eſt. Semen vomitiones facit, vrinam mouet, menſes cit, lienem extenuat, cum aceto illitum gangrænas validiſsimè emarginat, : coctum cum aceto mulſo anginis perquàm vtiliter gargarizatur, contra ceraſtis morſus, potū ex vino auxilio eſt.

Rhaphanus ſylueſtris.
Cap. CXXXVIII.

Sylueſtri rhaphani, quā Romani armoraciā vocāt, folia ſatiuo ſimilia, ſed magis lāpſanā imitātur: radix gracilis, tenera, ſubacris. Tam foliū q̃ radix in olera recipitur: ſed hæc excalfacit, vrinā concitat, ęſtuoſa eſt.

Siſer. Cap. CXXXIX.

Siſer vulgò cognitum, cuius radix decocta ori grata eſt, & ſtomacho, vtilis, vrinam ciet, & appetentiam inuitat.

Lapathū ſiue rumex. Ca. CXL.

Ex generib⁹ rumicis, oxyla-

pathum

λαμβανόμενος, ἐμετικώτερος· ἁρμόζων ὑδρωπικοῖς, καταπλασθεὶς δὲ εὐθετεῖ καὶ σπληνικοῖς σὺν μέλιτι δὲ νομὰς ἐφίστησι καὶ ὑπώπια αἴρει. βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· φακοὺς ἀποσμήχει σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, βοηθεῖ καὶ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις βεβρωσκόμενος ἢ πινόμενος καὶ ἔμμηνα ἄγει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς ἐμετικὸν, οὐρητικὸν, σπληνὸς καθαιρετικὸν πινόμενον μετ' ὄξους· συναγχικοῖς τε βοηθεῖ ἀφεψηθὲν σὺν ὀξυμέλιτι θερμῷ εἰς ἀναγαργάρισμα, καὶ πρὸς κεράστου δῆγμα σὺν οἴνῳ πινόμενον βοηθεῖ, *ἐπιπλαστὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ γαγγραίνας εὐτόνως περιχαράσσει.

Περὶ Ῥαφανίδος ἀγρίας.
Κεφ. ρλή.

Ῥαφανὶς ἀγρία φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, πρὸς τὰ τῆς λαμψάνης μᾶλλον· ῥίζα δὲ ἰσχνὴ, μαλακὴ, ὑπόδριμυς, λαχανεύεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα *ἑφθά· ἔστι δὲ θερμαντικὴ, οὐρητικὴ, καυματώδης.

Περὶ Σισάρου. Κεφ. ρλθ'.

Σίσαρον γνώριμον, οὗ ἡ ῥίζα ἑφθὴ εὔστομος, εὐστόμαχος, οὐρητικὴ, ὀρέξεως προκλητική.

Περὶ Λαπάθου. Κεφ. ρμ'.

Λάπαθον, τὸ μὲν αὐτοῦ ὀξυλά-

παθον

πάθον λέγεται. φυόμενον ἐν ἕλεσι, σκληρὸν κατὰ ἄκρα, ὑπόξυ. τὸ δέ τι κηπευτὸν οὐχ ὅμοιον τῷ προτέρῳ. τρίτον δ' ἐστὶν ἄγριον, μικρὸν, παρόμοιον ἀρνογλώσσῳ, μαλακὸν, ταπεινόν. ἔστι δὲ καὶ τέταρτον εἶδος αὐτοῦ, ὃ ἔνιοι ὀξαλίδα ἢ ἀναξυρίδα ἢ λάπαθον καλοῦσιν, οὗ φύλλα ὅμοια τῷ ἀγρίῳ καὶ μικρῷ λαπάθῳ, καυλὸς οὐ μέγας, καρπὸς ὑπόξυς, ἐρυθρὸς, δριμὺς, ἐπὶ τοῦ καυλοῦ,* καὶ ἐπὶ τῶν παραφυάδων. πάντων δὲ τὸ λάχανον μαλάσσει κοιλίαν ἑψηθέν. ὠμὸν δὲ καταπλασσόμενον, μελικηρίδας* σὺν ῥοδίνῳ ἢ κρόκῳ διαφορεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἀγρίου καὶ τοῦ ὀξυλαπάθου καὶ τῆς ὀξαλίδος, πίνεται ὠφελίμως μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς δυσεντερείας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ ἄσην στομάχου, καὶ πρὸς σκορπίου πληγήν. καὶ εἰ προπίοι δέ τις οὐδὲν πείσεται πληγείς. αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν ἑφθαὶ σὺν ὄξει καὶ ὠμαὶ καταπλασθεῖσαι, θεραπεύουσι λέπρας, λειχῆνας, ὄνυχας λεπρούς· δεῖ δὲ προανατρίβειν τὸν τόπον ἐν ἡλίῳ νίτρῳ καὶ ὄξει. πραΰνει δὲ καὶ κνησμοὺς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν περιαντλούμενον. παρηγοροῦσι δὲ ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν ἑψηθεῖσαι ἐν οἴνῳ καὶ διακλυζόμεναι, διαφοροῦσι καὶ χοιράδας καὶ παρωτίδας ἑφθαὶ

σὺν

pathum vocant, quod in acutú tendit, dura habés extrema, in paluſtribus naſcés. Alius eſt ſatiuus, illi diſsimilis. Tertiú genꝰ ſylueſtre, paruú, plantagini ꝓximú, humile & molle. Quartum eſt quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocát. Folia eiꝰ ſylueſtri ac exiguo rumici ſimilia, caule nó magno, ſemine ſubacuto, rubéte, acri, in caude & agnatis appédicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollit. Crudi illitu, meliceride, roſaceo aut croco adiecto, diſcutiunt. Sylueſtris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominát, ſemen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dyſenterias, & cœliacorum affectus, ſtomachi faſtidia, ſcorpionum ictus. Quod ſi quis in potu præſumat, nihil moleſti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & ſcabroſos vngues perſanát: ſed antea locus aceto & nitro in ſole perfricandus eſt. Pruritus corporis, decoctum earum ſedat, ſi foueatur, aut in ſoliis balnearum confricetur. Coctę in vino & inſtillatę, auriú dentiúmq; dolorem mulcent, ſtrumas parotidáſque diſcutiunt,

lienẽ

lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis ſtrumis radicum geſtamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & admotæ fœminarum profluuia ſiſtunt, cum vino autem potæ regio morbo medentur, calculos veſicę comminuunt, menſes ciét, ſcorpionum ictibus auxiliátur.

Hippolapathon. Ca.CXLI.

Hippolapathon olus eſt magnũ, in paludibus naſcens: eaſdem habet vires, quas ſupradicta rumicis genera.

Lampſana. Cap. CXLII.

Lampſana ſylueſtre olus eſt: plus alit q̃ rumex, & ſtomacho vtilius. Cuius folia cauléſq; coquuntur in cibo.

Blitum. Cap. CXLIII.

Blitum eſtur oleris modo, aluo vtile eſt: nullius in medicina vſus.

Malua. Cap. CXLIIII.

MALVA ſatiua eſui longè aptior ſylueſtri: ſtomacho aduerſatur, aluum iuuat, ſed multò magis caules: interaneis & veſicæ vtilis. Cruda folia cum ſalis exiguo mãducata, ægilopas ex melle ſanant: verùm cùm cicatricem trahere cœperint, ea demum citra

σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσαι, σπλῆνα δὲ σὺν ὄξει. καὶ ἐν δέσματι δέ τινες χρῶνται ταῖς ῥίζαις πρὸς χοιράδας, περιάπτοντες τῷ τραχήλῳ. ἱστᾶσι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖσαι λεῖαι, ἀφεψηθεῖσαι δὲ σὺν οἴνῳ καὶ πινόμεναι, ἰκτερικοὺς ἀποθεραπεύουσι, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτουσιν, ἔμμηνά τε ἄγουσι, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθοῦσιν.

Περὶ Ἱππολαπάθου. Κεφ. ρμα'.

Ἱππολάπαθον λάχανόν ἐστι μέγα ἐν ἕλεσι γινόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Λαμψάνης. Κεφ. ρμβ'.

Λαμψάνη λάχανόν ἐστιν ἄγριον, τροφιμώτερον καὶ εὐστομαχώτερον τοῦ λαπάθου, οὗ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς ἐσθίεται ἑφθά.

*Περὶ Βλίτου. Κεφ. ρμγ'.

Βλῖτον λαχανεύεται καὶ τοῦτο ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐδεμίαν ἔχον φαρμακώδη δύναμιν.

Περὶ Μαλάχης. Κεφ. ρμδ'.

Μαλάχη ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον ἡ κηπευτὴ τῆς χερσαίας· κακοστόμαχος δὲ καὶ εὐκοίλιος, καὶ μᾶλλον οἱ καυλοί· ἐντέροις δὲ καὶ κύστει ὠφέλιμοι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ὠμὰ καταπλασθέντα καὶ μετὰ ὀλίγων ἁλῶν μασσηθέντα αἰγίλωπα ἀνασκευάζειν σὺν μέλιτι· πρὸς μὲν τοι τῇ ἀπουλώσει δίχα τῶν ἁλῶν χρηστέον αὐτῇ. ποιεῖ καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ σφηκῶν πληγὰς καταπλασσομένη· κἂν περιχρίσηται δέ τις αὐτὴν ὠμὴν λείαν σὺν ἐλαίῳ, ἄπληκτος διαμένει. μετὰ δὲ οὔρου καταπλασθεῖσα, ἰχῶρας καὶ πίτυρα ἰᾶται. ἑφθὰ δὲ λεῖα τὰ φύλλα καὶ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτιθέμενα, πυρίκαυτα καὶ ἐρυσιπέλατα ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς μαλακτικὸν ἐγκάθισμα ὑστέρας, εἴς τε ἐνέματα πρὸς δηγμοὺς ἐντέρων καὶ μήτρας καὶ δακτυλίου ἁρμόδιον. ὁ δὲ ζωμὸς σὺν ταῖς ῥίζαις βοηθεῖ ἑψόμενος πᾶσι τοῖς θανασίμοις, ξηρὰν δὲ δεῖ συνεχῶς πίνοντας. ὠφελεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις καὶ γάλα κατασπᾷ. ὁ δὲ καρπὸς μιγνύντος αὐτῷ λωτοῦ ἀγρίου σπέρματος, πινόμενος μετὰ οἴνου, τὰ περὶ κύστιν ἀλγήματα πραΰνει.

Περὶ Ατραφάξυος. Κεφ. ρμέ.

Ατράφαξις οἱ δὲ, χρυσολάχανον, λάχανον γνώριμον. διπλὸν, τὸ μὲν ἄγριον, τὸ δὲ κηπευτόν. λαχανεύεται δὲ ἑφθόν. ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικὸν, καταπλασσόμενον δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν, φύγεθλα διαφορεῖ. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος μετὰ μελικράτου, ἴκτερον θεραπεύει.

Περὶ Κράμβης.

Κεφ. ρμς'.

Κράμβη ἡ ἥμερος εὐκοίλιος, ἀκρόζεστος ἐσθιομένη, καθεψηθεῖσα

citra ſalem vtendum eſt. Contra aculeatos apium veſparúmque ictus, illita efficax eſt: eadem cruda cum oleo trita peruncti, non feriuntur. Vlcera manãtia in capite, furfuréſque cum vrina ſanat. Sacris ignibus & ambuſtis decocta folia, tritáque, vtiliſsimè ex oleo imponuntur. Eius decoctum vuluas inſeſsione mollit: prodeſt eroſionibus veſicæ, & inteſtinorum, vuluæ, ſediſque, clyſtere infuſum. Ius decoctæ cũ radice ſua, contra omnia venena auxiliatur, ſi continuò à bibentibus reuomatur. Cõtra phalangiorum morſus remedio eſt, lac euocat. Semen in vino potũ addito loti ſylueſtris ſemine, veſicæ cruciatus lenit:

Atriplex. Cap. CXLV.

Atriplicẽ aliqui chryſolachanon vocãt, cognitum olus eſt. Duo eius genera, ſylueſtre & ſatiuum. Coctum eſtur, vt olus. Aluum mollit, panos diſcutit, ſiue crudum, ſiue coctum illinatur. Semẽ cum aqua mulſa potum, regium morbum ſanat.

Braſsica. Cap. CXLVI.

Braſſica ſatiua aluo eſt idonea, ſi modo leuiter feruefacta edatur (nam percocta aluum ſiſtit, ſed multò magis bis cocta, aut quę in lixiuio coquitur) ſtomachum autem malè habet. acrior eſt æſtiua. In Ægypto propter amaritudinem non eſtur. Cæcutiétibus, & tremulis eſſe prodeſt: ſummo cibo ſumpta crapulam diſcutit, & vini noxam reſtinguit. Melior ſtomacho cyma, ſed acrior, & ad ciendum vrinam validior. Ea condita ſtomacho inimica eſt, aluum conturbat. Crudus ſuccus cum nitro & iri deuoratus aluum emollit: cum vino quoque epotus viperarum morſibus auxiliatur: cum fœnigræci farina podagris & articulorum vitiis illinitur: prodeſt & ſordidis vlceribus & vetuſtis illitus: caput purgat naribus infuſus: mẽſes extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per ſeſe illita, aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribúſque: epinyctidas, ignem ſacrum, lepráſque ſanant: carbunculos ex ſale rumpunt: fluentes capillos retinent: cocta, addito melle, aduerſus depaſcentia vlcera, gangrænáſq; valent: lienoſiſq; ex aceto cruda proſunt. Máſa, deuorato ſucco, retuſam vocem inſtaurant.

Deco-

θεῖσα δὲ κοιλίαν ἵστησι, καὶ μᾶλλον ἡ δίσεφθος καὶ ἐν κονίᾳ ἑψηθεῖσα, κακοστόμαχος δὲ καὶ δριμυτέρα ἡ θερινή. ἡ δὲ ἐν αἰγύπτῳ διὰ πικρίαν ἄβρωτος. ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ καὶ τρομώδεσιν ἐσθιομένη, καὶ τὰς ἐκ κραιπάλης καὶ οἴνου κακίας σβέννυσιν ἐπιλαμβανομένη. τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα εὐστομαχώτερον μὲν, δριμύτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον. ταριχευθὲν δὲ κακοστόμαχον, καὶ κοιλίας ταρακτικόν. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὠμὸς μετὰ ἴριδος καὶ νίτρου καταπινόμενος, κοιλίαν μαλάττει· μεθ' οἴνου δὲ ποθεὶς ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· σὺν τηλίνῳ δὲ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς· ἀρκεῖ τοῖς ῥυπαροῖς ἐπιπλαττόμενος καὶ παλαιοῖς ἁρμόζει· ἐγχεόμενός τε καθ' ἑαυτὸν τῇ ῥινὶ, κεφαλὴν καθαίρει· μετὰ δὲ αἰρίνου ἀλεύρου προστεθεὶς, καταμήνια ἄγει. τὰ δὲ φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ ἢ μετὰ ἀλφίτων λεῖα, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα, καὶ ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ ἐπινυκτίδας καὶ λέπρας ἰᾶται· μεθ' ἁλῶν δὲ ἄνθρακας περιρρήττει· ἴσχει δὲ καὶ ῥύσιν τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν· ἑψόμενα δὲ καὶ μιγνύμενα μέλιτι, πρὸς νομὰς γαγγραινῶν ποιοῦσι. ὠμὰ δὲ ἐσθιόμενα μετ' ὄξους σπληνικοὺς ὠφελεῖ. διαμασσώμενα δὲ, φωνῆς ἀποκοπὴν καθίστησι τοῦ χυλοῦ καταπινομένου.

τὸ δὲ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ, κοιλίαν καὶ ἔμμηνα κινεῖ πινόμενον. τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον μετὰ τὴν ἀποκύησιν προστεθὲν ἐν πεσσῷ. τὸ δὲ σπέρμα μάλιστα τὸ ἐν αἰγύπτῳ γινομένης πινόμενον, ἕλμινθας ἐκτινάσσει· μίσγεται δὲ καὶ εἰς ἀντιδότους κοιλιακάς. πρόσωπόν τε ἀποκαθαίρει καὶ φακούς. οἱ δὲ καυλοὶ χλωροὶ καέντες σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ ἀναληφθέντες στέατι χοιρείῳ παλαιῷ, πλευρᾶς χρόνια ἀλγήματα ἐπιτεθέντες παύουσιν.

Περὶ Κράμβης ἀγρίας.

Κεφ. ρμζʹ.

Κράμβη ἀγρία φύεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐν παραθαλαττίοις καὶ κρημνώδεσι τόποις, ἐοικυῖα τῇ ἡμέρῳ, λευκοτέρα δέ ἐστι καὶ δασυτέρα καὶ πικρά. τὸ δὲ κύημα αὐτῆς ἐν κονίᾳ ἑψηθὲν οὐκ ἄστομον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλαττόμενα, κολλητικὴν τραυμάτων, καὶ διαφορητικὴν οἰδημάτων τε καὶ φλεγμονῶν.

Περὶ Κράμβης θαλαττίας.

Κεφ. ρμηʹ.

Ἡ δὲ θαλαττία λεγομένη κράμβη, ἐξήλλακται τῷ παντὶ τῆς ἡμέρου, ἔχουσα φύλλα εὐμήκη τῇ στρογγύλῃ ἀριστολοχίᾳ ὅμοια· ἐκπέφυκε δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἀπὸ κλονίων ὑπερύθρων ἐξ ἑνὸς μόσχου ὥσπερ κισσός· ἔχει δὲ καὶ ὀπὸν λευκὸν, οὐ πολύν. ἐστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρος, καὶ ποσῶς ἔμπικρος, λιπαρὰ τὴν σύστασιν.

ὅλη

Decoctum eius potu, aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionem in peſſo ſubditus, partum abortu vitiat. Semen eius, præſertim quæ in Ægypto naſcitur, potum tineas repellit: in antidota theriaca additur, faciei cutem lentigineſq; expurgat. Virentes cauliculi cũ radice cremati, & adipe porci vetuſto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

Braſsica ſyluestris.

Cap. CXLVII.

Syueſtris braſsica, maritimis præruptisque locis, magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed candidior, hirſutiórque, amara. Cuius cyma in lixiuia cocta, ori non inſuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflãmationes tumoresque diſcutiunt.

Braſsica marina.

Cap. CXLVIII.

Marina braſsica à ſatiua prorſus abhorret, quòd folia ferat rotũdæ ariſtolochiæ, prælonga, tenuia: ſingula à ramulis rubentibus exeunt, ſingulari, vt hedera, pediculo: albo ſucco prædita eſt, ſed pauco, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui concretu.

Herba in totum ſtomacho inimica, acris: vehementiſsimè aluum ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniã cũ pingui carne.

Beta. Cap. CXLIX.

Beta duorum generũ eſt, è quibus nigra coquitur cũ lenticula, vt ventrẽ ſiſtat: quod magis radice eius pręſtatur. Cãdida aluo vtilis eſt. Vtraq; tamen propter nitroſum humorẽ: quẽ habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earũ cũ melle naribus indit⁹, caput purgat, auriũ doloribus auxiliatur. Decoctũ radicis & foliorũ, furfures lendéſq; deterget, perniones fotu mitigat. Crudis foliis vitiligines, nitro antea perfrictas: alopeciarũ inanitates, ſcapello prius exaſperatas: atq; depaſcẽtia vlcera, illini prodeſt. Eruptionibus papularũ, igni ſacro, ambuſtíſque, cocta medetur.

Portulaca. Cap. CL.

Portulacæ vis adſtringit: capitis doloribus, inflammationibus oculorũ, cæteríſq;, cũ polenta imponitur: ardoribus ſtomachi, ſacro igni, veſicæ doloribus, auxilio eſt: commanducata, dentiũ ſtupores ſedat: ſtomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluxionéſque mulcet:

ὅλη δὲ ἡ πόα, κακοστόμαχος, δριμεῖα, κοιλίας λυτικωτάτη ἑφθὴ βρωθεῖσα. συνέψουσι δὲ αὐτῇ ἔνιοι διὰ τὴν δριμύτητα τὰ λιπαρὰ τῶν κριῶν.

Περὶ Τεύτλου. Κεφ. ρμθʹ.

Τεῦτλον διττόν ἐστιν, ὧν τὸ μὲν μέλαν σταλτικώτερον κοιλίας σὺν φακῇ ἑψηθὲν· καὶ μᾶλλον ἡ ῥίζα. τὸ δὲ λευκὸν εὐκοίλιον. ἀμφότερα δὲ κακόχυμα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς νιτρῶδες. ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῶν καθαίρει κεφαλὴν ῥινὶ ἐγχεόμενος μετὰ μέλιτος, καὶ ὠταλγίας ὠφελεῖ. τὸ δὲ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν φύλλων ἀφέψημα, πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικὸν, καὶ χιμέτλης πραϋντικὸν καταντλούμενον. ὠμοῖς δὲ τοῖς φύλλοις καταπλάσσειν δεῖ ἀλφοὺς προεκνιτρωθέντας· καὶ ἀλωπεκίας κατακνηθείσας, καὶ τὰ νεμόμενα ἕλκη. ἑφθὴ δὲ ἐξανθήματα καὶ πυρίκαυτα καὶ ἐρυσιπέλατα ἰᾶται.

Περὶ Ἀνδράχνης.

Κεφ. ρνʹ.

Ἀνδράχνη δύναμιν ἔχει στυπτικήν· καταπλασσομένη δὲ μετὰ ἀλφίτων κεφαλῆς ἀλγήμασι καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ ταῖς ἄλλαις. καὶ στομάχου πυρώσεσι καὶ ἐρυσιπέλασι, καὶ κύστεως ἀλγήμασι βοηθεῖ· βρωθεῖσα δὲ αἱμωδίαν καὶ στομάχου καὶ ἐντέρων πύρωσιν καὶ ῥευματισμὸν πραΰνει·

νεφροῖς τε δακνομένοις καὶ κύστιν εὐδιατίθησι· καὶ τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύει· παραπλησίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ πινόμενος καὶ ἐν πυρετοῖς ποιῶν. καὶ πρὸς ἕλμινθας στρογγύλας, αἵματός τε πτύσιν καὶ δυσεντερείας, καὶ πρὸς αἱμοῤῥοΐδας καὶ αἱμοῤῥαγίας, πολύεφθης γινομένη. καὶ πρὸς σηπὸς δήγματα, καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ δὲ χρησίμως μίγνυται, ἔγκλυσμά τε ἐπὶ ἐντέρων ῥευματιζομένων. ἢ * δαξομένης μήτρας· καὶ πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας σὺν ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ ἔμβρεγμα. πρός τε τὰ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, σὺν οἴνῳ σμῆγμα· πρὸς τραύματα δὲ σφακελίζοντα, σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη.

*Περὶ Ανδράχνης ἀγρίας.

Κεφ. ρνά.

Ανδράχνη ἀγρία ἔχει αὔτη πλατύτερα φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης καὶ δασέα. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. ἔστιν ὅτε καὶ ἐν κήποις, φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίᾳ, μικρότερα δὲ πολλῷ, πλείονα δὲ καὶ ἁπαλά, καυλία ἐρυθρά, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολλὰ ἐπὶ γῆν κεκλιμένα. μασσώμενα δὲ εὔχυμα καὶ γλίσχρα καὶ ὑφάλμυρα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δριμεῖαν, ἑλκωτικὴν, χοιράδων διαφορητικὴν σὺν ἀξουγγίῳ καταπλαττομένη.

renes & veſicam adiuuat, etiā ſi eroſionē ſentiant: veneris impetus exoluit: ſuccus epotus ſimili effectu prodeſt, in febrib⁹ valēs. Contra teretes vētris tineas, cruentē excreationē, dyſenteriā, hęmorrhidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. Item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis vtiliſsimè commiſcetur, interaneis fluxione laborātibus, atque vuluarum eroſionibus, infunditur: contra dolores, quos æſtus excitauit, caput ex roſaceo & oleo fouetur: eruptiones papularum in capite, cum vino emendat: vulneribus quæ ad ſyderationē ſpectant ex polenta illinitur.

Andrachne ſylueſtris.

Cap. CLI.

Andrachne Sylueſtris paruis eſt foliis & latiorib⁹ q̄ portulacę hirſutis. Naſcitur ī petroſis, eſt qn̄ & in hortis, folia oleæ, ſed minora multo. Verū plura, tenuioráq; cauliculis rubricātibus ab radice vna frequētib⁹, inclinātib⁹ in terrā. Hi māſi in ſuccū facile ſoluūt tenacē liquore cū quodā ſalis guſtu. Facultas eius calfacere acrē vim obtinēs, & exulcerās ſtrumis illinitur cū axungia vt diſcutiat.

Aſparagi. Cap. CLII.

Corruda ſiue ſylueſtris aſparagus vulgaris eſt notitiæ. Huiꝰ cauliculi in cibo cocti ventrē emolliunt, vrinā cient. Radicis decoctū contra vrinę difficultatē, regium morbū, renū vitia, & coxendicū cruciatus, in potu proficit: cū vino autē, phalāgiorum morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dente cōtineatur, eius dolori medetur. Semen potū ad eadē valet. Canes, vt aiunt, ſi decoctū bibāt, emoriuntur. Aſparagū etiā naſci prodiderūt, arietis cornibus contuſis, atque defoſsis: quod, quātum equidē ſentio, planè à veritate abhorret. Altilis autē aſparagꝰ multis ramis fruticat, foliis fœniculi, lōgis, numeroſis: radice rotūda, grandi, ſpongiā habente. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores ſedant. Aſſus autē coctúsve, vrinę ſtillicidiū, difficultatéq;, ac dyſenterias, mitigat. Radix cum vino aut aceto cocta, luxatos artꝰ mulcet. Decocta cū ficis aut ciceribus ſumpta, regiū morbū ſanat: coxendicis cruciatus ſtrāguriámque leuat. Alligata radix, aut hauſtū eius decoctū, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.

Περὶ ἀσπαράγου. Κεφ. ρνβ.

Ἀσπάραγος πετραῖος ἢ μυάκανθα γνώριμος, οὗ τὸ καυλίον ἑψηθὲν, καὶ βρωθὲν, κοιλίαν μαλάσσει καὶ οὖρα κινεῖ. τῶν δὲ ῥιζῶν τὸ ἀφέψημα πινόμενον βοηθεῖ δυσουροῦσιν, ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς· φαλαγγιοδήκτοις δὲ μετ' οἴνου ἀφεψόμενον. καὶ ὀδονταλγοῦσι δὲ κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος ἐπὶ τῷ πονοῦντι ὀδόντι. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. φασὶ δὲ καὶ τοὺς κύνας πίοντας τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἀποθνήσκειν. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν ὅτι ἐάν τις κριοῦ κέρατα συγκόψας κατορύξῃ, φύεται ἀσπάραγος· ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον.

Ὁ μέντοι ἀσπάραγος οὗτος, θάμνος ἐστὶ πολύκλαδος, φύλλα ἔχων πολλὰ, μακρὰ, ὅμοια μαράθρῳ· ῥίζα στρογγύλη μεγάλη, ἔχουσα κόνδυλον. οὗ τινος τὸ καυλίον λειούμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ, παύει φρενίτιδας. ἑφθὸς δὲ ἢ ὀπτὸς λαμβανόμενος, παύει στραγγουρίας καὶ δυσουρίας, καὶ δυσεντερίας. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ, παύει στρέμματα. ἑφθὴ δὲ μετὰ σύκων καὶ ἐρεβίνθων λαμβανομένη, ἰᾶται ἴκτερον. καὶ παύει ἰσχιάδα καὶ στραγγουρίαν. περιαπτομένη δὲ καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτοῦ πινόμενοι, ποιεῖ ἀτόκιον καὶ ἄγονον.

Περὶ Ἀρνογλώσσου. Κεφ. ρνγ΄.

Ἀρνόγλωσσον διττόν ἐστι· τὸ μὲν μικρόν· τὸ δὲ, μεῖζον· ἔχει δὲ τὸ μὲν μικρὸν φύλλα στενώτερα καὶ μικρότερα, καὶ μαλακώτερα καὶ λειότερα καὶ λεπτότερα· καυλία δὲ γωνιοειδῆ κεκλιμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνθη ὠχρά· τὸ δὲ σπέρμα ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν. Τὸ δὲ μεῖζον εὐσθενέστερον, πλατύφυλλον, λαχανῶδες· καυλὸς δὲ ἐπὶ τούτου γωνιώδης, ὑπέρυθρος, ὕψος πήχεως, ἐκ μέσου μέχρι κορυφῆς σπέρματι περιεχόμενος λεπτῷ. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἁπαλαὶ, δασεῖαι, λευκαὶ, πάχος δακτύλου. γεννᾶται δὲ πρὸς τοῖς τέλμασι καὶ φραγμοῖς καὶ ἐνίκμοις τόποις. εὐχρηστότερον δὲ τὸ μεῖζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ξηραντικὴν, στυπτικήν· ὅθεν καὶ καταπλασσόμενα πρὸς πάντα τὰ κακοήθη καὶ ἐλεφαντιῶντα ῥευματικὰ καὶ ἀκάθαρτα ἕλκη ἁρμόζει· ἴσχει δὲ καὶ αἱμορραγίαν, νομὰς, ἄνθρακας, ἕρπητας, ἐπινυκτίδας· ἀπουλοῖ καὶ ἕλκη χρόνια καὶ ἀνώμαλα, καὶ τὰ χειρώνια ἰᾶται, καὶ κόλπους παρακολλᾷ· καὶ τὰ κυνόδηκτα καὶ πυρίκαυτα φλεγμονὰς, παρωτίδας, φύγεθλα, χοιράδας δὲ καὶ αἰγίλωπα σὺν ἁλσὶν ἐπιπλασσόμενα ὠφελεῖ. ἑφθὸν δὲ τὸ λάχανον μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξοις λαμβανόμενον, δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόζει.

διδο-

Plantago. Cap. CLIII.

Duo plantaginis genera: minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora: cauliculo anguloſo in terram inclinato: floribus pallidis: ſemine ſummis caulibus emicante. Altera maior, lætior, virentiorque, latis conſtans foliis, oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, à medio ad verticem tenui ſemine circundatus: radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craſsitudine æquantibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis. Multò vtilior magna eſt. Vim habent folia exiccatoriã, conſtringentem: quare omnib⁹ malignis vlceribus, & fluxioni opportunis atque elephanticis, ſordidiſq; illita proſunt: profluuia ſanguinis, vlcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, nomáſque cohibēt: vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducunt, chironia ſanant, ſinus conglutinant: morſibus canis, ambuſtis igni, inflāmationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ægilopiis, illita cum ſale proſunt. Coctum cum aceto & ſale olus, dyſentericis, cœliacisque ſumptum ſubuenit.

Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. Et ad aquam inter cutē cui leucophlegmatiæ nomen eſt, datur & herba decocta poſt aridas epulas, ſic vt media antecedat: comitialibus & ſuſpirioſis data proficit. Foliorum ſuccus, colluta ſubinde oris vlcera, purgat: cum cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur: fiſtulis infuſus prodeſt, lippitudinibus & aurium doloribus idem ſuccus inſtillatur. Additur quoque in oculorum collyria. Gingiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectionibus, potu confert: clyſtere dyſentericis infunditur, contra tabem datur in potu, aduerſus ſtrangulationes vuluæ in vellere ſubiicitur, etiam ſi vulua fluxione laboret. Semen ex vino potum, alui fluxiones & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dentium dolores ſedat: eadē cum foliis, vlceribus renum & veſicę in paſſo datur. Ferunt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis vtantur.

Lauer ſeu

δίδοται δὲ καὶ μετὰ φακῆς ἀντὶ σεύτλων συνεψόμενον, καὶ πρὸς λευκοφλεγματίαν μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι, μέση δίδοται ἡ πόα ἑφθή· ποιεῖ δὲ καὶ σπληνητικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς διδομένη. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων, τὰ ἐν στόματι ἕλκη ἀνακαθαίρει συνεχῶς διακλυζόμενος· σὺν δὲ κιμωλίᾳ ἢ ψιμμιθίῳ, ἰᾶται τὰ ἐρυσιπέλατα· σύριγγάς τε ἐγκλυζόμενος ὠφελεῖ, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ ὀφθαλμίας ἐνσταζόμενος ὁ χυλός. καὶ κολλυρίοις μισγόμενος. καὶ πρὸς οὖλα αἱμασσόμενα, καὶ πρὸς αἷμα ἀνάγοντας πινόμενος· καὶ πρὸς δυσεντερικοὺς ἐγκλυζόμενος, πίνεται δὲ καὶ πρὸς φθίσιν καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας προστίθεται ἐν ἐρίῳ, καὶ ὑστέρᾳ ῥευματιζομένῃ. καὶ ὁ καρπὸς δὲ πινόμενος μετ' οἴνου, τοὺς τῆς κοιλίας ῥευματισμοὺς καὶ πτύσεις αἵματος ἐπέχει. ἡ δὲ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη καὶ διαμασσωμένη, ὀδονταλγίας παύει· πρὸς δὲ τὰ ἐν κύστει ἕλκη καὶ νεφροῖς δίδοται ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα μετὰ γλυκέος. φασὶ δὲ ῥίζας τρεῖς ποθείσας μετ' οἴνου κυάθων τριῶν καὶ ὕδατος ἴσου, τριταίῳ βοηθεῖν· τεταρταίῳ δὲ τέσσαρας ῥίζας. ἔνιοι δὲ καὶ ἐν δέσματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας καὶ διαφορεῦσιν.

Περὶ Σίου

Περὶ Σίου. Κεφ. ρνδ΄.

Σίον τὸ ἐν ὕδασιν εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὕδασι θαμνίον ὀρθὸν, λιπαρὸν, φύλλα ἔχον πλατέα ἱπποσελίνῳ ἐοικότα, μικρότερα δὲ καὶ ἀρωματίζοντα. ἅπερ ἐσθιόμενα ἑφθά τε, καὶ ὠμὰ λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει· οὖρά τε κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει, δυσεντερικοῖς τε χρήσιμα βρωθέντα. Κρατεύας δὲ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ οὕτω· πόα θαμνοειδὴς ὀλίγη ἔχουσα φύλλα περιφερῆ μείζονα ἡδυόσμου, μέλανα, παρεγγύζοντα εὐζώμῳ.

Περὶ Σισυμβρίου. Κεφ. ρνέ.

Σισύμβριον (οἱ δὲ ἕρπυλλον ἄγριον καλοῦσιν) ἐν χέρσοις φύεται, ἔοικε δὲ ἡδυόσμῳ κηπαίῳ, πλατυφυλλότερον δὲ καὶ εὐωδέστερον, στεφανωματικόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν· ἁρμόζει δὲ πρὸς στραγγουρίας καὶ λιθιάσεις. τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ στρόφους καὶ λυγμοὺς παύει. τὰ δὲ φύλλα ἐπιπλάσσεται πρὸς κεφαλαλγίαν κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου· πρός τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελιττῶν. ἵστησι δὲ καὶ ἐμέτους ποθέν.

Περὶ Ἑτέρου σισυμβρίου.
Κεφ. ρνϛ΄.

Σισύμβριον ἕτερον, οἱ δὲ, καρδαμίνην, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο σίον καλοῦσιν. ἔνυδρός ἐστι πόα, κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ σίῳ γινομένη.

Lauer ſeu ſium.
Cap. CLIIII.

Sion in aquis inuenitur, frutice pingui, recta, foliis latis, oluſatro ſimilibus, ſed minoribus, & odoratis. Quę cruda coctáque eſu, calculos rumpunt, atque excernunt: vrinas cient, mēſes & partus extrahunt, dyſentericis in cibo auxiliatur. De ſio Crateuas tradit, herbā eſſe fruticis ſpecie, pauca folia ferentē, rotūda, maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia.

Siſymbrium. Cap. CLV.

Siſymbrium (alij ſerpillum ſylueſtre vocant) in ſolo inculto naſcitur, menthæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. Calfaciendi vim habet: contra ſtillicidia vrinæ, calculóſque, ſemen ex vino bibitur, tormina & ſingultus ſedat. Folia in capitis dolore, fronti aut tēporibus illinuntur: item contra veſparum apiúmque ictus. Vomitiones potu cohibet.

Alterum Siſymbrium.
Cap. CLVI.

Alterū ſiſymbrij genus, quod aliq; cardaminā, alij ſion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eiſdē in locis, quibus ſion prouenit:

uenit: quæ ideò nonnullis cardamina nominatur, quod guſtu cardamum, id eſt naſturtiũ, repræſentet. Folia primum rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudũ eſtur, purgat lentigines, cutíſq; vitia in facie, noctibus impoſitũ, matutiníſque detractum.

Crithmum. Cap. CLVII.

Crithmum, ſeu potius, vt aliqui, crithamon, fruticoſa & vndique folioſa herbula eſt, cubiti altitudinem ferè petẽs. Naſcitur in maritimis, & petroſis: foliis pinguibus, numeroſis, albicantibus, veluti portulacæ, latioribus, & longioribus, ſalſo guſtu, flores candidi ſunt, & ſemen, ceu roriſmarini, odoratum, molle, rotundum, quod ſiccatum rumpitur: habet intus tritici modo nucleum: radices digiti craſſitudine, tres aut quatuor, grati odoris & iucundi. Radix, ſemen, & folia incocta vino, potu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliantur: menſes cient, eſtur crudum coctúmve in olere, ſeruatur etiam in muria.

Coronopus. Cap. CLVIII.

Coronopus oblõga herbula eſt, per

καρδαμίνην δ' ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὸ ἐοικέναι καρδάμῳ τὴν γεῦσιν. φύλλα ἔχει τὸ μὲν πρῶτον περιφερῆ, αὐξόμενα δὲ σχίζεται ὡς τὸ τοῦ εὐζώμου. ἔστι δὲ θερμαντικὸν, οὐρητικὸν, βιβρώσκεται δὲ καὶ ὠμὸν, ἀποκαθαίρει δὲ καὶ φακοὺς, καὶ ἔφηλιν καταπλασθέντα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἕωθεν δὲ ἀποκλυσθέν.

Περὶ Κρίθμου. Κεφ. ρνζʹ.

Κρίθμον οἱ δὲ, κρίταμον, θαμνῶδές ἐστι βοτάνιον, ἀμφιλαφὲς, περὶ πῆχυν τὸ ὕψος. φυόμενον ἐν πετρώδεσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις, φύλλοις περίπλεον λιπαροῖς καὶ ὑπολεύκοις, τοῖς τῆς ἀνδράχνης παρεοικόσι, πλατυτέροις μέντοι καὶ* ἐπιμηκεστέροις, ἁλμυρίζουσι δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν, ἄνθη λευκὰ, τὸν δὲ καρπὸν ὥσπερ λιβανωτίδος μαλακὸν, εὐώδη, στρογγύλον, ὃς ξηρανθεὶς διΐσταται· καὶ ἔνδον ὡς πυῤῥὸν ἔχει τὸ σπέρμα· ῥίζας δὲ δακτύλου τὸ πάχος, τρεῖς ἢ τέσσαρας, εὐώδεις, ἡδείας. δύναται δὲ ὁ καρπὸς καὶ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ἐναφεψηθέντα οἴνῳ καὶ πινόμενα, βοηθεῖν δυσουροῦσι καὶ ἰκτερικοῖς· κινεῖ καὶ ἡ καταμήνια, λαχανεύεται ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, καὶ ταριχεύεται ἐν ἅλμῃ.

Περὶ Κορωνόποδος. Κεφ. ρνηʹ.

Κορωνόπους πρόμηκες βοτάνιον

κατὰ γῆς

κατὰ τῆς ἐδάφους ἐστρωμένον, κατεσχηματισμένον τὰ φύλλα· λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ἑφθόν· ῥίζαν λεπτὴν ἔχον, στυπτικήν, ἐσθιομένην πρὸς κοιλιακοὺς ποιοῦσαν. γίνεται δὲ ἐν χέρσοις τόποις, καὶ ἐν δώμασι καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Περὶ Σόγχου. Κεφ. ρνθ΄.

Σόγχου δύο εἴδη· τὸ μὲν, γάρ ἐστι ἀγριοδέστερον καὶ ἀκανθωδέστερον· τὸ δὲ, τρυφερώτερον καὶ ἐδώδιμον, καυλὸς δὲ γωνιοειδὴς ἐνίοτε καὶ ὑπέρυθρος· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν. δύναμις δὲ αὐτῶν ἐστι ψυκτική, μετρίως ὑποστύφουσα· ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ, καὶ φλεγμοναῖς, καταπλασσόμενοι ἁρμόζουσιν. ὁ δὲ χυλὸς καταῤῥοφούμενος, δηγμὸν στομάχου καταπραΰνει, καὶ γάλα κατασπᾷ· προστεθεὶς δὲ ἐν ἐρίῳ,* δακτυλίων καὶ μήτρας φλεγμοναῖς βοηθεῖ. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει. Ο δὲ ἕτερος σόγχος ὁ καὶ τρυφερὸς, δενδρώδης ἐστί, καὶ πλατύφυλλος· τὰ δὲ φύλλα διεῖλε τὸν καυλόν· καὶ οὗτος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Περὶ Σέρεως. Κεφ. ρξ΄.

Σέρις διττή· ὧν ἡ μὲν ἀγρία, πικρὶς ἡ καὶ κιχώριον καλουμένη· ἡ δέ τις ἐστὶ καὶ πλατυφυλλοτέρα, καὶ εὐστομαχωτέρα τῆς κηπευτῆς.

καὶ ταύτης

eſt, per terram repens, fiſsis folliis: coquitur in olere: radicem habet tenuem, adſtringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus, & locis incultis, & ſecus vias.

Sonchus. Cap. CLIX.

Sonchi duo genera: ſylueſtrior quidã eſt, & magis ſpinis horret: alter teneritate quadã molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule, inani, interdũ rubẽte: foliis in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; vis refrigerat, modicè adſtringit: vnde æſtuanti ſtomacho & inflãmationibus illiti proſunt. Succus eorũ ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat, lac elicit, in vellere appoſitus ſedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tã herba q̃ radix illita vibratis à ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis cõſtans foliis: caulẽ in ramos exeuntẽ folia diſtinguunt: ſed ad eadem pollet.

Seris ſiue intybus.
Cap. CLX.

Seris duûm generum eſt: altera ſylueſtris, quæ picris & cichorion vocatur: altera ſatiua, latioribus foliis conſtat, ſtomacho quàm hortenſis vtilior.

P ij

Quæ iterum in duas ſpecies digeritur: vna folio latiore prodit, lactucarum ſimillima: altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraque refrigerat, & adſtringit, ſtomacho vtiliſsima: aluũ ſiſtit cocta, ſi cum aceto adſumatur. Sylueſtres ſtomacho meliores: quandoquidem æſtuantem ipſum, & quẽ imbecillitas vexet, cibo leniũt. Cardiacis per ſe, aut cum polenta, vtiliter illinuntur: podagris, & oculorũ inflammationibus auxilio ſunt. Herba cum radice illita, percuſsis à ſcorpione ſubuenit, igni ſacro cũ polenta medetur. Succus cum ceruſa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem deſiderant.

Chondrilla. Cap. CLXI.

Chondrilla, quã aliqui cichorion, alij ſerin appellant, caulẽ, flores, & folia habet cichorio ſimilia: qua ex cauſa nõnulli ſylueſtris intubi ſpeciẽ eſſe ꝓnũtiarũt, verùm tenuior tota eſt: in cuius ramulis, gũmi maſtiches ſimillimũ tuberculo fabæ inueniri ſolet: quod cũ myrrha tritũ & linteo appoſitũ, inſtar oliuæ, fœminarum menſes trahit. Tuſa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in paſtillos,

καὶ ταύτης δὲ διττὸν εἶδος· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ θριδακωδεστέρα καὶ πλατύφυλλος· ἡ δὲ, στενόφυλλος καὶ* ἔμπικρος.* πᾶσαι δὲ στυπτικαὶ, ψυκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι· ἱστᾶσι δὲ καὶ κοιλίαν ἑφθαὶ, μετ᾽ ὄξους λαμβανόμεναι. καὶ μάλιστα αἱ ἄγριαι εὐστομαχώτεραι· βρωθεῖσαι γὰρ ἀτονοῦντα στόμαχον παρηγοροῦσι καὶ καυσούμενον. καταπλασσόμεναι δὲ σὺν ἀλφίτῳ καὶ καθ᾽ ἑαυτὰς καρδιακοῖς εἰσὶ χρήσιμοι· ποδάγραις καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς βοηθοῦσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει· καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ἀλφίτῳ ἰᾶται. σὺν ψιμυθίῳ δὲ καὶ ὄξει ἐστὶν ὁ χυλὸς αὐτῶν ἐπίχριστος τῶν ψύξεως δεομένων.

Περὶ Κονδρίλλης. Κεφ. ρξά.

Κονδρίλλη, ἡ δὲ, καὶ τοῦτο κιχώριον καλοῦσιν ἢ σέριδα, τὰ μὲν φύλλα καὶ τὸν καυλὸν, καὶ τὰ ἄνθη ἔχει κιχωρίῳ ὅμοια· ὅθεν καὶ εἶδος αὐτὸ τινὲς εἶπον σέριδος ἀγρίας λεπτότερον δὲ τὸ ὅλον· περὶ δὲ τοῖς κλωναρίοις αὐτοῖς εὑρίσκεται κόμμι ὅμοιον μαστίχῃ, μεγέθει κυαμιαῖα· ἅ τινα προστεθέντα μετὰ σμύρνης λεῖα, ἐν ὀθονίῳ, μέγεθος ἐλαίας, ἔμμηνα ἄγει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ κοπεῖσα, εἰς τροχίσκους ἀναπλάσσεται μιγνυμένου μέλιτος,

τος, οἵ τινες διεθέντες ϗ νίτρῳ μιγέντες, ἀλφοὺς ἀποσμήχουσιν. ἀνακολλᾷ δὲ ϗ τρίχας τὸ κόμμι· ϗ ἡ ῥίζα δὲ πρόσφατος ποιεῖ εἰς τὰ αὐτὰ, βαπτομένης εἰς αὐτὴν βελόνης, ϗ προσπαγομένης ταῖς θριξίν. ἁρμόζει δὲ ϗ πρὸς ἔχεις σὺν οἴνῳ πινομένη. καὶ κοιλίαν ἵστησιν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ ϗ ποθεὶς, καὶ καθ᾽ αὑτόν. ἔστι δὲ ϗ ἕτερον εἶδος κονδρίλλης, φύλλον δὲ ἔχει περιβεβρωμένον, περιμήκες, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον. καυλὸν δὲ ὀποῦ μεστόν· ῥίζαν δὲ λεπτὴν, ἔπακμον, κούφην, στρογγύλην, ὑπόξανθον, ὀποῦ μεστήν. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καυλὸς ϗ τὰ φύλλα, πεπτικήν. ὁ δὲ ὀπὸς τριχῶν τῶν ἐν βλεφάροις ἀνακολλητικός. φύεται δὲ ἐν γεώδεσι ϗ ἐργασίμοις χωρίοις.

Περὶ Κολοκύνθας. Κεφ. ρξβʹ.

Κολόκυνθα ἐδώδιμος· ὠμὴ καταπλασθεῖσα λεία, οἰδήματα ϗ ἀποστήματα πραΰνει. τὸ δὲ *ξέσμα αὐτῆς παιδίοις σιριῶσιν, ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος καταπλάσσεται· ϗ πρὸς ὀφθαλμοῦ φλεγμονὰς ϗ ποδαγρικὰς ὁμοίως. ὁ δὲ χυλὸς τῶν ξυσμάτων θλιβέντων, πρὸς ὠταλγίας καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ μετὰ ῥοδίνου ἐγχυματιζόμενος ὠφελεῖ· καὶ πρὸς καυσουμένην ἐπιφάνειαν ἐγχριόμενος ὠφελεῖ· ὅλης δὲ αὐτῆς ἀποζεσθείσης ϗ ἐκθλιβείσης

ὁ χυλὸς

ſtillos, qui nitro admiſti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat: quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur chondrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo: radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis, & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.

Cucurbita. Cap. CLXII.

Cucurbita eſui apta: cruda, trita illitu tumores, & abſceſſus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam ſyriaſin vocant, in ſincipite illinuntur: oculorum inflammationes podagráſque refrigerant. Succus è ramentis tuſis per ſe, aut cum roſaceo infuſus, aurium doloribus auxiliatur: aduſtiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat: totius feruefactæ, & expreſſæ

succus,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0273-1
DFG

ſuccus, cum melle exiguo, & nitro potus, aluum leniter reſoluit. Vinum in cucurbitam recentem excauatam infuſum, ſi miſtum ſub diuo teneatur, potu aluum leuigabit.

Cucumer ſatiuus.
Cap. CLXIII.

Satiuus cucumis aluo, & ſtomacho per q̃ vtilis habetur, refrigerat, corruptionẽ nõ ſentit, veſicæ prodeſt, olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semẽ modicè vrinã mouet: cum lacte aut paſſo, veſicæ exulcerationibus ſubuenit. Illita cum vino folia, morſus canũ ſanãt: & epinyctidas, cum melle.

Pepones. Cap. CLXIIII.

Peponis caro in cibis, vrinã cit: inflammationes oculorum illita ſedat. Ramẽta eius cõtra aduſtionem infantium, quam ſyriaſin vocant, ſincipiti imponuntur: fronti admota, oculorum fluxiones auertũt. Succus cum ſemine, adiecta farina, ſiccatus in ſole cogitur in ſmegmata, quæ faciem repurgãt, & nitorem afferunt. Radix ſicca, & ex hydromelyte pota, drachmæ pondere, vomitionẽ mouet. Si quiſquam moderatè ſecundum cœnam vomere cupiat, geminis obolis ſit cõtẽtus.

Sanat

ὁ χυλὸς πινόμενος μετὰ μέλιτος βραχέος καὶ νίτρου, κοιλίαν λύει κούφως. καὶ εἴ τις κοιλάνας αὐτὴν ὠμὴν, ἐγχέας τὲ οἶνον καὶ ἐξαιθριάσας, κεράσας τὲ* πίη νῆστις, μαλάττει κοιλίαν κούφως.

Περὶ Ἡμέρου σίκυος.
Κεφ. ρξγ΄.

Σίκυς ἥμερος εὐκοίλιος, εὐστόμαχος, ψυκτικὸς, οὐ φθειρόμενος, κύστει ἁρμόδιος, ἀνακτητικὸς λειποθυμιῶν ὀσφραινόμενος. καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετρίως οὐρητικὸν ἁρμόζον σὺν γάλακτι ἢ γλυκεῖ πρὸς τὰς ἐν κύστει ἑλκώσεις. τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ σὺν οἴνῳ καταπλασθέντα, κυνόδηκτα· ἰᾶται σὺν μέλιτι δὲ ἐπινυκτίδας.

Περὶ πέπονος. Κεφ. ρξδ΄.

Ἡ δὲ τοῦ πέπονος σὰρξ καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ ἐσθιομένη· καταπλασθεῖσα δὲ ὀφθαλμοῦ φλεγμονὰς πραΰνει. τὸ δὲ βρέγμα αὐτοῦ σειριῶσι παιδίοις κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται, καὶ ῥευματιζομένοις ὀφθαλμοῖς αὐτὶ ἀνακολλήματος κατὰ τοῦ μετώπου. ὁ δὲ χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, σμῆγμα γίνεται ῥυπτικὸν καὶ λαμπρυντικὸν προσώπου. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι < ὁλκῇ, ἐμέτους κινεῖ. εἰ δέ τις πραέως ἀπὸ δείπνου ἐμέσαι θελήσειεν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β΄.

ὑγιάζει δὲ καὶ κηρία καταπλασθεῖσα μετὰ τοῦ μέλιτος.

Περὶ θρίδακος ἡμέρου.

Κεφ. ρξέ.

Θρίδαξ ἥμερος εὐστόμαχος, ὑποψύχουσα, ὑπνωτικὴ, κοιλίας μαλακτικὴ, γάλακτος κατασπαστική. ἑψηθεῖσα δὲ γίνεται τροφιμωτέρα. ἄπλυτος δὲ ἐσθιομένη, στομαχικοῖς ἁρμόζει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς πινόμενον, τοῖς συνεχῶς ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. αὐταὶ δὲ συνεχῶς ἐσθιόμεναι. ἀμβλυωπίας εἰσὶ ποιητικαί· ταριχεύονται δὲ ἐν ἅλμῃ, ἐκκαυλίσασαι δὲ, ἔχουσί τι παρεμφερὲς τῇ τοῦ χυλοῦ καὶ ὀποῦ δυνάμει τῆς ἀγρίας θρίδακος.

Περὶ Ἀγρίας θρίδακος.

Κεφ. ρξς´.

Η δὲ ἀγρία θρίδαξ ἔοικε τῇ ἡμέρῳ, καυλωδεστέρα δὲ καὶ τοῖς φύλλοις λευκοτέρα, καὶ ἰσχνοτέρα καὶ τραχυτέρα ὑπάρχουσα· πικρὰ δὲ πρὸς* τῇ γεύσει, ὡμοίωται δὲ κατὰ* πᾶσαν τὴν δύναμιν μήκωνι· ὅθεν καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς ἔνιοι μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ. καθαίρει δὲ μεθ᾽* ὀξυκράτου ποθεὶς ὁ ὀπὸς δυοῖν ὀβολῶν ὁλκὴ, ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν, ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλὺν, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπικαύσεις ἐγχριομένη σὺν

Sanat quoque illita cum melle vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

Lactucæ. Cap. CLXV.

Lactucæ ſatiuæ, quibus natura refrigatrix ineſt, ſtomacho gratæ habentur: ſomnũ conciliãt, aluũ emolliunt, lac euocãt: verùm decoctæ magis alũt, ſtomachicis illotas eſſe prodeſt. Epotũ ſemen, aſsiduas libidinum imaginationes in ſomno, cõpeſcit, & veneri refragatur. Ipſæ verò frequentiores in cibo, claritati oculorũ officiunt: inflãmationibus, & ignib⁹ ſacris opitulãtur, muria condiuntur. Cũ in caulẽ exierunt, vim quãdã nanciſcũtur, ſucco aut lacti ſylueſtris lactucæ ſimilem.

Lactuca ſylueſtris.

Cap. CLXVI.

Sylueſtris lactuca ſatiuæ ſimilis eſt, ſed longior caulis, & candidiora folia, graciliora, & aſperiora: amaro guſtu eſt, & viribus aliquantum papaueri ſimilis: vnde lacteum eius ſuccũ aliqui meconio permiſcuerũt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos: argema caliginemq; repurgat, cõtra aduſtiones efficaciter illinitur, cũ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0275-3
DFG

lacte mulierũ. In ſumma, ſomnum allicit: doloris leuamentũ præſtat, menſes trahit, contra ſcorpionum, & phalangiorum ictus bibitur. Semen, nõ aliter, quàm ſatiuæ, libidinũ imaginationes in ſomno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadẽ valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius antea, vt in aliis liquaminibus moris eſt, inſolatum.

Gingidium. Cap. CLXVII.

Gingidiũ, aliqui lepidion, in Syria, & Cilicia plerũque naſcitur: herbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior: radice parua cãdicãte ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, cõditúmve eſtur magna ſtomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum veſicæ prodeſt.

Scandix. Cap. CLXVIII.

Scandix, ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre: quod crudũ coctúmve manditur, ſtomacho & ventri vtile. Decoctum in potu, veſicæ, renibus, & iocineri confert.

Caucalis. Cap. CLXIX.

Caucalis, quam alij ſylueſtre daucum vocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: foliis apio ſimilibus,

fœni-

γυναικείῳ γάλακτι. ἔστι δὲ καθόλου ὑπνωτικὴ καὶ ἀνώδυνος, ἄγει δὲ ἔμμηνα, ποτίζεται δὲ ϗ πρὸς σκορπιοπλήκτοις ϗ φαλαγγιοδήκτοις. τὸ δὲ σπέρμα ὥσπερ τὸ τῆς ἡμέρου ποθὲν, ὀνειρωγμοὺς καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. δύναται δὲ ϗ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἀσθενέστερος μέντοι. ἀποτίθεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐν κεραμίοις ἀγγείοις προηλιαζόμενος ὥσπερ ϗ τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

Περὶ Γιγγιδίου. Κεφ. ρξζ΄.

Γιγγίδιον, οἱ δὲ, λεπίδιον, φύεται πλεῖστον ἐν κιλικίᾳ τε ϗ συρίᾳ· βοτάνιον σταφυλίνῳ μὲν ἐοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ ϗ πυκνότερον· ῥιζίον ὑπόλευκον, πικρίζον. λαχανεύεται δὲ ὠμόν τε ϗ ἑφθὸν, ϗ ταριχευθὲν ἐσθίεται. ἔστι δὲ εὐστόμαχον· οὐρητικόν. ϗ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πινόμενον μετὰ οἴνου κύστει χρήσιμον.

Περὶ Σκάνδικος. Κεφ. ρξή.

Σκάνδιξ, ϗ τοῦτο ἄγριον λάχανον, ὑπόδριμυ, ϗ ἔμπικρον, ἐδώδιμον· ἑφθὸν ϗ ὠμὸν ἐσθιόμενον, εὐκοίλιον ϗ εὐστόμαχον. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κύστει χρήσιμον καὶ νεφροῖς πινόμενον ϗ ἥπατι.

Περὶ Καυκαλίδος. Κεφ. ρξθ΄.

Καυκαλὶς, ἔνιοι δὲ δαῦκον ἄγριον καλοῦσι, καυλίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μεῖζον, ὑπόδασυ. φύλλα ἔχον μαράθρῳ ὅμοια* πολυσχιδῆ, δασέα· καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον λευκὸν, εὐῶδες. λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· ἔστι δὲ διουρητικόν.

Περὶ Εὐζώμου. Κεφ. ρο΄.

Εὔζωμον, τοῦτο ὠμὸν πλεῖον βρωθὲν συνουσίαν παρορμᾷ. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· οὐρητικὸν ὑπάρχον καὶ πεπτικὸν καὶ εὐκοίλιον. χρῶνται δὲ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρτύσεις· ἀποτίθενται δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ πλείονα διαμένειν χρόνον, ὄξει φυρῶντες καὶ γάλακτι, καὶ ἀναπλάσσοντες τροχίσκους. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριον εὔζωμον, μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ· οὗ τῷ σπέρματι καὶ ἀντὶ σινήπεος οἱ τῇδε ἄνθρωποι χρῶνται. ἔστι δὲ διουρητικώτερον καὶ δριμύτερον πολλῷ τοῦ ἡμέρου.

Περὶ Ὠκίμου. Κεφ. ροα΄.

Ὤκιμον γνώριμον βιβρωσκόμενον πολὺ, ἀμβλυωπές ἐστιν, ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικὸν, πνευμάτων κινητικὸν, οὐρητικὸν, γάλακτος προκλητικόν· δυσμετάβλητον, καταπλασσόμενον δὲ σὺν ἀλφίτου πάλῃ, καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, φλεγμοναῖς βοηθεῖ, *καὶ δράκοντος θαλασσίου καὶ σκορπίου πληγῇ· καθ' ἑαυτὸ δὲ σὺν οἴνῳ χίῳ, πρὸς ὀφθαλμῶν ὀδύνας. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ἀποκαθαίρει ἀχλῦς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ῥεύματα ξηραίνει.

τὸ

fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidiſq; candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum coctúmve olerum modo eſtur, vrinã mouet.

Eruca. Cap. CLXX.

Cruda eruca venerem largiore cibo concitat. Semẽ eodem effectu prodeſt: vrinam cit, concoctioni prodeſt, aluo perquàm commodata. Semine ad cõdiméta vtũtur: quod, vti in longum tempus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiamnum ſylueſtris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentem ſpectat: cuiùs ſemine pro ſinapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multò ſatiua acrior.

Ocimum. Cap. CLXXI.

Ocimum vulgò cognitum. Id copioſiore cibo oculorum aciẽ hebetat, aluum mollit, ſpiritum mouet, vrinam pellit, lac euocat: ægrè tamen cõficitur. Illitum cum polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonum inflammationibus auxilio eſt: draconis marini, & ſcorpionis ictibus per ſe prodeſt: & cum vino Chio oculorum doloribus. Succus viſus caliginem abſtergit, deſtillatiões exiccat.

Semen potum conuenit atram bilē gignentibus, difficili vrinę, inflatisq́; naribus hauſtū, ſubinde mouet ſternutamēta: quod idem herba efficit, ſed oculos premi neceſſum eſt, cū ſternutamentū vrget. Sunt qui in cibis abdicandū cenſeant: quandoquidem manducatum, & in ſole poſitum, vermiculos creat. Aphri autem adiiciunt, ſi feriantur à ſcorpione, qui ocimum ederint, nullo conflictari dolore.

Orobanche. Cap. CLXXII.

Orobāche cauliculus eſt, ſeſquipedalis, & interdū maior, ſubruber, hirſutus, tener, ſine folio, pinguis: flore ſubalbido, aut in luteum vergente: radice digiti craſſitudine, &, cum ariditate flacceſcit caulis, fiſtuloſa. Hanc inter quędam legumina naſci conſtat, & ea ſtrangulare: vnde orobanche ſibi cognomētum vſurpauit. Eſtur, vt olus, cruda, & in patinis, aſparagi modo, decocta. Legumentis addita, coctionem accelerare creditur.

Barbula hirci. Ca. CLXXIII.

Barbula hirci, q̄ ab aliis come vocatur, breui eſt caule: foliis croci: radice longa, dulci, ſupina: magno ſuper caulem

calyce,

τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, ἁρμόζει τοῖς* μέλαιναν χολὴν γεννῶσι ϗ δυσουροῦσι ϗ πνευματουμένοις· ποιεῖ δὲ ϗ πταρμοὺς πλείονας ἐπισπώμενον δι᾽ ὀσφρήσεως· ϗ ἡ πόα δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, συμπιέζειν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς δεῖ ἐπιόντος τοῦ πταρμοῦ. φυλάσσονται δέ τινες αὐτὸ ϗ οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ μασηθὲν ϗ τεθὲν ἐν ἡλίῳ, σκωλήκια γεννᾶν. λίβυες δὲ προσειλήφασιν ὅτι οἱ φαγόντες αὐτὸ ϗ πληγέντες ὑπὸ σκορπίου, ἄπονοι διαμένουσιν.

Περὶ Ὀροβάγχης. Κεφ. ροβʹ.

Ὀροβάγχη καυλίον ἐστὶν ὑπέρυθρον ὡς διπιθαμιαῖον, ἐνίοτε δὲ ϗ μεῖζον, φύλλοις ὑπόλιπαρον, ἔνδασυ, τρυφερὸν· ἄνθεσιν ὑπολεύκοις ἢ μηλίζουσι κεχρημένον. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου τὸ πάχος κατατετρημένη πρὸς τὴν τοῦ καυλοῦ ξηρασίαν. δοκεῖ δὲ φυόμενον ἐν ὀσπρείοις πως πνίγειν αὐτά· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε. λαχανεύεται δὲ ϗ ὠμὸν ϗ ἑφθὸν, ἐκ λοπάδος ὡς ἀσπάραγος ἐσθιόμενον· ϗ ὀσπρείοις συνεψηθὲν, τάχιον αὐτὰ δοκεῖ ἕψειν.

Περὶ Τραγοπώγωνος. Κεφ. ρογʹ.

Τραγοπώγων ἢ τεβαπώγων, οἱ δὲ, κόμην καλοῦσι, καυλὸς βραχὺς· φύλλα κρόκῳ ὅμοια· ῥίζα μακρὰ, γλυκεῖα, *ἐπὶ δὲ τοῦ καυλοῦ κάλυξ μέγας· καὶ ἐξ ἄκρου καρπὸς μέλας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. ἔστι δὲ ἡ πόα ἐδώδιμος.

Περὶ Ὀρνιθογάλου. Κεφ. ροδ'.

Ὀρνιθόγαλον καυλίον ἐστὶ τρυφερὸν, λεπτὸν, ὑπόλευκον ὡς διπιθαμιαῖον, ἄνω παραφυάδας ἔχον, τρεῖς ἢ τέσσαρας ἁπαλάς· ἀφ' ὧν ἄνθη ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διανοιχθέντα δὲ γαλακτίζοντα· καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κάγχρυ ἐν τετμημένον μετὰ ἄρτου συνοπτόμενον ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης· ἐσθιομένη ὠμή τε καὶ ἑφθή.

Περὶ Ὕδνου. Κεφ. ροε'.

Ὕδνον ῥίζα ἐστὶ περιφερὴς, ἄφυλλος, ἄκαυλος, ὑπόξανθος· ἔαρος ὀρυττομένη, ἐδώδιμος δέ ἐστιν ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

Περὶ Σμίλακος.
Κεφ ρος'.

Σμίλαξ κηπαία, ἧς ὁ καρπὸς λόβια· ὑπ' ἐνίων δὲ ἀσπάραγος καλεῖται· φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα μέντοι· καυλοὺς δὲ λεπτοὺς καὶ ἕλικας περιπεπλεγμένους τοῖς παρακειμένοις θαμνίοις· αὐξανομένας τε ἐφ' ἱκανὸν, ὥς τε καὶ σκηνοποιεῖσθαι· καρπὸν δὲ φέρει ὅμοιον τήλει· μακρότερον δὲ καὶ *ἐπισημότερον ἐν οἷς σπέρματα ὅμοια νεφροῖς, οὐκ ἰσόχροα· ἐκ μέρους δὲ ὑποπυρρίζοντα, λαχανεύεται

calyce, è cuius ſummo ſemen nigrum depẽdet, vnde nomen inditũ eſt. Herba eſui apta eſt.

Ornithogalũ. Ca. CLXXIIII.

Ornithogalũ cauliculus eſt tener candicans, tenuis, ſeſquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis: à quibus flores ꝓdeũt, foris herbacei, & cum hiãtes ſe pãdũt, lactei viſuntur, inter quos diſſectum, cachryos modo, capitulum emicat. Coquitur cũ pane, vt melanthiũ. Radix bulboſa, cruda & cocta manditur.

Tubera. Cap. CLXXV.

Tubera rotũdæ radices ſunt, ſine caule, ſine foliis flaueſcentes: vere fodiũtur, cruda & cocta eduntur.

Smilax hortenſis.
Cap. CLXXVI.

Hortenſis ſmilax, frutex, cuius ſemen à nõnllis lobia vocatur: folia habet hederę, molliora tamẽ: tenues caules, & capreolos vicinis fruticibus circumuolutos: qui tantum adoleſcunt, vt topiarias ſcenas repræſentare videant̃: ſiliquas fœnigræci ꝓfert longiores & toroſiores, in quibus ſemina renum ſimilia, ſed inæquali colore recluduntur: quæ quadã ex parte fulueſcũt. Siliquas cocta, cum cta,cum ſemine in oleribus, aſparagi modo eſtur. Vrinam ciet, & tumultuoſa ſomnia facit.

Medica. Cap. CLXXVII.

Medica cum recenter prodiit,foliis & caule trifolio prętenſi ſimilis eſt: procedés verò folia contrahit,caules edés trifolij,& ſiliquas corniculorum modo intortas, in quibus ſemen lentis magnitudine depédet.Id ſiccatum, iucundi ſaporis gratia,conditaneo ſali admiſcetur. Viride,quibus refrigeratione opꝰ eſt,illitu ſuffragatur. Herba tota pro gramine vtuntur,qui pecora alunt.

Aphaca. Cap. CLXXVIII.

Aphaca in aruis naſcitur, altior lente, tenuibus foliis: ſiliquas lenticulam maiores fert, in quibus terna quaternáve ſemina nigra, lente minora, continétur: quæ adſtringendi vim habent: quare torrefacta, ſtomachi aluíque fluxiones ſiſtunt, ſi freſa lentis more decoquantur.

Porrum capitatum.
Cap. CLXXIX.

Capitatũ porrũ inflationẽ facit,noxiũ ſuccũ creat, tumultuoſum ſomnũ parit,vrinã ciet,aluo accómodat̃, extenuat, oculorum

λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὁ καρπὸς ἑψόμενος σὺν τῷ σπέρματι ὡς ἀσπάραγος. οὐρητικὸς ὢν καὶ δυσόνειρος.

Περὶ Μηδικῆς. Κεφ, ροζ΄.

*Μηδικὴ ἔοικε μὲν ἄρτι φυομένη τριφύλλῳ τῇ ἐν χορτοκοπίοις· προάγουσα δὲ στενοφυλλοτέρα γίνεται, καυλοὺς ἀνιεῖσα τριφύλλῳ ὁμοίους, ἐφ' οἷς τὸ σπέρμα περιπέφυκε φακοῦ τὸ μέγεθος, ἐπεστραμμένον ὡς κεράτιον. ὅπερ ξηρανθὲν, μίγνυται ἡδύσματος χάριν τοῖς ἀρτυτοῖς ἁλσί. χλωρὸν δὲ καταπλασθὲν ὠφελεῖ τὰ ψύξεως δεόμενα. ὅλη δὲ τῇ πόᾳ χρῶνται οἱ κτηνοβόφοι ἀντὶ ἀγρώστεως.

Περὶ Ἀφάκης. Κεφ. ροη΄.

Ἀφάκη θαμνίον ἐστὶ φυόμενον ἐν ἀρούραις, φακοῦ ὑψηλότερον, λεπτόφυλλον· τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα μείζονα* θυλάκια τοῦ φακοῦ περιεκτικὰ τῶν σπερματίων τριῶν ἢ τεσσάρων μεγάλων καὶ μικροτέρων φακοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ σπερμάτια στυπτικήν· ὅθεν ἵστησι καὶ ῥεῦμα κοιλίας καὶ στομάχου φρυττόμενα καὶ ἐρεικόμενα καὶ ἑψόμενα ὥσπερ φακός.

Περὶ Πράσου Κεφαλωτοῦ.
Κεφ. ροθ΄.

Πράσον κεφαλωτὸν φυσῶδες, κακόχυμον, δυσόνειρον, οὐρητικὸν, εὐκοίλιον, λεπτυντικὸν, ἀμβλυωπίας ποιητικὸν, καταμηνίων ἀγωγὸν, βλαπτικὸν, κύστεως ἑλκουμένης καὶ νεφρῶν· συνεψηθὲν δὲ πτισάνῃ καὶ βρωθὲν ἀνάγει τὰ ἐκ θώρακος. ἡ δὲ κόμη αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν θαλάσσῃ καὶ ὄξει, εἰς ἐγκάθισμα χρησιμεύει πρὸς μύσιν καὶ σκληρείαν ὑστέρας. ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἑψηθὲν, καὶ ἀποβραχὲν ἐν ὕδατι ψυχρῷ. ὁ δὲ καρπὸς δριμύτερος ἔχων τι καὶ στύψεως· ὅθεν αἷμα ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἵστησι σὺν ὄξει, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ μυκτήρων φερόμενον, μάννης ἢ λιβανωτοῦ μιχθέντος. ἀφροδισιά τε παρορμᾷ· καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάντα σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ, ποιεῖ καὶ πρὸς φθίσεις βρωθέν· καθαίρει δὲ καὶ τὴν ἀρτηρίαν ἐσθιόμενον· δὲ συνεχῶς ἀμαυρωτικὸν ὄψεως γίνεται· κακοστόμαχον δέ ἐστιν. ἀρήγει καὶ θηριοδήκτοις σὺν μέλιτι πινόμενος ὁ χυλός· καὶ αὐτὸ δὲ καταπλασσόμενον ὠφελεῖ. βοηθεῖ καὶ ὠταλγίαις ὁ χυλὸς καὶ ἤχοις, σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ καὶ γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ ἐνσταγείς. αἴρει δὲ καὶ ἰόνθους τὰ φύλλα μετὰ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα καταπλασθέντα καὶ ἐπινυκτίδας ἰᾶται, ἐσχάρας τε περιρρήττει σὺν ἁλσὶν ἐπιπλαττόμενον, τοῦ μέν τοι σπέρματος < β΄. μετὰ μύρτων ἴσων ποθεῖσαι, τὰς χρονίους ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἐπέχουσιν.

Περὶ

oculorum aciem hebetat, méſes pellit, ſed lędit exulceratam veſicam, renéſque: cum ptiſana verò coctum, eſu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in deſeſsionibus, ad præcluſiones vuluæ, & duritias, vtilis habet. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulceſcit, & multò min⁹ inflat. Semen acrius eſt, & quandam adſtrictoriã vim habet: quare ſuccus cum aceto, addito thure aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maximè ſi narib⁹ erũpat. Venerem ſtimulat: contra omnia thoracis vitia tabémq; ꝑ delinctu efficax eſt: arteriã eſu purgat, ſed ſi aſsiduè eſtur, viſus obſcuritaté inducit: ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illit⁹, cõtra beſtiarũ morſus auxilio eſt: ipſum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte aut roſaceo, vtiliter aurium doloribus, & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cum vua rhois, qua ad obſonia vtuntur: epinyctidi medentur, cruſtas ex ſale illita rumpunt, veteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſi binis drachmis, & æquali baccarum myrti pondere bibantur.

Ampelopra-

Ampelopraſum.
Cap. CLXXX.

Ampelopraſũ ſtomacho magis aduerſat̃, & plus porro excalfacit: vrinam & menſes vehementius ciet. Id contra ſerpentium morſus eſſe cõuenit.

Cepa. Cap. CLXXXI.

Cepa longa acrior eſt, quàm rotunda, item flaua quàm candida, & ſicca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut ſale cõdita. Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiã inuitant, ſitim mouẽt, & extenuãt: faſtidiũ pariunt, & expurgant: aluo vtiles ſunt. Eæ detractis purgamẽtis in oleum cõiectæ, hæmorrhoidas, reliquoſq; excretionum exitus reſerãt, ſubditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus ſuffuſionibus auxiliatur: anginę eodẽ perungũtur: ſuppreſſos menſes pellit, caput purgat naribus infuſus: canis morſibus cũ aceto, ruta, & melle illinitur: cũ aceto autem perunctas in ſole, vitiligines ſanat: & cũ pari ſpodio, ſcabras lippitudines ſedat: varos cũ ſale reprimit: contra calceamentorum attritus, cum gallinaceo adipe vtilis eſt: citę aluo ꝓdeſt:

in

Περὶ Ἀμπελοπράσου,
Κεφ. ρπ΄.

Ἀμπελόπρασον, κακοστομαχώτερον τοῦ πράσου, θερμαντικώτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον· καταμηνίων ἀγωγόν. θηριοδήκτοις δὲ βιβρωσκόμενον ἁρμόζει.

Περὶ Κρομμύων. Κεφ. ρπα΄.

Κρόμμυον δριμύτερον τὸ μακρὸν τοῦ στρογγύλου, καὶ τὸ ξανθὸν τοῦ λευκοῦ, καὶ τὸ ξηρὸν τοῦ χλωροῦ, καὶ τὸ ὠμὸν τοῦ ὀπτοῦ καὶ ταριχηροῦ. ἔστι δὲ ἅπαντα δηκτικὰ καὶ πνευματωτικά. ὀρέξεως ἐκκλητικά, λεπτυντικά, διψώδη, ἀσώδη, ἀποκαθαρτικά, εὐκοίλια. ἀναστομωτικὰ ἐκκρίσεων τῶν τε ἄλλων καὶ αἱμορροΐδων, ἀντὶ βαλάνου δὲ προστίθεται λεπισθέντα καὶ εἰς ἔλαιον ἐμβληθέντα. ὁ δὲ χυλὸς ἐγχριόμενος σὺν μέλιτι βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν, ἀργέμοις, νεφελίοις, καὶ ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι, καὶ συναγχικοῖς διαχρισθείς· κινεῖ τε καταμήνια καὶ ἄγει, ἔγχυτός τε καθαρτικὸς διὰ ῥινὸς κεφαλῆς· κυνοδήκτοις δὲ κατάπλασμα μεθ' ἁλὸς καὶ πηγάνου καὶ μέλιτος· σὺν ὄξει δὲ ἐν ἡλίῳ καταχρισθεὶς ἀλφοὺς ἰᾶται· μετ' ἴσου δὲ σποδίου ψωροφθαλμίας παύει, καὶ ἰόνθους σὺν ἁλὶ στέλλει· σὺν ὀρνιθείῳ δὲ στέατι πρὸς ἐκτρίμματα ὑποδημάτων χρήσιμος· καὶ πρὸς ῥεῦσιν κοιλίας καὶ δυσηκοΐαν καὶ συριγμοὺς, καὶ πυοῤῥοοῦντα ὦτα· * καὶ πρὸς τὰς ἀπολήψεις τῶν ὑδάτων τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἁρμόζει· καὶ πρὸς ἀλωπεκίας παρατριβόμενος, τάχιον γὰρ ἀλκυονίου προσκαλεῖται τρίχας. ἔστι δὲ τὸ κρόμμυον κεφαλαλγὲς πλεῖον βρωθὲν, ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται. πλέον δὲ ἐσθιόμενον ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. τοῦτο τοίνυν ἑψηθὲν· καὶ καταπλασθὲν σὺν σταφίδι ἢ σύκῳ, φύματα πέττει καὶ διαῤῥήσσει.

Περὶ Σκορόδου. Κεφ. ρπβ΄.

Σκόροδον τὸ μὲν, ἔστιν ἥμερον καὶ κηπευτὸν, καὶ τοῦτο ἐν αἰγύπτῳ μονοκέφαλόν ἐστιν,* καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥάγας ἄγλιθας. *ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον ὀφιόσκοδον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικὴν, ἐκκριτικὴν φυσῶν, καὶ κοιλίας ταρακτικὴν, ξηραντικὴν στομάχου, δίψης ποιητικὴν, ἐμπνευματώσεως ἀλλοιωτικὴν, καὶ ἐπιφανείας ὀμμάτων ἀμβλυωτικὴν, βιβρωσκόμενον,* καὶ πρὸς τοὺς ξενισμοὺς τῶν ὑδάτων ἁρμόζει, ἀρτηρίας λαμπρύνει, καὶ βῆχας χρονίας παρηγορεῖ, ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· φθεῖρας δὲ καὶ κόνιδας φθείρει σὺν ἀφεψήματι ὀριγάνου πινόμενον· καὲν δὲ καὶ μέλιτι φυραθὲν, ὑπώπια καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται καταχριόμενον· ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν

σὺν

in auribus ſonitū, ac grauitatē emendat: ad purulētas aureis, & eliciendā earūdem aquam, valet: alopeciæ earū ſucco ꝑfricantur, qui celerius, quàm alcionium pilos euocat: largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehemētius vrinā pellit: eos lethargicos efficit, q̄ valetudinib⁹ aduerſis, vt etiā cocta, plus æquo veſcant: elixa, & cū paſsis vuis, et fico illita, tubercula cōcoquit, & celerrimè rūpit.

Alliū. Cap. CLXXXII.

Allium quoddā ſatiuum atq; hortēſe habetur, quod in Ægypto, ſingulari, vt porrum, capite cōſtat, cui⁹ nucleos aglitas, Græci nominant. Aliud eſt ſylueſtre, quod Ophioſcorodon, id eſt anguinū, vocant. Vis allij acris eſt: excalfacit, mordet, exceruit, aluū turbat, inflationes facit, ſtomachum exiccat, ſitim gignit, flatum permouet, ſummam corporis cutem exulcerat, aciem oculorū eſu hebetat, cōuenit & cōtra aquarum mutationes, vocem clarificat, veterē tuſsim crudum coctūve lenit: potū autem cū origani decocto, pediculos, & lēdes enecat: cremati cinis illit⁹ ſugillationib⁹ cū melle, & alopeciis cū nardino vnguine, medetur:

eruptiones

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0283-7 DFG

eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat: vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manãtia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure, & teda decoctum, dẽtium dolorem leuat, ſi in ore conuincatur: contra venenatos muris aranei morſus, cũ ficulneis frõdibus, & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarũ deſeſsionibus additũ, mẽſes & ſecundos partus extrahit. Alliũ eiuſdẽ gratia ſuffitur. Factũ ex eo, & nigra oliua intritũ, quod myttoton vocant, eſu cit vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile.

Scorodopraſum.
Cap. CLXXXIII

Scorodopraſum magnitudine porrum equat, qualitatum porri, & allij particeps: vnde ꝓmiſcuas ſibi vires ex vtroq; vẽdicauit, effectus allij, & porri præbens: inefficacius tamẽ. Coctum, porri modo, dulceſcit, & in olerum vicem tranſit.

Sinapi. Cap. CLXXXIIII.

Sinapi hortẽſe, aliqui napi vocãt. Eligi debet adultũ, valde rufum, nõ magnopere ſiccũ, ſed qđ fractũ internè vireſcat, & veluti quodã ſucco madeat, cęſiũ colore: ſiqdẽ recẽs id genus

tẽpeſtiuũ

σὺν ναρδίνῳ μύρῳ καὶ ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἐξανθήματα θεραπεύει· ἀφίστησι δὲ καὶ ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ φακούς· ἀχῶράς τε καὶ πίτυρα καὶ λέπρας σὺν μέλιτι· μετὰ δαδίου δὲ καὶ λιβανωτοῦ ἑψηθὲν, ὀδονταλγίαν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι κουφίζει· μυγαλῆς τε ἐπὶ κατάπλασμα σὺν συκῆς φύλλοις καὶ κυμίνῳ. τῆς δὲ κόμης τὸ ἀπόζεμα ἐγκάθισμα ἐμμηνίων καὶ δευτέρων ἀγωγόν· πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑποθυμιᾶται. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γινόμενον τρίμμα, καλούμενον δὲ μύστον, *οὔρησιν κινεῖ καὶ ἀναστομοῖ· χρήσιμον δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς ἐστιν.

Περὶ Σκοροδοπράσου.
Κεφ. ρπγʹ.

Σκοροδόπρασον φύεται ὡς πράσον μέγα, μετέχον τῆς τοῦ σκόρδου καὶ τοῦ πράσου ποιότητος· ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν μικτὴν ἔχει ποιοῦν ὅσα καὶ τὸ σκόροδον καὶ τὸ πράσον· ἀνειμένως μέντοι. λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὡς τὸ πράσον ἑψόμενον καὶ ἀπογλυκαινόμενον.

Περὶ Σινήπεως. Κεφ. ρπδʹ.

Σίνηπι ἢ νάπυ, ἐκλέγου τὸ μὴ κατάξηρον καὶ κατάπυῤῥον, ἁδρὸν, ἀλλ᾽ ὃ δὴ θλασθὲν, ἔνδοθεν χλωρὸν καὶ οἱονεὶ ἔγχυλον. γλαυκόν· πρόσφατον γὰρ καὶ ἀκμαῖον τὸ πιοῦτον. δύναται δὲ θερμαίνειν, λεπτύνειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀποφλεγματίζειν διαμασηθέν. μιγεὶς δὲ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ὑδρομέλιτι, πρὸς ἀντιάδας καὶ τὰς χρονίους τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας καὶ τυλώδεις, ἀναγαργαριζόμενος ἁρμόζει· προσαχθὲν δὲ τοῖς μυκτῆρσι λεῖον, πταρμοὺς κινεῖ· ἐπιληπτικοῖς τε βοηθεῖ καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας διεγείρει· καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν καταπλάττεται ξυρηθείσης τῆς κεφαλῆς. μιγὲν δὲ σύκοις καὶ ἐπιτεθὲν ἄχρι φοινίξεως, ἁρμόζει πρὸς ἰσχιάδας καὶ σπλῆνας, καὶ καθόλου εἰς πᾶν χρόνιον ἄλγημα, ὅπου μετάγειν τι ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν βουλόμεθα τῷ τῆς ἑτεροπαθείας λόγῳ. θεραπεύει καὶ ἀλωπεκίας καταπλασθέν, πρόσωπον δὲ καθαίρει, καὶ ὑπώπια αἴρει σὺν μέλιτι ἢ στέατι ἢ κηρωτῇ. σὺν ὄξει δὲ πρὸς λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους περιχρίεται· πίνεται δὲ καὶ πρὸς περιόδους ξηρόν. ὡς ἄλφιτα ἐπιπασσόμενον τῷ ποτῷ, ἐπισπαστικοῖς τε ἐμπλάστροις καὶ ψωρικοῖς μίγνυται χρησίμως· δυσηκοίαις τε καὶ ἤχοις λεῖον ἐπιτιθέμενον τῇ ἀκοῇ, μετὰ σύκου ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι ἁρμόζει, πρός το ἀμβλυωπίας καὶ τραχέα βλέφαρα ἐγχριόμενος.

tempeſtiuum habetur. Ad calfaciendũ, extenuandũ, extrahẽdum, efficax eſt. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: cõtra præduros tonſillarũ tumores, ac veterem calloſamq́; arteriæ ſcabritiẽ, ſuccus ex aqua, & melle, conueniẽter gargarizatur: ſternutamenta ciet, tritũ & naribus admotũ: comitialibus quoque auxiliatur. Fœminas vuluæ ſtrangulatu oppreſſas excitat: lethargicis, deraſo capite, illinitur cum ficis admiſtum, donec rubeſcat locus, & ad coxendicum cruciatus impoſitum, ad lienes, & omne genus dolores confert, cum permutandæ valetudinis cauſa, ex alto vitia extrahenda ſunt. Alopecijs illitũ medetur, faciem purgat, ſugillata cum melle, adipe aut cerato rapit. Ferę impetigines & lepræ, eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui polentæ modo, inſpargitur. extrahẽtibus emplaſtris, ſcabiemq́ue extenuantibus, vtiliter admiſceri ſolet: tritum, grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabritias magna vtilitate illinitur.

Expreſſus recenti ſemine ſuccus, in ſole ſiccatur.

Naſturtiũ. Cap. CLXXXV.

Naſturtium optimum conſtat eſſe Babylonicum. Omnium ſemen eſt acre: excalfacit, ſtomacho aduerſatur, aluum turbat, tincas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menſes cit, venerem ſtimulat, ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. Lepras & impetigines abſterget. Illitum cum melle, lienem extenuat, fauos expurgat, pulmonum vitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. Serpentium venenis potum reſiſtit, atque eas ſuffitu fugat: capillorũ defluuia cohibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commodè ex aceto illinitur, tumores collectionésq; diſcutit, emittit furunculos, illitum cum muria. Herbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

Thlaſpi. Cap. CLXXXVI.

Thlaſpi, herbula anguſtis foliis, digitali longitudine, in terram verſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis: binûm dodrantum cauliculo, tenui, non ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum, ab

χυλίζεται δὲ ἔτι χλωρὸν τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἀποθλιβὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ.

Περὶ καρδάμου. Κεφ. ρπε.

Κάρδαμον κάλλιστον μὲν εἶναι δοκεῖ τὸ ἐν τῇ βαβυλῶνι κάρδαμον. παντὸς δὲ τὸ σπέρμα θερμαντικὸν· δριμὺ, κακοστόμαχον, κοιλίαν ταράσσον, καὶ ἕλμινθας ἐκτινάσσον, σπλῆνα μειοῦν, ἔμβρυα φθεῖρον, ἔμμηνα κινοῦν, συνουσίαν παρορμῶν, ἔοικε δὲ σινήπει καὶ εὐζώμῳ. ἀποσμήχει λέπρας, λειχῆνας· σὺν μέλιτι δὲ σπλῆνα ταπεινοῖ καταπλασσόμενον, καὶ κηρία ἀποκαθαίρει, *καὶ τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει ἐγκαθεψόμενον ῥοφήμασιν. ἑρπετῶν τε ἐστὶν ἀντιφάρμακον πινόμενον, θυμιαθὲν δὲ ἑρπετὰ διώκει· τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει· καὶ ἄνθρακας περιρρήττει πυοποιοῦν· σὺν ὄξει δὲ καὶ ἀλφίτοις καταπλασθὲν, ἰσχιαδικοῖς ὠφελεῖ καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς διαφορεῖ, δοθιῆνάς τε ἐκπυοῖ σὺν ἅλμῃ καταπλασθέν. καὶ ἡ πόα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἔλασσον μέν τοι δύναται.

Περὶ Θλάσπεως. Κεφ. ρπς'.

Θλάσπι βοτάνιόν ἐστι στενὸν τοῖς φύλλοις ὡς δακτύλου μῆκος πεπτωκόσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀκροσχιδέσιν ὑπολιπάροις, καυλὸν δὲ λεπτὸν ἀνίησι διασπιθαμιαῖον· ἀποφυάδας ὀλίγας ἔχοντα, καὶ περὶ ὅλον αὐτὸν καρπὸς ὑπόπλατυς ἐξ ἄκρου· ἐν ᾧ σπερμάτιον ἐμφερὲς καρδάμῳ, δισκοειδὲς, οἱονεὶ ἐντεθλασμένον (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν) ἄνθος δὲ ὑπόλευκον. ἐν* ὁδοῖς καὶ ἐπὶ τοιχῶν καὶ ἐπὶ θριγκῶν φυόμενον· σπέρμα δριμὺ, θερμαντικόν· χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω καθαίρει, ποθὲν πλῆθος ὀξυβάφου· ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικοὺς· ἄγει δὲ καὶ αἷμα ποθὲν, καὶ τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήγνυσι· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα φθείρει. Ιστορεῖ δὲ κρατεύας καὶ ἕτερον θλάσπι, ὅ τινες περσικὸν σίναπι καλοῦσι, πλατύφυλλον καὶ μεγαλόρριζον· καὶ τοῦτο δὲ μίγνυται τοῖς πρὸς ἰσχιάδα διακλυσμοῖς.

Περὶ Δράβης. Κεφ. ρπζʹ.

Δράβη ἡ πόα πήχεως ἔχουσα ὕψος, ῥάβδους λεπτὰς, παρ᾽ ἑκάτερα δὲ τὰ φύλλα ὥσπερ λεπιδίου, ἁπαλώτερα δὲ καὶ λευκότερα· ἐπ᾽ ἄκρου δὲ σκιάδιον καθάπερ ἀκτῆς. ἔχον ἄνθη* λεπτὰ, ταύτης ἡ πόα συνέψεται τῇ πτισάνῃ μάλιστα ἐν καππαδοκίᾳ. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ξηρὸς ἀντὶ πεπέρεως μίγνυται τοῖς προσοψήμασιν.

Περὶ Ερυσίμου Κεφ. .ρπηʹ.

ΕΡΥΣΙΜΟΝ φύεται περὶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκόπεδα, καὶ κήπους, φύλλα δὲ ὅμοια εὐζώμῳ ἀγρίῳ ἔχει· καυλία ἱμαντώδη, ἄνθη μηλίζοντα. ἐπ᾽

extremo in latius ſe pandente: ſemine naſturtij incluſo lenticulæ vaſis effigie, niſi quod infringitur (vnde nomen accepit) flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus, foſsíſque. Semen aſperi guſtus, excalfaciens: bilem vtrinque extrahit, potum acetabuli menſura: ꝓdeſt iſchiadicis infuſum: ſanguinem potu educit, internas ſuppurationes rumpit: menſes ciet, ſed partus enecat. Alterum thlaſpi tradit Crateuas; quod aliqui Perſicô ſinapi vocant, latis foliis, radicibus magnis: vtile iſchiadicorum infuſioni.

Draba. Cap. CLXXXVII.

Draba herba ad cubiti altitudinem aſſurgit, tenues ſpargens ramos, & ex vtroque latere folia, ceu lepidij, ſed molliora, & candidiora: in cacumine verò ſambuci vmbellã gerit, cãdidos flores habentẽ. Herba hæc cũ ptiſana coquitur, in Cappadocia maximè. Semen aridũ ꝓ pipere obſoniis admiſcet̃.

Irio Ca. CLXXXVIII.

Eryſimon, Latini irionẽ vocãt, iuxta vrbes, rudera hortóſque naſcit̃, foliis erucæ ſylueſtris: cauliculis in lori modũ lẽtis et obſequioſis: floribꝰ luteis, ſiliquis in cacumine gracilibꝰ, vt fœnogræco, corniculatis: ſemine naſturtij, exiguo vrentis guſtus. Contra thoracis fluxiones efficax eſt, & ſi purulenta extuſsiuntur: regio morbo, & coxendicibus prodeſt: contra venena in delinctu cũ melle datur: illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatis, parotidibus, duritiis mammarum, & teſtium inflãmationibus. In totum extenuat, & calfacit. Mitius multò ad clyſteres fiet, ſi aqua madeſcat atque torreatur, vel linteo illigatũ, pinſita farina oblitum peraſſetur.

Piper. Cap. CLXXXIX.

Piper in India naſci, breui arbore traditur: quæ inter initia, prælongum fructum, veluti ſiliquam promit, quod longũ piper eſt: habet intꝰ aliquid tenui milio ſimile, quod tandem in perfectũ piper euadit. Id autem ſuis tẽporibus dehiſcens, pandenſq; ſeſe racemos emittit, grana ferẽtes qualia videmus. Ea acerba cãdidum piper faciũt, aptũ ocularibus remediis, antidotis, & medicaminibus, quæ cõtra venenata parantur: theriaca vocant. Longum verò vehemẽtius mordet,

&

ἄκρων δὲ λοβοὶ κερατοειδεῖς, ἰσχνοὶ ὡς τήλιδος· ἐν οἷς σπερμάτια μικρὰ καρδάμῳ παραπλήσια, πυρώδη κατὰ τὴν γεῦσιν. ποιοῦνται πρὸς θώρακος ῥευματισμὸν, ἐμπύους, βῆχας· ἴκτερον, ἰσχιάδας, ἐκλειχόμενον σὺν μέλιτι. πίνεται καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα. καταπλασσόμενον δὲ μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος, ὠφελεῖ καρκινώματα κρυπτὰ, σκληρίας, παρωτίδας, διδύμων καὶ μαστῶν φλεγμονάς. λεπτύνει τε καὶ καθόλου θερμαίνει· ἐπιεικέστερον δὲ γίνεται εἰς τὰ ἐγκλύσματα, ἀποβραχὲν ὕδατι καὶ φωχθὲν, ἢ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον καὶ ὀπτηθὲν στέατος περιπλασθέντος.

Περὶ Πεπέρεως. Κεφ. ρπθ'.

Πέπερι δένδρον ἱστορεῖται φυόμενον ἐν ἰνδίᾳ, βραχὺ, καρπὸν δὲ ἀνίησι, καταρχὰς μὲν περιμήκη καθάπερ λοβοὺς, ὅπερ ἐστὶ μακρὸν πέπερι· ἔχον τὸ ἐντὸς *κέγχρῳ παραπλήσιον, τὸ μέλλον ἔσεσθαι τέλειον πέπερι. ὅπερ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς ἀναπλούμενον. βότρυς ἀνίησι, κόκκους φέροντας οἵους ἴσμεν· τοὺς δὲ, καὶ ὀμφακώδεις, οἵ τινες εἰσὶ τὸ λευκὸν πέπερι, εὐθετοῦσι μάλιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις· *ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν ἐπιτεταμένον τῇ δήξει,

ϗ

καὶ ὑπόπικρον, διὰ τὸ ἄωρον, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. τὸ δὲ μέλαν ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ, καὶ εὐστομώτερον, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ εἶναι ὥριμον ἀρωματίζον, εὐχρηστότερόν τε εἰς τὰς ἀρτύσεις. τὸ δὲ λευκὸν καὶ ὀμφακίζον, ἀσθενέστερον τῶν προειρημένων. ἐκλέγου δὲ τὸ βαρύτατον καὶ πλῆρες, μέλαν, μὴ σφόδρα ῥυσσὸν, πρόσφατον δὲ καὶ μὴ πιτυρῶδες. εὑρίσκεται δέ τι ἐν τῷ μέλανι ἄτροφον, κενὸν καὶ κοῦφον, ὃ καλεῖται βράσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει κοινῶς θερμαντικὴν, οὐρητικὴν, πεπτικὴν, ἐπισπαστικὴν, διαφορητικὴν, σμηκτικὴν, τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτούντων. ἁρμόζει καὶ ῥίγεσι περιοδικοῖς πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον. καὶ θηριοδήκτοις ἀρήγει, ἄγει καὶ ἔμβρυα· δοκεῖ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι μετὰ συνουσίαν προστιθέμενον· βηξί τε καὶ πᾶσι τοῖς περὶ θώρακα πάθεσιν ἁρμόζει, ἔντε ἐκλεικτοῖς καὶ ποτήμασι λαμβανόμενον· καὶ συνάγχαις ἁρμόζει διαχριόμενον σὺν μέλιτι· καὶ στρόφους λύει πινόμενον μετὰ δάφνης φύλλων ἁπαλῶν· ἀποφλεγματίζει δὲ σὺν σταφίδι διαμασηθέν· ἀνώδυνόν τε ἐστὶ καὶ ὑγιεινόν· καὶ ὄρεξιν κινεῖ.

πέψει

& quoniam prius q̃ ematureſcat decerptũ eſt, ſubamarum relinquitur, antidotis & theriacis medicaminib⁹ expetitũ. Nigrum verò, vtpote quod tépeſtiua maturitate collectum ſit, odoratum eſſe cõſtat, candido ſuauius, acrius, & ori gratius necnon ad condiméta vtilius. Sed candidũ, & adhuc in acerbũ vergés antè dictis infirmius eſt. Eligi oportet grauiſsimum, plenũ, nigrũ, ſine multis rugis, recés ac minimè furfuroſum. Inueniuntur etiamnum in genere nigri ſemina nutrimento defecta, caſſa, inania, minimíque põderis quod vocãt braſma. Vis omniũ excalfacit, vrinã ciet, cõcoquit, extrahit, diſcutit, abſterget caliginẽ q̃ oculis obuerſat. Piper, febriũ horrorib⁹ circuitu repetẽtibus, ſiue potu, ſiue illitu, ſubuenit: ſerpentiũ morſibus auxiliat, part⁹ extrahit, cõceptũ adimere credit, ſtatim à cõcubitu ſuppoſitũ: tuſsi, oĩbusq; pectoris vitiis, ſiue eclegmate, ſiue potu, ſuccurrit: anginę eo & melle cõuenieter pungunt: potũ cũ recẽtib⁹ lauri foliis, tormina diſcutit: cũ vua paſſa mãducatũ, pituitã à capite elicit: valetudinẽ tuet, dolores finit, appetẽtiã mouet:

cõco-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0289-4
DFG

concoctionē adiuuat, ad intinctus eſculentorum additū: ſtrumas cū pice diſcutit: vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, vt lenticula, motū torretur. Nō eſt huius arboris radix gingiber, vt aliqui exiſtimauêre, ſicuti paulò pòſt oſtēdem⁹. Nāque piperis radix coſto ſimilis eſt, ora guſtantiū accendit, ſaliuam ciet. Hęc lienē reprimit, cū aceto illita, aut pota: caput etiam purgat, manducata cum ſemine pedicularis herbæ, quā ſtaphidem agriam vocant.

Gingiberis. Cap. CXC.

Gingiberis ſui generis plāta eſt, ī Troglodytica Arabia magna ex parte naſcēs: qua virēte, ad multa, perinde atq; nos ruta, vtūtur, & primis potibus & eduliis admiſcent. Huius radices, cyperi modo, paruæ ſunt, candicātes & odoratæ, atq; piper ſapore imitantur. Eligi debēt quę teredines nō nouerūt. A multis tamen ob id cōdiunt̃, ꝙ celeriter cariē ſentiāt, ac fictilibus in Italiam aſportātur. Gingiberis cibo cōueniēs eſt, & cū cōdimēto aſſumit̃. Excalfactoriā vim & excoquentem habet: aluū leniter emollit, ſtomacho vtilis eſt, efficax aduerſ⁹ ea q̄ oculis caliginē offundūt.

In

πέψει τε συνεργεῖ μιγνύμενον ἐν βάμμασιν. ἀναληφθὲν δὲ πίσσῃ χοιράδας διαφορεῖ. σμήχει δὲ ἀλφοὺς σὺν νίτρῳ. φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπ' ἀνθράκων, κινούμενον ὡς φακή. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ, οὐκ ἔστι ζιγγίβερ καθάπερ ἔνιοι ὑπέλαβον, ὡς αὐτίκα δηλώσομεν. ἔοικε μέν τοι κόστῳ ἡ τοῦ πεπέρεως ῥίζα, θερμαίνουσα τὴν γεῦσιν καὶ ὑγρὰ προσκαλουμένη. ταπεινοῖ δὲ σπλῆνα σὺν ὄξει καταπλασσομένη καὶ πινομένη· ἀποφλεγματίζει δὲ μετὰ σταφίδος ἀγρίας μασσηθεῖσα.

Περὶ Σιγγιβέρεως. Κεφ. ρς'.

Σιγγίβερις ἴδιον ἐστὶ φυτὸν, γεννώμενον ἐν τῇ τρωγλοδυτικῇ ἀραβίᾳ πλεῖστον· οὗ χρῶνται τῇ χλόῃ εἰς πολλὰ καθάπερ ἡμεῖς τῷ πηγάνῳ ἕψοντες εἰς προποτισμοὺς καὶ ἑψήματα μιγνῦντες. ἔχει δὲ ῥίζια μικρὰ ὥσπερ κυπείρου, ὑπόλευκα-πεπερίζοντα τῇ γεύσει, καὶ εὐώδη. ἐκλέγου δὲ τὰ ἀτερηδόνιστα. ὑπ' ἐνίων μέν τοι ταριχεύεται διὰ τὸ εὔσηπτον, καὶ διακομίζεται κεραμίοις εἰς ἰταλίαν. εὐχρηστοῦν εἰς βρῶσιν, λαμβάνεται δὲ μετὰ ταρίχου. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πεπτικὴν, μαλακτικὴν κοιλίας ἐπιεικῶς, εὐστόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις·

μίγνυ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0290-8 DFG

μίγνυται καὶ ἀντιδότοις, καὶ καθόλου παρέοικέ πως τῇ τοῦ πεπέρεως δυνάμει.

Περὶ Ὑδροπεπέρεως. Κεφ. ρϛά.

Ὑδροπέπερι φύεται μὲν μάλιστα παρὰ στασίμοις ὕδασιν ἢ ἐπιεικέσι ῥείθροις· καυλὸν δὲ ἀνίησι γονατώδη, στερεόν, περὶ ὃν μασχάλαι καὶ φύλλα ἐοικότα ἡδυόσμῳ, μείζονα δὲ καὶ τρυφερώτερα καὶ λευκότερα, δριμέα ἐν τῇ γεύσει ὥσπερ τὸ πέπερι, οὐ μὴν ἀρωματίζοντα· καρπὸν δὲ ἔχει ἐπὶ κλωναρίων μικρῶν ἐκφυόμενον παρὰ τὰ φύλλα, συνεχῆ καὶ βοτρυώδη, δριμὺν καὶ αὐτόν. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ καταπλασσόμενα, οἰδήματα καὶ χρονίας σκληρίας διαφορεῖ· ὑπώπιά τε ἀποκαθαίρειν, ξηρανθέντα δὲ καὶ κοπέντα, μίγνυται ἀντὶ πεπέρεως ἁλσὶ καὶ προσοψήμασι, ῥίζαν δὲ ἔχει μικρὰν ἄχρηστον.

Περὶ πταρμικῆς. Κεφ. ρϛβ΄.

Πταρμικὴ θαμνίον ἐστὶ κλῶνας ἔχον μικροὺς πολλούς, περιφερεῖς, ὁμοίους ἀβροτόνῳ· περὶ οὓς φύλλα ἐπιμήκη, ἐοικότα τοῖς τῆς ἐλαίας, πολλά, ἐπ᾽ ἄκρῳ δὲ ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον μικρόν. περιφερές, δριμὺ κατὰ τὴν ὀσμήν, ἐρεθιστικὸν πταρμοῦ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. δύναται δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν ὑπώπια αἴρειν. τὰ δὲ ἄνθη, πταρμοὺς ἐναργέστατα

In antidota addi ſolet. In ſumma piperis viribus reſpondet

Hydropiper. Cap. CXCI.

Hydropiper apud aquas naſcitur, quæ ſtagnant, aut pigro lapſu repunt: caulem ædit geniculatum prædurum, multis alis concauum: folia menthæ, maiora, molliora, candidioráque, guſtu piperis, acri, citra tamen vllam odoris gratiam: fructum acrem, in ſurculis paruis, prope folia racematim cohærenté. Folia cum ſemine illita tumores veteréſque duritias diſcutiunt, ſugillata delent: quæ poſtquam inaruerunt, tuſa pro pipere in obſoniis admiſcentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

Ptarmica. Cap. CXCII.

Ptarmica exiguus frutex eſt, ſurculos habés paruos, multos, & rotundos, abrotono nó diſſimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum, quod ſuo acri odore ſternutamentú excitat, vnde nomen accepit. Folia cú floribus illita, ſugillationes rapiút. Flores ſternutaméta effica-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0291-4
DFG

efficaciſsimè mouét. Naſcitur in montibus & petroſis.

Radicula ſeu lanaria herba. Cap. CXCIII.

Struthium herba vulgò nota, qua purgádis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix eſt acris: vrinam ciet: prodeſt tuſſi, iocineroſis, orthopnœæ ex melle ſumpta, cochlearis menſura, aluum ſoluit. Eadem cum panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina exturbat, duritiā lienis abſumit: menſes impoſita trahit, partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit: tubercula diſcutit, cum farina hordeacea & vino decocta. Miſcetur & malagmatis, & ocularibus collyriis, claritatis cauſa. Sternutamenta mouet, per os purgat, trita cum melle, & naribus infuſa.

Cyclamin⁹. Cap. CXCIIII.

Cyclamin⁹ folia habet hederæ, purpurea, varia, in quib⁹ ſuprà īfraq; albicāt maculę: caule nudo, quaternos digitos ęquātes, florib⁹ in eo purpureis, roſarū effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vt rapum videri poſsit. Quæ cum hydromelite pota pituitā aquamq; detrahit:

menſes

ἐναργέστατα κινεῖ. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ πετρώδεσι τόποις.

Περὶ Στρουθίου. Κεφ. ρϟγʹ.

Στρούθιον γνώριμόν ἐστι, ᾧ οἱ ἐριοπλύται χρῶνται πρὸς κάθαρσιν τῶν ἐρίων. οὗ ἡ ῥίζα δριμεῖα καὶ οὐρητική· βοηθεῖ δὲ ἡπατικοῖς βηξὶν, ὀρθοπνοίαις σὺν μέλιτι, κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανομένη· κοιλίαν τε ὑπάγει. σὺν δὲ πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ ληφθὲν, λίθους θρύπτει, καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ· καὶ σπλῆνα ἐσκιῤῥωμένον τήκει· προστεθὲν δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει ἐναργῶς. σὺν ἀλφίτῳ δὲ καὶ ὄξει καταπλασθὲν, λέπρας αἴρει· διαφορεῖ καὶ τὰ φύματα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καὶ οἴνῳ ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ὀξυδερκέσι καὶ μαλάγμασι· κινεῖ δὲ καὶ πταρμούς. καὶ εἰς τὰς ῥῖνας δὲ ἐγχεόμενον λεῖον μετὰ μέλιτος, καθαίρει διὰ στόματος.

Περὶ Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϟδʹ.

Κυκλάμινος φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῷ, πορφυρᾶ, ποικίλα, κάτωθεν δὲ καὶ ἄνωθεν κηλῖσιν ὑπολεύκοις· καυλὸν δὲ τετραδάκτυλον, γυμνόν· ἐφ᾽ οὗ ἄνθη ῥοδοειδῆ πορφυρίζοντα· ῥίζαν μέλαιναν γογγυλίδι παραπλησίαν, ὑπόπλατυν. ἥτις ποθεῖσα μετὰ ὑδρομέλιτος, ἄγει φλέγμα καὶ ὕδωρ κάτω·

καὶ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0292-0

DFG

καὶ ἔμμηνα δὲ κινεῖ πινομένη καὶ προστιθεμένη. φασὶ δὲ ὅτι ἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν ἐγκύμων γυνή, ἐξαμβλῶττειν αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ ὀξυτόκιον περιαπτομένη· πίνεται δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρὸς λαγωὸν θαλάσσιον· καὶ ἑρπετῶν ἐστιν ἀντιφάρμακον καταπλασσομένη· μεθύσκει τε οἴνῳ μιχθεῖσα· καθίστησι δὲ καὶ ἴκτερον τριῶν δραχμῶν πλῆθος ποθεῖσα, μετὰ γλυκέος ἢ μελικράτου ὑδαροῦς. κατακλίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴκῳ θερμῷ τὸν πίνοντα, καὶ πλείοσιν ἱματίοις περιβάλλειν ὅπως ἱδρώσῃ· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἱδρὼς, χολώδης εὑρίσκεται τῇ χροιᾷ. ἐγχυματίζεται δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος εἰς τὰς ῥῖνας πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· καὶ τῷ δακτυλίῳ ἐν ἐρίῳ προστίθεται πρὸς κομιδὴν περιττωμάτων· καταχρισθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ καὶ ὑπογαστρίου, καὶ ἰσχίου, κοιλίαν μαλάσσει, καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεται· καὶ πρὸς τοὺς ὑποκεχυμένους καὶ ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς ἐγχριόμενος ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι ἁρμόζει. μίγνυται καὶ εἰς τὰ φθόρια. ἕδραν δὲ* προπετοῦσαν σὺν ὄξει καταχριόμενος ὁ* χυλὸς καθίστησι. χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα κοπτομένη καὶ ἐκθλιβομένη, ἑψομένου τοῦ χυλοῦ ἄχρι μελιτώδους συστάσεως. ῥύπτει δὲ καὶ χρῶτα ἡ ῥίζα, καὶ ἐξανθήματα στέλλει καὶ τραύματα μετ' ὄξους καθ' ἑαυτὴν ἢ καὶ μετὰ μέλιτος ἰᾶται. κατα-

menſes potu appoſitúve ciet. Tradunt ſi prægnans radicem tranſgrediatur, abortum fieri. Partum appenſa accelerat: contra venena, præſertim leporis marini, ex vino bibitur: illita contra ſerpentium ictus, remedio eſt: immiſta vino inebriat: regium morbum diſcutit, tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo. Sed oportet eum qui ebibit, multis veſtibus contectum, loco calido, & à perfrictionibus tuto, recumbere, quò facilius exudet: eiecti autem ſudores fellei colore inueniũtur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur: ad deiiciẽda quoque alui excrementa, in vellere ſedi ſubiicitur: illito vmbilico & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit, & abortũ efficit: ſuffuſionibus, & retuſæ oculorũ aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. Medicamentis abortum inferentibus admiſcetur. Succus cum aceto illitus, prociduam ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſsitudinem decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, vulneribus ex aceto per ſe aut cum melle medetur, lienem abſumit: vitia cutis in facie, & alopecias emendat: eius decocto luxata, podagras, & capitis vlcuſcula, pernionéſque foueri congruum eſt: ipſáque in oleo vetere feruefacta, illito oleo, vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum Tyrrhenicæ ceræ momento, vt ſtrigmenti craſsitudinem vnguentum cõtrahat, cũ primis vtile pernionibus. Radix, ſcillæ modo, conciſa reponitur. Narrant ad amatoria aſſumi contuſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur in vmbroſis, maximè ſub arboribus.

Altera cyclaminus.
Cap. CXCV.

EST & altera cyclaminus, quam ciſſanthemon aut ciſſophyllon vocant: foliis hederæ, ſed minoribus: geniculatis caulibus, craſsiſque, circa vicinas arbores, capreolorum modo, ſe voluentibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris: radice ſuperuacua: naſcitur in aſperis. Huius acini, dradchmæ vnius põdere poti, cum

ἰᾶται. καταπλασσομένη δὲ καὶ σπλῆνα τήκει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλωπεκίας· εὐθετεῖ δὲ καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ποδάγραν, καὶ τὰ ἐν κεφαλῇ ἑλκύδρια καὶ χίμετλα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καταντλούμενον· αὐτὴ δὲ δι' ἐλαίου παλαιοῦ ἀναζεσθεῖσα, ἀπουλοῖ καταχριομένου τοῦ ἐλαίου, ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς, προσεμβάλλεται ἐνίοτε καὶ κηροῦ τυρρηνικοῦ ὀλίγον, ὡς γλοιῶδες γενέσθαι κατάχρισμα ἄριστον χιμετλιῶσιν. ἀποτίθεται δὲ ἡ ῥίζα τμηθεῖσα ὥσπερ σκίλλα. ἱστορεῖται δὲ καὶ πρὸς φίλτρα αὐτὴν λαμβάνεσθαι κοπεῖσαν ἀναπλασθεῖσάν τε εἰς τροχίσκους. φύεται δὲ ἐν συσκίοις τόποις. μάλιστα δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα.

Περὶ Ἑτέρας κυκλαμίνου.
Κεφ. ρςέ.

Κυκλάμινος ἑτέρα, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ἢ κισσόφυλλον καλοῦσι· φύλλα ἔχει κισσῷ ἐοικότα, ἐλάσσονα δέ· καυλοὺς παχεῖς γονατώδεις, περιειλισσομένους τοῖς παρακειμένοις δένδρεσιν ἑλικοειδῶς· ἄνθη λευκά, εὐώδη. καρπὸς δὲ ὡς ῥᾶγες σταφυλῆς, ὅμοιος κισσῷ, μαλακὸς, δριμὺς ἐν τῇ γεύσει ἠρέμα, καὶ γλίσχρος· ῥίζα ἄχρηστος· φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. ταύτης ὁ καρπὸς ὅσον < μία τὸ πλῆθος πινόμενος μετ'

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0294-2
DFG

μετ᾽ οἴνου λευκοῦ κυάθων β´ ἐπὶ ἡμέρας μ´, σπλῆνα τήκει δι᾽ οὔρων καὶ κοιλίας δαπανώμενον. πίνεται δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν. καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν καθαίρει ποθεῖσα.

Περὶ Δρακοντίου.

Κεφ. ρϛϛ´.

Δρακόντιον ἔχει φύλλα κισσοειδῆ, μεγάλα, σπίλοις ἔχοντα λευκοῖς· καυλὸν δὲ ὀρθὸν, δίπηχυν, ποικίλον, ὀφιοειδῆ διαπόρφυρον τοῖς σπίλοις, βακτηρίας τὸ πάχος· καρπὸς δὲ ἐπ᾽ ἄκρου βοτρυώδης, χρώματι τὸ μὲν πρῶτον* χλοώδης, πεπανθεὶς δὲ κροκίζων, ἐπιδάκνων τὴν γεῦσιν· ῥίζα ποσῶς στρογγύλη, βολβοειδὴς, ὁμοία ἄρῳ φλοιὸν ἔχουσα λεπτόν. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς χυλισθεὶς καὶ ἐγχυματισθεὶς μετ᾽ ἐλαίου εἰς τὸ οὖς, ὠταλγίαν παύειν· εἰς δὲ τὰς ῥῖνας προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ πολύπουν δαπανᾶν· καταχριόμενος δὲ στέλλειν καὶ καρκινώματα. ποθέντες δὲ ὅσον λ´. κόκκοι μετὰ ὀξυκράτου ἐξαμβλώσκουσι· καὶ τὴν ὀσμὴν δέ φασι* μετὰ τὸν μαρασμὸν τῆς ἀνθήσεως, τῶν ἄρτι συνειλημμένων ἐμβρύων φθαρτικὸν εἶναι. ἡ δὲ ῥίζα θερμαντικὴ οὖσα, βοηθεῖ ὀρθοπνοίαις· ῥήγμασι, σπάσμασι, βηξὶ, καταρρῷ· καὶ τὰ ἐν θώρακι ὑγρὰ εὐανάγωγα ποιεῖ, ἑφθὴ

cum vini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienẽ per vrinam & aluum abſumũt. Ad orthopnœã bibitur. reliquias à partu purgat.

Dracunculus.

Cap. CXCVI.

Dracunculus folio conſtat hederaceo, magno, cãdidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita vt anguẽ planè referat, baculi craſſitudine: fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo, & cum ematuruit, croceo, guſtu feruens, mordáxque: radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro non abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus vmbroſis. Seminis ſuccus cum oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat: naribus etiam ex lana impoſitus, polypum abſumit: carcinomata illitu ſiſtit: triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt: odorem aiunt poſteaquam flaccidi flores emarcuerũt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit: orthopnœis, ruptis, vulſis, tuſsi, deſtillationibus, auxiliatur: humores pectoris excreatu faciles reddit, ſiue cocta toſtáque cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle delingatur: vrinam pellit, venerem excitat, cum vino potato phagedenas vlcerum, & quæ cacoëthe vocantur, trita cum melle & bryonia alba, expurgat, & ad cicatricem perducit: collyria ex ipſa ad fiſtulas & eiiciendos partus fieri ſolent. qui radice ſuas manus perfricuerunt, à viperis feriri negantur: illita ex aceto, vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus, linamentorum vice, conuenienter imponuntur: decocta in vino pernionibus appoſuiſſe prodeſt: caſeus foliis inuolutus, à putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines conuenit. Radix cruda coctáve, ad ſanorum vſus, pro olere recipitur: in Gymneſiis inſulis, quæ Baleares vocantur, coctam radicem cum melle multo, in conuiuiis placentarum loco offerunt. Radix meſſibus effoditur, lotáque fruſtatim conciditur, & lino traiecta, ſiccatur in vmbra, & ita reconditur.

Arum.

ἑφθή τε καὶ ὀπτὴ μετὰ μέλιτος καὶ καθ' ἑαυτὴν βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ λεῖα σὺν μέλιτι ἐκλείχεται. ἔστι δὲ οὐρητική, ὁρμάς τε πρὸς συνουσίαν ἐγείρει πινομένη μετ' οἴνου· καὶ ἕλκη κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ μετὰ βρυωνίας λευκῆς σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ. καὶ κολλύρια ἐξ αὐτῆς ἀναπλάττεται πρὸς σύριγγας, καὶ ἐμβρύων κομιδήν. φασὶ δὲ ὅτι καὶ εἰ διατρίψει τις τὰς χεῖρας τῇ ῥίζῃ, ἀπὸ ἐχίδνης ἄδηκτος μένει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἀλφοὺς σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα ἐπὶ τῶν νεοτρώτων ἀντὶ μοτῶν ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει· καὶ πρὸς χίμετλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ ἐπιτεθέντα· τυρός τε ἐνειλούμενος τοῖς φύλλοις, ἄσηπτος διαμένει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁρμόζει πρὸς νεφέλια, καὶ λευκώματα καὶ ἀχλῦς. λαχανεύεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη· οἱ δὲ ἐν ταῖς γυμνήσι νήσοις, καλουμέναις δὲ καλλαείσιν, ἑφθὴν τὴν ῥίζαν μιγνύντες μέλιτι πολλῷ ἐν τοῖς συνδείπνοις, ἀντὶ πλακούντων παρατιθέασιν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὴν ῥίζαν ἐν πυραμητῷ ὀρύξαντας καὶ πλύναντας καὶ κατατεμόντας. ἐνείραντάς τε λίνῳ καὶ ξηράναντας ἐν σκιᾷ.

Περὶ Ἄρου.

Περὶ Ἄρου. Κεφ. ρϛζ.

Ἄρον τὸ καλούμενον παρὰ σύροις λούφα, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια τοῖς τοῦ δρακοντίου, μακρότερα δὲ καὶ* ἀσπιλότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ὑποπόρφυρον, ὑπεροειδῆ. ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς κροκίζων· ῥίζα λευκὴ πρὸς τὴν τοῦ δρακοντίου, ἥτις καὶ ἐσθίεται ἑψομένη ἧττον οὖσα δριμεῖα. ταριχεύεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρῶσιν, καὶ καθ' ἑαυτὰ ξηρανθέντα ἑψόμενα ἐσθίεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα τὴν αὐτὴν τῷ δρακοντίῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καταπλασσομένη* σὺν βολβίτῳ ἐπὶ ποδαγρικῶν. ἀποτίθεται δὲ ὡς ἡ τοῦ δρακοντίου. καὶ καθόλου ἐστὶ διὰ τὸ μὴ λίαν δριμὺ ἐδώδιμος.

Περὶ Ἀρισάρου. Κεφ. ρϛη.

Ἀρίσαρον ἐστὶ μικρὸν βοτάνιον, ῥίζαν ἔχον ὡς ἐλαίας, ἔστι δὲ δριμυτέρα τοῦ ἄρου· ὅθεν νομὰς ἵστησι καταπλασσομένη. κολλύριά τε πρὸς σύριγγας ἐνεργῆ ἐξ αὐτῆς γίνεται. φθείρει δὲ καὶ αἰδοῖον παντὸς ζώου* ἐντεθεῖσα.

Περὶ Ἀσφοδέλου. Κεφ. ρϛθ'.

Ἀσφόδελος φυτὸν τοῖς πλείστοις γνώριμον, φύλλα ἔχων πράσῳ μεγάλῳ ὅμοια· καυλὸν δὲ λεῖον, ἔχοντα ἐπ' ἄκρου ἄνθος καλούμενον ἀνθερικόν. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἐπιμήκεις, στρογγύλαι, βαλάνοις ὅμοιαι,

Arum. Cap. CXCVII.

Aron, apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis: caulem ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie, à quo croceum ſemen exit: radice dracunculi alba, quæ decocta eſtur, vtpote cum minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Radix, ſemen & folia, dracunculi vires habent. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. In totum, ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

Ariſarum. Cap. CXCVIII.

Ariſarum exigua herbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinē implet, longè maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas ſiſtit. Fiunt collyria ex ea, ad fiſtulas efficacia. Illitu radicis, genitale animalis cuiuſcūque in perniciem agitur.

Haſtula regia. Cap. CXCIX.

Haſtula regia vulgaris notitiæ eſt, foliis maioris porri: caule leui, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant: radices ſubiacent oblongæ, rotundæ, glandibus ſimiles,

miles, guſtu acres, quæ excalfaciunt: vrinas & menſes epotæ ciunt: lateris doloribus, ruptis, conuulſis & tuſsibus, drachmæ pondere potæ ex vino, medentur. Ea verò vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata: à ſerpente demorſis datur aptiſſimè, verum trium drachmarum pondere, foliiſque floribus & radice ex vino, morſus illinire oportet. Item vlcera ſordida & depaſcentia, mammarum quoque & teſtium inflammationes, tubercula, furunculóſque, decoctis in fæce vini bulbis, recentibus inflammationibus ex poléta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto vetere vino dulci, myrrha & croco decoquitur, fitque perquàm vtile oculis medicamẽtum: ad purulentas aureis per ſe, & cũ thure, melle, vino & myrrha tritus, prodeſt: in contrariam aurem infuſus, dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni, conducit: & ſurditati, inſtillatum in aurem, auxiliatur. Candidam vitiliginem,

linteo

ὅμοιαι, δριμεῖαι κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν δύναμιν θερμαντικαί, κινοῦσι δὲ καὶ οὔρησιν, καὶ ἔμμηνα ποθεῖσαι· ἰῶνται καὶ πλευρᾶς ἀλγήματα καὶ βῆχας, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα < ά πλῆθος τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ πινομένης. ποιεῖ δὲ καὶ εὐεμεστέρους ὅσον ἀστράγαλος βρωθείς· καὶ ἑρπετοδήκτοις δίδοται ὠφελίμως ὅσον < γ΄. τὸ πλῆθος, καταπλάττειν δὲ δεῖ τὰ δήγματα τοῖς τε φύλλοις καὶ τῇ ῥίζῃ καὶ τοῖς ἄνθεσι σὺν οἴνῳ καὶ τὰ ῥυπαρὰ καὶ νεμόμενα ἕλκη καὶ μαστῶν καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ φύματα καὶ δοθιῆνας, συγκαθεψομένης τρυγὸς οἴνου τῇ ῥίζῃ, πρὸς δὲ τὰς προσφάτους φλεγμονὰς μετ' ἀλφίτου. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης προσλαβὼν οἴνου παλαιοῦ γλυκέος, καὶ σμύρνης καὶ κρόκου, συνεψηθέντων ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄριστον γίνεται ὀφθαλμοῖς φάρμακον· καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καθ' ἑαυτόν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι καὶ οἴνῳ καὶ σμύρνῃ χλιανθεὶς ἁρμόζει· ὀδονταλγίαις τε καθ' ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς ὁ χυλὸς τῷ ἀντικειμένῳ ὠτίῳ, πραΰνει. καεῖσα δὲ ἡ ῥίζα τῆς τέφρας ἐπιπλασσομένης, ἀλωπεκίας δασύνει. ἑψηθὲν δ' ἔλαιον ἐν * κεκοιλωμέναις ταῖς ῥίζαις ἐπὶ πυρὸς, εἱλκωμένας χιμέτλας καὶ πυρίκαυτα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ καὶ * ὠταλγιάσει βοηθεῖ ἐγχεόμενον εἰς τὸ οὖς. ἀλφόν τε λευκὸν προανατριφέντα ἐν ὀθονίῳ ἐν ἡλίῳ, καταχρισθεῖσα ἡ ῥίζα σμήχει. ὁ δὲ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη κατ᾽ ἐξοχὴν, σκολοπένδρων καὶ σκορπίων ἀντιφάρμακόν ἐστιν ἐν οἴνῳ ποθέντα· καταῤῥήττει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν.

Περὶ Βόλβου ἐδωδίμου.

Κεφ. σ´.

Βολβὸς ἐδώδιμος γνώριμος πᾶσιν ὃν ἐσθίομεν· εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, πυῤῥὸς, καὶ ἀπὸ λιβύης κομιζόμενος· ὁ δὲ πικρὸς, καὶ σκιλλώδης, εὐστομαχώτερος, πεπτικός. πάντες δὲ δριμεῖς καὶ θερμαντικοί· καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμῶντες, τραχύνοντες γλῶσσαν καὶ παρίσθμια, πολύτροφοι, σαρκῶν γεννητικοὶ, ἐμπνευματοῦντες· ποιοῦσι δὲ καταπλασσόμενοι πρὸς στρέμματα, θλάσματα, σκόλοπας καὶ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας· γαγγραίνας τε καὶ ποδάγρας σὺν μέλιτι καὶ καθ᾽ ἑαυτοὺς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν οἰδήματα καὶ κυνόδηκτα, ὁμοίως σὺν μέλιτι καὶ πεπέρει λείῳ καταπλασθέντες· ἐπέχουσιν ὑδρῶτας· καὶ στομάχων ὀδύνας παύουσι· καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας ἀποσμήχουσι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ. καθαίρουσι δὲ καὶ ὑπώπια καὶ ἴονθοις, καθ᾽ ἑαυτοὺς ἢ σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ, καὶ φακοῖς σὺν μέλιτι ἢ ὄξει. πρὸς δὲ ὤτων θλάσματα σὺν ἀλφίτῳ καὶ πρὸς θλάσεις ὀνύχων·

ἀφαι-

linteo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. Semen floresque in vino poti, ſcolopendræ & ſcorpionum venenis, mirum in modum reſiſtũt: aluum purgant.

Bulbus eſculentus.

Cap. C C.

Eſculentus bulbus vulgo cognitus, à nobis eſtur: ſtomacho & aluo vtilis rufus, & qui ex Aphrica defertur. Amarus verò & ſcillin⁹, ſtomacho aptior eſt, & concoctioné adiuuat. Bulbi omnes acrimoniã habent, excalfaciũt: veneré ſtimulant, linguã tonſillasq; exaſperant, multum alimenti præbent, carnes creant, inflationé pariun tluxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur: ſpicula extrahunt: gangręnas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorũ tumores, & canũ morſus cũ melle & piperis polline illiti cohibent: ſudores compeſcunt: ſtomachi dolores mitigãt: furfures & vlcera quæ in capite manant, cũ toſto nitro abſtergunt, ſugillata varóſque per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cũ melle vel aceto, emendant: fractis auriculis vnguibúſq; ex poléta medétur: iidé calidis cinerib⁹ torrefactis,

tollunt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0299-3 DFG

tollunt ficus: item cum cinere è mænarum capitibus, impoſiti: cremati verò & cum alcyonio miſti, vitia cutis in facie, atráſque cicatrices, in ſole illiti, emaculant. Faciunt ad rupta, ſi cum aceto cocti edantur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinẽdum, quoniam neruos tentant.

Bulbus vomitorius.
Cap. CCI.

Bulbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multo & longiora quàm bulbus eſculentus: radicem ſimilẽ, cortice nigro. Ea radix manſa, aut decoctum eius potum, veſicæ malis medetur: vomitiones mouet.

Scilla. Cap. CCII.

Scilla vim acrem atq; feruẽtem habet: aſſatã ad multa vtiliorẽ eſſe cõſtat. Polline ad cruſtã ſubacto, aut luto oblita, in clibanũ coniicitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens cruſta ſufficiẽter intoſta fuerit: qua exẽpta, ſi non emolleſcat, altero polline ſimili, aut luto circumlinitur, & eadẽ quę prius fiũt: nã quę ita nõ aſſatur, interaneis maximè noxia eſt. Torret̃ itẽ in olla, indito operculo, quæ in furnũ demittatur.

Sumi

ἀφαιροῦσι δὲ καὶ συκὰς ὀπτηθέντες ἐν θερμοσποδιᾷ, καὶ μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων ἐπιτεθέντες· καέντες δὲ καὶ μιχθέντες ἀλκυονίῳ, ἔφηλιν καὶ οὐλὰς μελαίνας ἀποκαθαίρουσιν ἐν ἡλίῳ καταχριόμενοι. σὺν ὄξει δὲ ἑφθοὶ βιβρωσκόμενοι ποιοῦσι πρὸς ῥήγματα. φυλάσσεσθαι δὲ αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐν τῇ βρώσει δεῖ διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ νευρώδους.

Περὶ Βολβοῦ. Κεφ. σα΄.

Βολβὸς ὁ καλούμενος ἐμετικὸς, ἔχει τὰ φύλλα ἱμαντωδέστερα, καὶ πολλῷ μακρότερα τοῦ ἐδωδίμου· ῥίζαν ἐοικυῖαν βολβῷ, περὶ ὃν φλοιὸς μέλας. αὕτη ἐσθιομένη καθ' αὑτὴν καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον. τὰ περὶ κύστιν ἰᾶται καὶ ἔμετον κινεῖ.

Περὶ Σκίλλας. Κεφ. σβ΄.

Σκίλλα δύναμιν ἔχει δριμεῖαν καὶ πυρωτικήν· πολύχρηστος δὲ γίνεται ὀπτηθεῖσα· σταιτὶ δὲ ἢ πηλῷ περιπλάσσεται, καὶ δίδοται εἰς κλίβανον, ἢ ἄνθραξιν ἐγκρύπτεται μέχρις ἂν ὀπτηθῇ ἱκανῶς τὸ περικείμενον σταῖς· οὗ περιαιρεθέντος, εἰ μὴ τακερὰ γέγονεν, ἕτερον σταῖς ἢ πηλὸν περιπλάσαντες, τὰ αὐτὰ ποιήσομεν· ἡ γὰρ μὴ οὕτως ὀπτηθεῖσα, βλαβερὰ τὴν δόσιν, πρὸς τὰ ἐντόσθια μάλιστα προσφερομένη. ὀπτᾶται δὲ καὶ ἐν χύτρᾳ πεπωμασμένη καὶ καθιεμένη εἰς κλίβανον.

λαμβάνεται δὲ αὐτῆς τὸ μεσαίτατον τῶν ἔξωθεν περιαιρουμένων, καὶ ἕψεται δὲ ἐντμηθεῖσα ἀποχεομένου τοῦ πρώτου ὕδατος, ἑτέρου τε ἐπιχεομένου ἄχρις ἂν μὴ πικρὸν ἢ δριμὺ γένηται τὸ ὕδωρ, καὶ ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ,* τμηθεῖσα, καὶ διαιρεθεῖσα λιναρίῳ, ὡς μὴ ἅπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς τόμους. τῇ μὲν οὖν τμητῇ, εἰς ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ ὄξος σκιλλητικὸν χρώμεθα. πρὸς δὲ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ, τὸ ἔνδον τῆς ὠμῆς σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν, ἢ σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθὲν, ἐπιτίθεται· ἐχιοδήκτοις δὲ κατάπλασμα ἑψηθεῖσα σὺν ὄξει. τοῦ δὲ ὀπτῆς πρὸς ἓν μέρος τῆς σκίλλης, συνεκλεάναντες ἁλῶν ὀπτῶν μέρη ὀκτὼ, δίδομεν κοχλιάριον ἓν ἢ δύο νήστεσι πρὸς μάλαξιν κοιλίας· εἰς ποτήματά τε καὶ ἀρωματικὰς δυνάμεις, καὶ ἐφ' ὧν οὔρησιν κινῆσαι θέλομεν, καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν καὶ στομαχικῶν, οἷς ἐπιπολάζει τὰ σιτία, καὶ ἐπὶ ἰκτέρου στροφουμένων, βηττόντων χρονίως, ἀσθματικῶν, ἀναφορικῶν, αὐτάρκης δὲ ὁλκὴ τριωβόλου σὺν μέλιτι ἐκλειχθεῖσα. καὶ συγκαθέψεται δὲ τῷ μέλιτι, καὶ βιβρώσκεται πρὸς τὰ αὐτὰ μάλιστα πέψει συνεργοῦσα. ἄγει δὲ, γλοιώδες κατὰ κοιλίαν. ἑφθὴ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ ὁμοίως λαμβανομένη· φυλάττεσθαι δὲ καὶ αὐτῆς τὴν δόσιν δεῖ ἐφ' ὧν ἕλκωσίς τις ἐστὶν ἐντός.

καὶ πρὸς

Sumi etiã ſolet quod maximè eſt mediũ, direptis viuotenus tunicis, quod fruſtatim conſectũ coquitur, mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinẽ nec acrimoniã habeat: traiectáq; lino fruſta ſiccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidẽ parte ſe cõtingãt: his ſcillæ ſegminibus ad oleum, vinum, aut acetum ſcillinum vtimur. Ad rimas pedũ, interna pars crudæ ſcillę in oleo feruefacta, aut cũ reſina liquefacta, imponitur: decocta in aceto demorſis à vipera, cataplaſma eſt. Ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſti ſalis, cochlear vnũ aut alterũ damus ieiunis, ad emolliendã aluum: in potu autẽ & odoratis medicaminibus, & quibus vrinam ciere volumus, hydropicíſque & ſtomachicis, quibus innatat cib⁹, regio morbo, torminibus, in tuſſi vetere, ſuſpirioſis, & ore reiicientibus tres obolos, ĩ delinctu ex melle ſumpſiſſe ſatis eſt. Coquitur cũ melle, & eſtur eorundẽ gratia, maximè vt cõcoctionẽ adiuuet. Strigmenta per aluũ extrahit. Cocta & ſimili ſumpta modo, eoſdem præbet effectus: ſed cauẽdus ſcillæ vſus, his qui inteſtinum ſentiunt vlcus.

Ad penſiles verrucas & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritum ſemen, & in carica aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla tota in limine ianuæ ſuſpéſa, mali medicamenti noxam arcet.

De Pancratio.
Cap. CCIII.

Pancratiũ, quod aliqui ſcillam appellãt, radice eſt magni bulbi, ſubrufo colore aut ſuppurpureo, guſtu amaro ac feruéte: foliis lilij, ſed longioribus. Scillæ vires & præparationem habet, eodémque pondere in morbis efficaciter aſſumitur: cui tamen mitior quàm ſcillæ facultas ineſt. Radicis ſuccus cum erui farina digeritur in paſtillos, qui hydropicis ſpleniciſq; cum hydromelite, commodiſſimè dantur.

Capparis. Cap. CCIIII.

Capparis aculeatꝰ frutex eſt, qui in terra ſtratus, magis in orbé euagatur: ſpinas, vt rubꝰ, habet, in hami modũ adũcas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructũ oleę ſimilé, qui cũ dehiſcés pãditur, floré candidũ promit: quo excuſſo, nõnihil glãdis oblõgę figura inuenitur, qđ apertũ grana acinis punicorũ ſimilia, oſtendit, parua, rubicunda: radi-

καὶ πρὸς ἀκροχορδόνας ποιεῖ καὶ χιμέτλα ἐγχρισθεῖσα ὀπτή. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς λεῖον ἀναληφθὲν ἐν ἰσχάδι ἢ μέλιτι καὶ βρωθὲν, μαλάσσει κοιλίαν. ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον ὅλη περὶ τῶν θυρῶν κρεμαμένη.

Περὶ Παγκρατίου. Κεφ. σγ΄.

Παγκράτιον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σκίλλαν ὀνομάζουσι, ῥίζα ἐστὶ βολβῷ μεγάλῳ ὁμοία ὑπόπυρος ἢ ὑποπόρφυρος, πικρὰ καὶ πυρώδης τὴν γεῦσιν· φύλλα κρίνῳ ὅμοια, μακρότερα δέ. ἔχει δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν τῇ σκίλλῃ, καὶ σκευασίαν, καὶ δόσιν ποιοῦσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν· ἐπιεικεστέρα μέντοι τῆς σκίλλης ἡ ταύτης δύναμις. ὅθεν καὶ χυλιζομένη ἡ ῥίζα ταύτης, μιγνυμένη τε ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἀναπλασσομένη εἰς ἀρτίσκους, δίδοται σὺν ὑδρομέλιτι σπληνικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως.

Περὶ Καππάρεως.
Κεφ. σδ΄.

Κάππαρις θάμνος ἐστὶν ἀκανθώδης, ἐπὶ γῆς γυροειδῶς ἐστρωμένος· ἀκάνθας ἀγκιστροειδεῖς ἔχων ὡς βάτος· φύλλα στρογγύλα, μηλέᾳ κυδωνίᾳ ὅμοια· καρπὸν δὲ οἷον ἐλαίας ὃς ἀνοιχθεὶς λευκὸν προΐεται ἄνθος· οὗ πεσόντος, εὑρίσκεταί τι οἷον βάλανος ἐπιμήκης, ὅπερ ἀνοιχθὲν ἔχει κόκκους ὥσπερ ῥοιᾶς, μικροὺς ἐρυθρούς·

ῥίζας ξυλώδεις καὶ μεγάλας πλείστας. φύεται τοὐπίπαν ἐν τραχέσι καὶ λεπτογείοις τόποις, καὶ νήσοις καὶ οἰκοπέδοις. ταριχεύεται δὲ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ καρπὸς εἰς βρῶσιν. ταράττει δὲ κοιλίαν, κακοστόμαχός τε ἐστὶ καὶ διψώδης· βρωθεῖσα δὲ ἑφθὴ, εὐστομαχωτέρα τῆς ὠμῆς. ὁ μὲν οὖν καρπὸς αὐτῆς σπλῆνα τήκει, ὁλκῇ δυοῖν < μετ᾽ οἴνου πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας μ´, ἄγει δὲ οὖρον καὶ διαχώρημα αἱματῶδες· ἰσχιάσι τε καὶ παραλύσει βοηθεῖ πινόμενος ὁ καρπὸς, καὶ πρὸς ῥήγματα καὶ σπάσματα· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀποφλεγματίζει. καὶ ὀδόντων πόνον παύει ὁ καρπὸς σὺν ὄξει ἑψόμενος καὶ διακλυζόμενος. τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς ξηρὸς, πρός τε τὰ προειρημένα ἁρμόζει, καὶ ἀνακαθαίρει πᾶν χρόνιον καὶ ῥυπαρὸν καὶ τετυλωμένον ἕλκος. καταπλάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σπληνικῶν σὺν ὠμηλύσει· δακνομένη τε τῷ πονοῦντι ὀδόντι βοηθεῖ· ἀλφοὺς τοὺς λευκοὺς ἀποσμήχει σὺν ὄξει λεία. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα λεανθέντα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σκώληκάς τε τοὺς ἐν ὠσὶν ὁ χυλὸς ἐγχυματισθεὶς κτείνει. Ἡ μέντοι λυβικὴ κάππαρις, γινωμένη δὲ κατὰ τοὺς μαργαρίτας λεγομένους, ἐμπνευματοῖ ἰσχυρῶς. ἐμετικὴ δὲ τυγχάνει ἡ ἐν ἀπουλίᾳ, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ λιβύης, δριμυτάτη.

φλυκταί-

radices lignoſas ſpargit, grandes numeroſasque. Tenui plerunque ſolo, aſperísq; locis, in inſulis & iuxta rudera naſcitur. Caulis & fructus, cibi gratia condiuntur: aluum turbat, ſtomacho aduerſatur, ſitim gignit: cocta tamen ſtomacho quàm cruda vtilior eſt. Fructus drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus, lienẽ abſumit, & vrinã cruentumq́; excrementum emittit: bibitur vtiliſsimè in coxarũ doloribus, & neruorum reſolutione, item ruptis & cõuulſis: menſes ciet, caput purgat. Dentium dolorẽ ſedat ſemen ex aceto decoctũ, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadẽ proficit: vlcera omnia vetera, & ſordida, & quæ occaluerunt, expurgat: lienoſis cum farina hordei illinitur: dente demorſa, dolori eius auxiliatur: cum aceto trita, vitiligines albas abſterget. Radix foliáque intrita, ſtrumas ac duritias diſcutiunt. Aurium vermiculos infuſus ſuccus enecat. Aphrica, & præſertim Marmarica capparis, vehementer inflat. Apula vomitus facit. & quæ à Libyco, & quæ Rubro mari defertur, mirum in modum acris eſt:

ſiquidem in ore puſtulas excitat, gingiuasq́ue oſſe tenus exeſt: quare in cibis non ab re damnatur.

Lepidium. Cap. CCV.

Lepidium aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota: muria cum lacte ſeruatur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter iſchiadicis trita, præſentiſsimum eſt auxilium, ſi cum helenij radice, quarta parte horæ, illinatur: lienoſis ſimili modo prodeſt. lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur.

Ranunculum. Cap. CCVI.

Complura ranunculi genera. vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exulcerãs. Nam vnũ coriandri foliis conſtat, latioribus, ſubalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaráque, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata: naſcitur in limitibus humidis. Alterum lanuginoſius, longiori caule, pluribus foliorum inciſuris, plerunque in Sardinia proueniens, quam acerrimum, quod ſylueſtre apium appellant. Tertium minimum, odore

φλυκταίνουσα τὸ στόμα, καὶ κατεσθίουσα τὰ οὖλα ἄχρι γυμνώσεως· ὅθεν πρὸς βρῶσιν ἐστὶν ἀνεπιτήδειος.

Περὶ Λεπιδίου. Κεφ. σέ.

Λεπίδιον, ὃ ἔνιοι γιγγίδιον καλοῦσι, γνώριμον βοτάνιον· ταριχευόμενον εἰς ἁλμαίας μετὰ γάλακτος. Δύναμις δέ ἐστι τῶν φύλλων δριμεῖα, ἑλκωτική· ὅθεν ἰσχιαδικόν ἐστιν ἐπίπλασμα, ἀμυντικώτατον· λεῖον σὺν ἑλενίου ῥίζῃ ἐπιτιθέμενον πρὸς τέταρτον ὥρας, καὶ ἐπὶ σπληνικῶν ὁμοίως· ἀφίστησι δὲ καὶ λέπρας. ἡ δὲ ῥίζα δοκεῖ ὀδόντων ἀλγήματα παραιτεῖσθαι, περιαπτομένη τῷ τραχήλῳ.

Περὶ Βατραχίου. Κεφ. σς´.

Βατράχιον, οἱ δὲ, σέλινον ἄγριον καλοῦσι· τούτου πλείονα μέν ἐστιν εἴδη. Δύναμις δὲ μία δριμεῖα, καὶ ἄγαν ἑλκωτική. ἔχει δὲ τὸ μὲν αὐτῶν, φύλλα ὅμοια κορίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόλευκα καὶ λιπαρά· ἄνθος μήλινον, ἐνίοτε πορφυρῶν· καυλὸν δὲ οὐ παχὺν, ὕψος δὲ ὅσον πήχεως· ῥίζαν μικρὰν, λευκὴν, πικρὰν, ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἐλλεβόρου· φύεται δὲ παρὰ ῥείθροις. Ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χνοωδέστερον, καὶ μακροκαυλότερον, ἐντομὰς ἔχον πλείους τῶν φύλλων, πλεῖστον ἐν σαρδωνίᾳ γινόμενον, δριμύτατον, ὃ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον καλοῦσι. καὶ τρίτον σφόδρα μικρὸν καὶ δύοσμον, τὸ ἄνθος χρυσῷ ὅμοιον. καὶ τέταρτον ἐοικὸς τούτῳ, ἄνθος γαλακτίζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ, ἁπαλοὶ καταπλασσόμενοι, ἑλκωτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πόνου· ὅθεν ὄνυχας λεπροὺς καὶ ψώρας ἀφίστησι, καὶ στίγματα ἐξαίρει, καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἀλωπεκίας πρὸς ὀλίγον καταπλασθέντα. ἑψόμενα δὲ καταύτλημα χειμετλιόντων ἐστὶ χλιαρόν. ἡ δὲ ῥίζα πταρμὸν κινεῖ ξηρὰ λεία προσφερομένη τοῖς μυκτῆρσι· καὶ ὀδονταλγίας κουφίζει προσαπτομένη, θρύπτει μέντοι αὐτούς.

Περὶ Ἀνεμώνης. Κεφ. σζ΄.

Ἀνεμώνη, διττὴ, ἡ μὲν, ἀγρία, ἡ δὲ ἥμερος· καὶ τῆς ἡμέρου. ἡ μέν τις φοινικᾶ φέρει τὰ ἄνθη· ἡ δὲ, ὑπόλευκα ἢ γαλακτίζοντα, ἢ πορφυρᾶ. φύλλα δὲ κοριοειδῆ, λεπτοσχιδέστερα πρὸς τῇ γῇ· καυλία* χνοώδη λεπτὰ, ὑφ᾽ ὧν τὰ ἄνθη ὥσπερ μήκωνος, καὶ μέσα κεφάλια μέλανα, ἢ κυανίζοντα· ῥίζα κατὰ μέγεθος ἐλαίας ἢ μείζων, οἱονεὶ γόνασι διειλημμένη. ἡ δὲ ἀγρία κατὰ πάντα μείζων τῆς ἡμέρου, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ σκληροτέρα· τήν τε κεφαλὴν ἐπιμηκεστέραν ἔχει· ἄνθος φοινικοῦν, ῥιζία λεπτὰ καὶ πλείω. ἡ δέ τις ἔχει φύλλα μέλανα δριμυτέρα οὖσα.

odore graui,flore aureo. Quartũ huic ſimile,flore lacteo. Folia,flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & cruſtas nõ ſine dolore gignunt: quare vngues ſcabros extricant, ſcabiẽ eximunt, ſtigmata delent: formicantes verrucas,& penſiles, alopeciáſq; pauliſper illita,tollunt. Tepente decocto perniones fouentur. Sicca radix, tritáque, ſternutamenta ciet, naribus admota: dentium dolorem appenſa leuat, ipſos tamen frangit.

Anemone. Cap. CCVII.

Duo anemones genera,vnũ ſylueſtre, alterum in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies:vna phœniceũ florẽ profert:altera candicantẽ,aut lacteũ, aut purpureũ. harũ folia coriãdro ſimilia cæterũ ſciſſa tenuius in terrã,inclinãtur:caules lanuginoſi,tenues,in quib⁹ flores aut papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine,aut ampli⁹ paulo grãdeſcit,ac veluti geniculis q̃buſdã cingitur. Sylueſtri amplitudo prorſus maior, latioráq; folia,& duriora:oblongius caput:flore puniceo,tenuibus,& multis radicũ capillamẽtis. Acrior eſt,quę nigra habet folia.

Vis vtriuſque acris: ea de cauſa ſuccus naribus infuſus, purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit: decocta in paſſo & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem & hebetudines emendat, ſordida vlcera abſtergit. Folia, & caules, ſi cum ptiſana decocti edantur, copiam lactis præbent: menſtrua ciunt, vellere appoſita. Illita quoque lepras eximunt. Sunt qui errore ducti, argemonem nominari eupatorium putent: quoniam à ſylueſtri anemone, argemonem & papauer, quod rhœada appellant (de quo inter papaueris genera referemus) propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. Verum papauer & argemone colore minus ſaturato ſpectantur, & vtráque tardius floret. Quinetiam argemone croceum ſuccum, guſtu admodum acré, reddit: rhœas verò candidiorem & acrem. Inſuper anemone & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in anemone ſupernè craſſiuſculũ, in rhœade ſubãguſtiꝰ. Anemones genera nec ſuccũ remittũt,

nec

Δύναμιν δὲ ἔχουσι δριμεῖαν ἀμφότεραι· ὅθεν ὁ χυλὸς τῆς ῥίζης αὐτῆς ῥινὶ ἐγχυθεὶς, πρὸς κεφαλῆς κάθαρσιν ἁρμόζει. μασηθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, φλέγμα ἄγει· ἑψηθεῖσα δὲ ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ ἀμβλυωπίας ἀποσμήχει, ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν· τὰ δὲ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ συνεψηθέντες πτισάνῃ καὶ ἐσθιόμενα, γάλα κατασπᾷ· ἐν προσθέτῳ δὲ ἔμμηνα ἄγει· καταπλασθέντα δὲ λέπρας ἀφίστησιν. Ἔνιοι δὲ μὴ δυνάμενοι διορίζειν ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης, τὴν λεγομένην * ἀργεμώνην καὶ τὴν ῥοιάδα μήκωνα (περὶ ἧς ἐν ταῖς μήκωσιν ἱστορήσομεν,) διὰ τὸ τῶν ἀνθῶν ὁμόχροον φοινικοῦν ὑπάρχον, πλανῶνται τὴν ἀργεμώνην εὐπατώριον ὀνομάζοντες. πλὴν τῆς ἀργεμώνης ἧττον βαθὺ τὸ φοινικοῦν ἐστι καὶ τῆς ῥοιάδος, ὀψιαίτερον * δὲ αὕτη καὶ ἡ ἀργεμώνη ἀνθοῦσι. καὶ ἡ μὲν ἀργεμώνη ὀπὸν ἀνίησι κροκίζοντα καὶ δριμὺν πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ἡ δὲ ῥοιὰς λευκότερον καὶ δριμύν. ἀμφότεραι δὲ μεταξὺ κεφάλια μήκωνι ἀγρίᾳ παραπλήσια ἔχουσι, πλὴν τὸ μὲν * τῆς ἀνεμώνης ἄνωθεν ὑπόπαχυ, τὸ δὲ τῆς ῥοιάδος ὑπόστενον. αἱ δὲ ἀνεμῶναι οὔτε ὀπὸν ἀνιᾶσιν.

οὔτε

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0306-4
DFG

οὔτε κωδίαν ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οἱονεὶ ἀσπαράγου ἄκρον. ἐν ἀρούραις τε τὸ πλεῖον ἐκεῖναι φύονται.

Περὶ Ἀργεμώνης. Κεφ. σή.

Ἀργεμώνη* ὅλον μὲν ἐστὶ ὅμοιον ἀγρίᾳ μήκωνι· τὸ δὲ φύλλον ἀνεμώνῃ ἔχει ὅμοιον· ἄνθος ἐσχισμένον· καυλὸν φοινικοῦν, κεφαλὴν δ᾽ ἐοικυῖαν μήκωνι ῥοιάδι, ἐπιμηκεστέραν δὲ καὶ πλατεῖαν κατὰ τὰ ἄνωθεν μέρη· ῥίζαν στρογγύλην· ὀπὸν δ᾽ ἀνίησι κροκίζοντα, δριμύν. καθαίρει δὲ ἄργεμα καὶ νεφέλια. καὶ φλεγμονὰς παρηγορεῖ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

Περὶ Ἀναγαλλίδος. Κεφ. σθ΄.

Τῆς ἀναγαλλίδος διττὸν εἶδος ἐστὶ, διαφέρον ἄνθει. ἡ μὲν γὰρ κυάνεον ἔχουσα τὸ ἄνθος, θήλεια λέγεται· ἡ δὲ τὸ φοινικοῦν, ἄρρην. θαμνία δέ ἐστι κεχυμένα ἐπὶ γῆς, φύλλα ἔχοντα ἐπὶ τετραγώνων καυλίων μικρὰ, ὑποστρόγγυλα πρὸς τὰ τῆς ἑλξίνης· καρπὸν περιφερῆ. εἰσὶ δὲ ἀμφότεραι πραϋντικαί· ἀφλέγμαντοι, σκολόπων ἐπισπαστικαὶ, νομῶν ἐφεκτικαί. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἀναγαργαριζόμενος, ἀποφλεγματίζει κεφαλήν· καὶ ῥισὶν ἐγχεόμενος, ὀδόντων πόνον παύει, ἐὰν εἰς τὸν ἀντικείμενον μυξωτῆρα τῷ ἀλγοῦντι ἐμβληθῇ· καθαίρει καὶ ἄργεμα μετὰ μέλιτος ἀττικοῦ. καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ.

ὠφε-

nec calyces habent, ſed quaſi aſparagi cacumen. In aruis illa ſæpius enaſcuntur.

Argemone. Cap. CCVIII.

Argemone in totũ ſylueſtri papaueri ſimilis eſt: folia habet anemones, diuiſa: florem puniceum: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latum: radicem rotundam: ſuccum croci colore, acrem, dimittit. Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compeſcunt.

Anagallis. Cap. CCIX.

Duo anagallidis genera, quę tantũ flore diſtãt. Nã quæ cœruleo flore eſt, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices ſunt parui, in terra iacẽtes, foliis in quadrangulo cauliculo puſillis, ſubrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: ſemine rotundo. Vtraque mitigandi vim habet: inflammationem arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat: & naribus infuſus, dolorem dentium lenit, ſi in aduerſam narem iniiciatur: argema cum melle Attico emendat: retuſæ, oculorum aciei auxiliatur:

cõtra

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0307-0
DFG

contra viperarum morſus, iocineris & renum vitia, ſi ex vino bibatur, prodeſt. Tradunt eam quæ cœruleum ædit florem, prociduam ſedem reprimere: quæ verò phœniceum, illitu euocare.

Hedera. Cap. C C X.

Hedera differétias multas in ſpecie ſortitur, ſummas autem genere treis. Nam quædã candida eſt, altera nigra, tertia helix. Candida, fructum fert candidum: nigra, nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionyſiam vocat: helix fructum non gignit, ſed albas habet viticulas, & folia parua, anguloſa, & concinniora. Hedera omnis acris eſt, & adſtringens: neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dyſentericos, in vino bis die potus: ambuſtis cum cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes ſanant. Foliorum & corymborum ſuccus, cum irino vnguento, melle aut nitro, naribus infunditur, & contra veteres capitis dolores caput eo cum aceto, & roſaceo perfundi vtile eſt: purulentis auribus, aut dolétibus, cum oleo medetur.

Nigræ

ὠφελεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις μετ' οἴνου πινόμενος, καὶ νεφριτικοὺς, καὶ ἡπατικούς. φασὶ δὲ ἔνιοι τὴν μὲν ἔχουσαν τὸ κυανέον ἄνθος, προπτώσεις δακτυλίου στέλλειν. τὴν δὲ τὸ φοινικοῦν ἐρεθίζειν καταπλασθεῖσαν.

Περὶ κισσοῦ. Κεφ. σι.

Κισσὸς πολλὰς ἔχει διαφορὰς τὰς κατ' εἶδος, τὰς δὲ γενικωτάτας τρεῖς. * λέγεται γὰρ ὁ μέν τις λευκὸς, ὁ δὲ, μέλας ὁ δὲ, ἕλιξ. ὁ μὲν οὖν λευκὸς, φέρει τὸν καρπὸν λευκόν· ὁ δὲ μέλας, μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδιῶται διονύσιον καλοῦσιν· ὁ δὲ ἕλιξ ἄκαρπος μὲν ἐστὶ, καὶ λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα, καὶ τὰ φύλλα λεπτὰ καὶ γωνιώδη καὶ ἐρυθρά. πᾶς δὲ κισσὸς, δριμύ ἐστι, στυπτικός· τῶν νευρώδοις ἁπτικός. ποιεῖ δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνθη τρισὶ τοῖς δακτύλοις ληφθέντα καὶ ποθέντα ἐν οἴνῳ, πρὸς δυσεντερικοὺς, δὶς δὲ τῆς ἡμέρας δεῖ πίνειν· καὶ πρὸς πυρίκαυτα δὲ ἁρμόζει σὺν κηρωτῇ λεανθέντα. τὰ δὲ ἁπαλὰ τῶν φύλλων σὺν ὄξει ἑψόμενα, ἢ ὠμὰ ἄρτῳ συλλειαινόμενα, σπλῆνα ἰῶνται. ῥινεγχυτοῦται δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων καὶ τῶν κορύμβων σὺν ἰρίνῳ, ἢ μέλιτι, ἢ νίτρῳ, καὶ πρὸς τὰ χρόνια τῆς κεφαλῆς ἀλγήματα ἁρμόζει, καὶ ἐπιβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· ὠταλγίας δὲ καὶ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ἐλαίῳ ἰᾶται.

τοῦ δὲ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0308-6
DFG

τοῦ δὲ μέλανος κισσοῦ ὁ χυλὸς καὶ οἱ κόρυμβοι ποθέντες, ἀτονίαν ποιοῦσι, καὶ ταράσσουσι τὴν διάνοιαν πλεονασθέντες. λεῖα δὲ σφαιρεία πέντε τῶν κορύμβων θερμανθέντα σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ καὶ ἐνσταχθέντα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐπὶ ὀδονταλγίας, τὸ ἄλγημα πραΰνει. μελαίνουσι δὲ καὶ τὰς τρίχας οἱ κόρυμβοι. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς πᾶν ἕλκος ἑψηθέντα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασσόμενα, κατακαύματα κακοήθη, καὶ ἐφήλιδας θεραπεύει ὡς προείρηται ἑφθά. κινοῦσι δὲ καὶ καταμήνια ὑποτεθέντες οἱ κόρυμβοι λεῖοι· καὶ ποθέντες δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ∠ πλῆθος, ἀτόκιόν ἐστι. καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι δευθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα. ὁ δὲ χυλὸς ἐνσταζόμενος τὰς ἐν τοῖς ῥώθωσι δυσωδίας καὶ σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ ψιλοῖ τρίχας· καὶ κτείνει φθεῖρας ἐπαλειφόμενον. ὁ δὲ τῶν ῥιζῶν χυλὸς σὺν ὄξει ποθεὶς, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. σιά.

Χελιδόνιον μέγα καυλὸν ἀνίησι πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ἰσχνὸν, ἔχοντα παραφυάδας φύλλων μεστάς. φύλλα ὅμοια βατραχίῳ, τρυφερώτερα μέν τοι

τὰ

Nigræ hederæ ſuccus, aut epoti corymbi, corpus infirmant, mentémque turbant largius ſumpti. Acini quinque triti, calfactíque in punici mali cortice cum roſaceo, ſi inſtillentur à contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum, illiti corymbi. Folia in vino decocta, illinuntur omnium vlcerum generi, etiam ſi cacoëthe ſint: vitia cutis in facie, & ambuſta ſanant, vti anteà diximus, decocta. Mouent menſes triti & ſubditi corymbi: iidem poti, poſt purgationes fœminarum, drachmæ pondere, concipiendi ſpem adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menſtrua & partus extrahit. Inſtillatus ſuccus putrida tædia narium, graueolentiámque emendat, & ſanitati reſtituit. Lachryma hederæ pſilothrum eſt: illitu pediculos enecat. Succus radicum in aceto potus, contra phalangia prodeſt.

Chelidonium.

Cap. CCXI.

Chelidonium maius, caule eſt gracili, cubitali aut altiore, agnatis folioſis: foliis ranunculi, mollioribus tamen,

&

& colore cæſiis: flore violæ albæ, ſecundum ſingula folia prodeunte: in eo ſuccus croci, mordax, acris, & aliquantulum ſubamarus, grauiter olens: radix ſupernè ſingularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur: ſiliqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figuram longa, in qua ſemen papauere maius recluditur. Succus in æreo vaſe, cũ melle prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Foliis, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte æſtate, & ſiccatus in vmbra digeritur in paſtillos. Radix cum aniſo & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ ſerpunt: impoſita cum vino, aut manducata dentium dolorem ſedat. Hoc nomen ſibi videtur vendicaſſe, quòd aduentu hirundinum exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sunt qui narrant, hirundines matres excæcatis pullis, admota herba viſum reſtituere.

Chelidonium minus.

Cap. CCXII.

Chelidonium minus, quod triticum ſylueſtre aliqui nuncuparũt, herbula pediculis ab radice pẽdens, ſine caule: foliis hederæ,

τὰ τοῦ χελιδονίου καὶ ὑπόγλαυκα τὴν χρόαν, καὶ παρ' ἕκαστον φύλλον ἄνθος ὥσπερ τὸ λευκόϊον. χυλὸς δὲ κροκώδης, δριμὺς δηκτικὸς, ποσῶς ὑπόπικρος καὶ δυσώδης· ῥίζα ἄνωθεν μὲν ἐστὶ μία, κάτωθεν δὲ πλείονες· καρπὸς δὲ ὥσπερ τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λεπτὸς. μακρὸς ὡς κῶνος, ἐν ᾧ σπερμάτια μείζονα μήκωνος. αὐτῆς ὁ χυλὸς μιγεὶς μέλιτι καὶ ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἐπ' ἀνθράκων ἁρμόζει πρὸς ὀξυδορκίαν. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς, ἀρχομένου θέρους, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ καὶ ἀναπλάττεται. ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοὺς θεραπεύει καὶ ἕρπητας· καὶ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ ὀδονταλγίας τε παύει διαμασσωμένη. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι χελιδόνιον, ἐπειδὴ ἅμα ταῖς χελιδόσι φαινομέναις ἀναφύεται, ληγούσαις δὲ συμπαρακμάζει. τινὲς δὲ ἱστόρησαν ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν. ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτοῦ.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μικροῦ.

Κεφ. σιβ'.

Χελιδόνιον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ πυρὸν ἄγριον ἐκάλεσαν, βοτάνιον ἐστὶν ἐκ μόσχων ἀπηρτισμένον, ἄκαυλον, φύλλοις κισσοειδέσι,

σοειδέσι, περιφερεστέροις δὲ μᾶλλον καὶ μικροτέροις, καὶ τρυφεροῖς καὶ ὑπολιπάροις περιεχόμενον· ῥίζας δὲ ἔχει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μικρὰς πολλὰς, ὥσπερ πυροῦ σεσωρευμένας. τρεῖς δέ εἰσιν ἢ τέσσαρες αὐτῶν μακραὶ πεφυκυῖαι. φύεται δὲ παρ᾽ ὕδασι καὶ τέλμασιν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν δριμεῖαν, παραπλησίαν ἀνεμώνῃ ἕλκουσαν τὴν ἐπιφάνειαν· ψώρας τὲ καί ὄνυχας λεπροὺς ἀφίστησιν. αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς.

Περὶ Ὀθόννης. Κεφ. σιγʹ.

Ὀθόννα οἱ μὲν φασι τοῦ μεγάλου χελιδονίου χυλὸν εἶναι· οἱ δὲ, γλαυκίου. οἱ δὲ, τῆς κερατίτιδος μήκωνος* τῶν ἀνθέων χυλόν.* ἔνιοι δὲ μίγμα ἀναγαλλίδος τῆς κυανέας καὶ ὑοσκιάμου καὶ μήκωνος χυλόν. οἱ δέ βοτάνης τρωγλοδυτικῆς τινὸς, ἥ τις ὀθόννα καλεῖται, εἶναι χυλόν· γεννᾶσθαι δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῇ κατ᾽ αἴγυπτον ἀραβίᾳ. ἔχει δὲ τὰ φύλλα εὐζώμῳ ἐμφερῆ, πολύτρητα ὥσπερ σητόκοπα, ψαφαρὰ, ὀλιγόφυλλα, ἄνθος δὲ φέρει κρόκινον, πλατύφυλλον· ὅθεν ἔδοξαν ἀνεμώνης αὐτὸ τινὲς εἶδος εἶναι. χυλίζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅπου δεῖ ἀποκαθαίρειν δάκνουσα, καὶ πάντα

hederæ, multò rotundioribus, & minorib⁹, teneris, & ſuppinguibus: radices habet ex eodē callo cōplures, puſillas, in granorū tritici modū aceruatī cōgeſtas: quarū tres aut quatuor in longitudinē exeūt. Iuxta aquas & lacus naſcitur. Vis ei acris, & anemones modo, ſummā cutem exulcerat: pſoras & ſcabros vngues eximit. Succus radicib⁹ expreſſus ad purgandū caput, narib⁹ īfunditur. Decoctū eius cum melle gargarizatum, magnificè id præſtat, & omnia pectoris vitia extrahit.

Othonna. Cap. CCXIII.

Othōnā aliq̨ maioris chelidoniæ ſuccū eſſe aiūt, quidā glaucij, Alij ſuccū florib⁹ corniculati papaueris expreſſū. Alij permiſtos cœruleæ anagallidis, hyoſcyami, & papaueris ſuccos, eſſe cōtēdūt. Alij troglodyticæ cuiuſdā herbę ſuccū, q̄ othōna vocat̄: naſciq; eā in eo Arabiæ tractu, qui ad Ægyptū ſpectat. Othonna foliis erucæ, pſoratis cribri modo, & veluti à tinea deroſis, ſqualore obſitis, paucis: flore croci, latifolio: quare q̃dā anemones ſpeciē eſſe putauerūt. Extractis ſucc⁹ oculorū medicamētis adiicit̄: vbi expurgare eſt op⁹: mordet enī & abſterget:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0311-0
DFG

abſterget omnẽ caliginẽ, quæ oculis offunditur. Tradunt humorẽ quẽdã ex herba emanare, q elotus, ſemotis calculis, in paſtillos ad eadẽ digerĩt. Aliq̃ tamẽ affirmãt, lapidẽ eſſe Ægyptiũ, in Thebaide naſcentem, exigua magnitudine, æreo colore, guſtu cum feruore quodã & adſtrictione mordaci.

Auricula muris. Ca. CCXIIII.

Muris auricula, quam myoſotida vocant, herba eſt caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus ab imo rubẽtibus, & concauis foliis anguſtis, oblongis, dorſo acuto, elato, nigricantibus, per interualla aſſiduè geminatis, atque in mucronem deſinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarum ſinu prodeuntibus: floſculo, vt anagallidis, cœruleo: radix digitali craſſitudine, multis capillamentis fibrata. Radix illita ægilopia ſanat. Sunt qui alſinen, muris auriculam vocitãt.

Glaſtum. Cap. CCXV.

Satiuũ glaſtũ, quo infectores lanarũ vtuntur, foliũ habet plãtagini ſimile, verũ pinguius nigriúsq́; cuiꝰ caulis duũ cubitorũ altitudinẽ excedit. Illita folia tumores omneis diſcutiunt, cruenta

πάντα τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποσμήχουσα. φασὶ δέ τινα καὶ ὑγρασίαν ἀποῤῥεῖν τῆς βοτάνης, ἣν πλύναντες καὶ χωρίσαντες τῶν λίθων, ἀναπλάσσουσι τροχίσκους πρὸς τὰ αὐτά. ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν λίθον εἶναι αἰγύπτιον ἐν τῇ Θηβαΐδι γεννώμενον, χαλκόχρουν, μικρὸν τῷ μεγέθει, δάκνοντα τὴν γεῦσιν μετὰ πυρώσεως καὶ στύψεως.

Περὶ Μυὸς ὤτων. Κεφ. σιδ΄.

Μυὸς ὦτα* οἱ δὲ μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν, ἀνίησι καυλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας, ὑπερύθρους τὰ κάτωθεν καὶ κοίλους· φύλλα δὲ ἐπιμήκη καὶ στενά, ῥάχιν ἐπηρτημένην ἔχοντα μελανίζοντα, ἀνὰ δύο πεφυκότα ἐκ διαστημάτων. εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα. ἐκφύεταί τε λεπτὰ καυλία ἐκ τῶν μασχαλῶν· ἐφ' ὧν ἀνθήλια κυανίζοντα μικρὰ ὡς τὰ τῆς ἀναγαλλίδος· ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, ἔχουσα πολλὰς ἀποβλαστήσεις. καθόλου δέ ἐστιν ὁμοία ἡ πόα τῷ σκολοπενδρίῳ. λειοτέρα δὲ καὶ ἐλάσσων ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα αἰγιλώπια ἰᾶται. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἐλξίνην μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν.

Περὶ Ἰσάτιδος ἡμέρου. Κεφ. σιε΄.

Ἰσάτις* ἥμερος, ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται φύλλον ἔχει ἀρνογλώσσῳ ἐμφερές· λιπαρώτερον δὲ καὶ μελάντερον, καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν. δύναται δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα πᾶν οἴδημα διαφορεῖν, καὶ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-194136-p0312-6
DFG

καὶ φύματα καὶ ἔναιμα τραύματα κολλᾷν. αἱμοῤῥαγίας τε στέλλειν, καὶ φαγεδαινικά, καὶ ἕρπητας ἐρυσιπέλατά τε καὶ σηπεδόνας θεραπεύειν.

Περὶ Ἰσάτιδος ἀγρίας. Κεφ. σις΄.

Ἰσάτις ἀγρία, παραπλήσια οὖσα τῇ περὶ αὐτοῦ, φύλλα ἔχει μείζονα πρὸς τὰ τῆς θρίδακος, καυλοὺς δὲ λεπτοτέρους πολυσχιδεῖς ὑπερόβους, ἔχοντας ἐξ ἄκρου ὥσπερ θυλάκια γλωσσοειδῆ πολλὰ ἀποκρεμάμενα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἄνθος μήλινον λεπτόν. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ περὶ αὐτοῦ, ὠφελοῦσα καὶ σπληνικοὺς πινομένη καὶ καταπλασσομένη.

*Περὶ Τηλεφίου. Κεφ. σιζ΄.

Τηλέφιον, τοῦτο καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καυλῷ ἔοικεν ἀνδράχνῃ· μασχάλας ἔχον δύο παρ' ἕκαστον γόνυ τῶν φύλλων ἐμφυομένας. ἀφ' ὧν κλωνία ς΄. ἢ ζ΄. ἀπὸ τῆς ῥίζης πλήρη φύλλων κυανοειδῶν*, παχέων τε καὶ γλίσχρων καὶ σαρκωδῶν, ἄνθη* μήλινα ἢ λευκά. φύεται δὲ ἐν ἀμπελῶσι καὶ τόποις ἐργασίμοις ἔαρος. θεραπεύει δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐπὶ ὥρας ἓξ λεύκην· δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ὠμηλύσει χρῆσθαι. αἴρει δὲ καὶ ἀλφοὺς ἐπιχρισθέντα σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ, δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποξηρανθῆναι αὐτὰ ἀποψᾶν.

Τέλος τοῦ βιβλίου δευτέρου.

ΠΕΔΑ-

cruenta vulnera glutinant, ſanguinis profluuia ſiſtunt, ignem ſacrum, phagedænas, putreſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, ſanant.

Glaſtũ ſylueſtre. Ca. CCXVI.

Sylueſtre glaſtũ ſatiuo ſimile eſt: folia fert maiora, lactucaceis proxima: caules prętenues multifidos, quadãtenus rubentes: in quorũ cacumine folliculi multi dependẽt, quandã linguarum effigiem referentes, in quibus ſemẽ flore tenui, luteo. Eadẽ q̃ & ſuprà dicta præſtat: potu & illitu lienoſis auxiliat̃.

Telephiũ. Cap. CCXVII.

Telephiũ herba portulacæ ſimilis eſt, & caule, & foliis: alas binas in ſingulis foliorũ geniculis, annectit, ramuli à radice ſeni ſeptẽnive prodeunt, foliis referti cœruleis, craſsis, lẽtis, ac carnoſis, flore luteo, aut cãdido. Naſcitur inter vites, & locis cultis vere. Folia ſenis horis illita albam vitiliginẽ ſanãt: ſed poſtea hordeacea farina illini debet, perunctã ex aceto etiam in ſole vitiliginẽ tollunt, ſed vbi inaruerũt, abſtegũtur,

Finis libri ſecundi.

PEDA-